

## LUONNOS

# Aselupakäytäntöjen yhtenäistämisohje

Versio 10.9.2012

**Kommentti [KTS1]:** Yleisiä kommentteja:

1. Itse korostaisin vielä enemmän päätösten perusteleminen tärkeyttä. Perusteluilla vähennetään turhia valituksia, minkä lisäksi hyvin perusteltu päätös pitää paremmin tuomioistuimessa. Perustelujen tärkeys on ohjeessa mainittu, mutta minusta sitä pitäisi vielä enemmän korostaa.
2. Kun päätös perustuu aina yksittäistapaukselliseen harkintaan, tätäkin voisi eräällä tavalla korostaa. Tarkoitan sitä, että yksittäistapauksessa voidaan poiketa ns. normilinjasta, kunhan siihen on riittäviä syitä eikä kenenkään yhdenvertaisuus joudu koetukselle. Poikkeamisessa perustelujen merkitys on erityisen suuri.
3. Vaikka ohjeessa sanotaan, että kynnys hakemuksen epäämiseen on matalammalla kuin olemassa olevan luvan peruuttamisen kynnys, tämä ei ohjeen yksityiskohdista oikein selvästi aina ilmene.
4. Jäsentelyn voisi suorittaa selkeämminkin. Nyt mukana on jonkin verran toistoa eikä otsikko välttämättä aina vastaa aivan tarkasti sitä, mitä osiossa käsitellään.
5. Luettavuutta voisi helpottaa se, että ei pelkästään viitattaisiin ampuma-aselain tiettyyn säännökseen, vaan kirjoitettaisiin kunkin kokonaisuuden yhteyteen kyseinen säännös "auki".
6. Oikeuskäytäntöä on selostettu laajalti. Kuitenkin olisi varottava yksiviivaisten johtopäätösten tekemistä hallinto-oikeuksien yksittäistapauksellisista ratkaisuista.

<b>1. JOHDANTO.....</b>	<b>2</b>
<b>2. HENKILÖN SOVELTUVUUS .....</b>	<b>3</b>
<b>2.1 YLEISESTÄ HENKILÖN SOVELTUVUUTTA KOSKEVASTA HARKINNASTA AMPUMA-ASEASIOISSA .....</b>	<b>3</b>
2.1.1 Yleistä henkilön soveltuvuudesta koskevasta harkinnasta lupaharkinnassa .....	3
2.1.1.1 Aiemman varoituksen tai luvan peruutuksen vaikutus lupaharkinnassa .....	4
2.1.2 Yleistä henkilön soveltuvuudesta koskevasta harkinnasta peruutusharkinnassa .....	5
<b>2.2 TERVEYDENTILAN VAIKUTUS.....</b>	<b>7</b>
2.2.1 Yleistä terveydentilan vaikutuksesta.....	7
2.2.2 Ikä ja fyysinen terveydentila.....	7
2.2.3 Mielenterveys .....	9
2.2.4 Päähteiden väärinkäyttö .....	11
<b>2.3 RIKOSTEN MERKITYS AMPUMA-ASELUPAHARKINNASSA .....</b>	<b>15</b>
2.3.1 Yleistä rikosten merkityksestä ampuma-aselupaharkinnassa.....	15
2.3.2 Tuomitun vankeusrangaistuksen merkitys ampuma-aselupaharkinnassa .....	16
2.3.3 Muun rikosoikeudellisen seuraamuksen merkitys aselupaharkinnassa.....	17
2.3.3.1 Menettämisseuraamuksen merkitys peruutusharkinnassa .....	17
2.3.3.2 Metsästyskiellon merkitys ampuma-aselupaharkinnassa.....	18
2.3.4 Väkivaltaista käyttäytymistä osoittavat rikokset.....	18
2.3.5 Huumausainerikokset .....	20
2.3.6 Yleistä muista rikoksista, jotka osoittavat luvan hakijan tai -haltijan sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita .....	22
2.3.6.1 Omaisuus- ja petosrikokset .....	23
2.3.6.2 Liikenne rikokset.....	24
2.3.7 Ampuma-aserikokset ja -rikkomukset.....	25
2.3.8 Ampuma-aseella tehdyt muut rangaistavat rikokset.....	27
2.3.9 Lupaehtojen rikkominen tai muu piittaamattomuuden osoittaminen ampuma-aseita koskevien säännösten noudattamisessa .....	28
2.3.10 Muu omaa tai toisten turvallisuutta vaarantava elämäntapa tai käyttäytyminen .....	30
<b>2.4 ASEEN KANTAMISEN LOPETTAMINEN .....</b>	<b>31</b>
<b>2.5 LÄHESTYMISKIELLON MERKITYS LUPAHARKINNASSA.....</b>	<b>32</b>
<b>2.6 LÄHIPIIRIN MERKITYS LUPA- JA PERUUTUSHARKINNASSA.....</b>	<b>33</b>
<b>2.7 SEURAAAMUSLAJIN VALINTA PERUUTUSHARKINNASSA .....</b>	<b>35</b>
<b>2.8 POLIISIHALLITUKSEN TOIMIVALTAAN KUULUVAT ASIAT .....</b>	<b>37</b>
<b>3 AMPUMA-ASEEN SOVELTUVUUS ILMOITETTUUN KÄYTTÖTARKOITUKSEEN .....</b>	<b>39</b>
<b>3.1 YLEISTÄ AMPUMA-ASEEN SOVELTUVUUDESTA.....</b>	<b>39</b>
<b>3.2 AMPUMA-ASEEN TULIVOIMAISUUS.....</b>	<b>40</b>
<b>3.3 AMPUMA-ASEEN TEHOKKUUS .....</b>	<b>41</b>
<b>3.4 "MUU AMPUMA-ASE" -TYYPIN AMPUMA-ASE.....</b>	<b>42</b>
<b>3.5 AMPUMA-ASEEN SOVELTUVUUS ILMOITETTUUN KÄYTTÖTARKOITUKSEEN .....</b>	<b>44</b>
<b>3.6 METSÄSTYSLAINSÄÄDÄNNÖN AMPUMA-ASEELLA ASETTAVA VAATIMUKSET JA RAJOITUKSET .....</b>	<b>45</b>
<b>3.7 ASEEN SOVELTUVUUTTA KOSKEVIA ERITYISSÄÄNTÖJÄ.....</b>	<b>47</b>
3.7.1 Pistooleita, pienoispistooleita, revolvereita ja pienoisrevolvereita koskevat erityisrajoitukset.....	48
3.7.2 Taskuasetta koskevat erityisrajoitukset .....	48
3.7.3 Erityisen vaarallisia ampuma-aseita koskevat erityisrajoitukset .....	49

## 1. Johdanto

Sisäasiainministeriön poliisiosasto on 16.10.2007 antanut aselupakäytäntöjen yhtenäistämishojjeen, joka on ollut voimassa 19.10.2007 - 18.10.2012. Ohjeen tarkoituksena on ollut, että ampuma-aselupa-asioissa kaikissa poliisilaitoksissa noudatettaisiin samanlaisissa asioissa yhdenmukaista käytäntöä.

Poliisihallitus on asettanut vuoden 2012 alussa Aseturvallisuuden sisäisen kehittämishankkeen, jonka yhtenä tehtävänä on ollut laatia uusi yhtenäistämishoje. Ohjeella on sama tavoite kuin vanhalla, vuonna 2007 annetulla ohjeella.

Tässä ohjeessa on keskitytty vain kahteen eri aihekokonaisuuteen, henkilön soveltuvuuden arviointiin ampuma-aselupa-asioissa ja aseiden soveltuvuuden arviointiin ampuma-aselain mukaisessa luvan myöntötilanteissa. Aihekokonaisuudet ovat niitä, joita koskevista poliisilaitosten päätöksistä on eniten valitettu hallinto-oikeuksiin ja joissa ampuma-aselaki on eniten tulkinnanvarainen. Niistä muista aihekokonaisuuksista, joita on käsitelty vuonna 2007 annetussa ohjeessa ja joita tässä ohjeessa ei käsitellä, tullaan antamaan erillisiä ohjeita ampuma-aseasioita käsittelevässä sähköisessä lupaohjeessa.

Ohje on laadittu ottaen huomioon Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut ampuma-aseasioissa sekä huomioiden hallinto-oikeuksien uusimmat, erityisesti vuosina 2010 - 2012 ampuma-aseasioissa antamat ratkaisut.

Hallintolain 45 §:n mukaan hallintopäätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Etenkin hallinto-oikeuksien ratkaisusta ilmenee päätösten perusteluiden ratkaiseva merkitys asian ratkaisemisen kannalta. Jos lupaviranomainen on laiminlyönyt päätöksen asianmukaisen perustelemisen, ovat hallinto-oikeudet palauttaneet asian poliisilaitoksille uudelleen käsiteltäväksi, vaikka ratkaisu asiallisesti mahdollisesti olisikin ollut oikea.

Tässä ohjeessa on Henkilön soveltuvuus -osassa "estetaulukoissa" ilmaistu yleisimpien rikosten ja muiden rikkeiden estevaikutusajat niin uuden luvan myöntötilanteessa kuin luvan peruutusharkintaa edellyttävissä tilanteissa. Taulukot ovat vain tarkoitettu ohjeellisiksi ja sovellettavaksi normaali-tilanteissa. Niissä pyritään kuvamaan "vakiintunutta lupakäytäntöä". Jokainen yksittäinen ampuma-aselain mukainen lupa-asia on kuitenkin aina ratkaistava siinä yksittäisessä asiassa ilmenneiden seikkojen ja tapausta säätelevien lainkohtien perusteella. Tämä ohje sisältää vain suuntaa-antavia ohjeita tapausten ratkaisemiseksi, eikä tämä ohje ole yksittäistapauksissa oikeudellisesti sitova.

Ohjeesta on pyydetty lausunto ....

## 2. Henkilön soveltuvuus

### 2.1 Yleisestä henkilön soveltuvuutta koskevasta harkinnasta ampumaseasioissa

Ampumaseelain 45 §:n 1 momentin mukaan hankkimislupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampumaseita ja aseiden osia.

Ampumaseelain 67 §:n 2 momentin 1 - 4 kohtien peruutusperusteiden käyttäminen edellyttää, että aseluvan haltijan tekemä teko tai muu käyttäytyminen osoittaa tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampumaseita tai muita ampumaseelain tarkoittamia esineitä.

Ampumasealakea koskevan hallituksen esityksen HE 183/1997 45 §:n yksityiskohtaisten perusteiden mukaan luvan hakijan sopivuudella tarkoitettaisiin hänen terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella tehtävää kokonaisarviota. Luvan hakijan käyttäytymistä olisi arvioitava niin hänen menneen kuin nykyisen käyttäytymisensä valossa. Saman hallituksen esityksen 29 §:n yksityiskohtaisten perusteiden mukaan, joihin hallituksen esityksessä 67 §:n osalta viitataan, luvan peruuttamisen edellytysten täyttyminen harkitaan erikseen kussakin tapauksessa esiin tulleiden seikkojen ja olosuhteiden perusteella. Täsmällisiä säännöksiä asiassa ei kyetä antamaan, vaan ratkaisut on tehtävä yksittäistapauksittain teon kokonaisarvostelun perusteella. Ratkaisevana olisi pidettävä teon merkitystä henkilön sopivuudelle käsitellä ampumaseita, aseiden osia, patruunoita ja erityisen vaarallisia ammuksia.

Lupaviranomaisen harkinta arvioitaessa henkilön sopivuutta niin luvan myöntämisen yhteydessä kuin peruutustilanteessa tulee aina olemaan vain lupaviranomaisen tiedossa oleviin tosiasioihin kokonaisarvostelun perusteella tehty ennuste luvan hakijan tai -haltijan etenkin aseturvallisuuteen mutta myös yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvästä käyttäytymisestä tulevaisuudessa.

#### 2.1.1 Yleistä henkilön soveltuvuudesta koskevasta harkinnasta lupaharkinnassa

Ampumasealake määrittelee avoimesti ne henkilökohtaiset ominaisuudet, jotka ampumaseelain mukaisen luvan hakijan on täytettävä. Ampumaseelain 45 § 1 momentin mukaan hankkimislupa voidaan antaa sellaiselle 18 vuotta täyttäneelle henkilölle, jota terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampumaseita ja aseiden osia. Ampumasealake ei tarkemmin määrittele, millaisen terveydentilan tai käyttäytymisen on katsottava osoittavan hakijan sopimattomaksi pitämään hallussaan ampumaseita.

Ampumasealakea koskevassa hallituksen esityksessä HE 183/1997 terveydentilan osalta on vain todettu, että luvan hakijan terveydentilaa arvioitaessa olisi kiinnitettävä huomiota sellaisiin vammoihin ja sairauksiin, jotka saattavat heikentää luvan haltijan kykyä kantaa, kuljettaa ja säilyttää ampumaseita ja muita lain soveltamisalaan kuuluvia esineitä turvallisesti. Esityksen mukaan luvan hakijan iän ja terveydentilan vaikutuksia olisi arvioitava objektiivisesti pitäen silmällä hänen kykyään selviytyä luvan haltijan velvollisuuksista.

Hallituksen esityksen mukaan luvan hakijan käyttäytymisen olisi arvioitava niin hänen menneen kuin nykyisen käyttäytymisensä valossa. Käyttäytymistä arvioitaessa tulisi pyrkiä selvittämään luvan hakijan kyky ja halu täyttää asetetut velvollisuudet. Harkinnassa olisi otettava huomioon ainakin rikokset, joihin henkilö on mahdollisesti syyllistynyt. Huomioon otettavia olisivat niin ikään alkoholin

**Kommentti [KTS2]:** Tämä yhden virkkeen kappale vaatii kyllä useammankin lukukerran avautuakseen lukijalle.

tai muun huumavaan aineen väärinkäyttö, väkivaltaisuus sekä muu vaarallinen ja epäsosiaalinen käyttäytyminen.

Lupaharkinnassa, toisin kuin peruutusharkinnassa, voidaan näin ollen ottaa huomioon myös ne rikokset, joihin luvanhakijan epäillään syyllistyneen. Asia ilmenee mm. Eduskunnan apulaisoikeus-asiamiehen päätöksestä 26.10.2006 Dnro 3202/4/05, jossa apulaisoikeusasiamies on todennut:

*"Viranomainen voi päätöksentekohetkellä ottaa huomioon sen tiedossa olevat hakijaa koskevat seikat ja käyttää niitä perusteena omassa ratkaisutoiminnassaan, mutta näkemykseni mukaan tällaisessakaan tapauksessa viranomaisen ei tulisi lykätä omaa päätöksentekoaan määräämättömäksi ajaksi eteenpäin tai asettaa päätöksentekoaan täysin riippuvaiseksi toisen viranomaisen ratkaisusta, mikäli tämä johtaisi asian käsittelyn kohtuuttomaan viivästymiseen."*

Jos luvanhakijaan koskeva lainvoimainen tuomio olisi este uuden luvan antamiselle, olisi esteenä uuden ampuma-aselain mukaisen luvan myöntämistä koskevassa lupaharkinnassa pääsääntöisesti se, että häntä esitutkinnassa epäillään sellaisesta rikoksesta. Kynnys lupahakemuksen epäämiseen on näin ollen matalampi kuin jo voimassa olevien ampuma-aselain mukaisten lupien, suostumusten tai hyväksyntien peruuttamiseen.

Ampuma-aselain 18 §:n 2 momentin mukaan "lupa voidaan antaa" pykälän 1 momentissa mainittuihin toimintoihin. Ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen mukaan ilmaisulla on haluttu korostaa, ettei kenelläkään ole ehdotonta oikeutta ampuma-aseeseen liittyvän luvan saamiseen. Hallinto-oikeuden yleisten periaatteiden mukaan lupa on kuitenkin aina myönnettävä, jos luvanhakija täyttää kaikki laissa asetetut vaatimukset luvan myöntämiseksi, eikä ole syytä epäillä, että lupaa tai sen nojalla hankittuja ja hallussapidettuja esineitä käytetään väärin. Lupaviranomainen ei näin ollen yksin ampuma-aselain 18 § 2 momentin säännöksen nojalla voi hylätä ampuma-aselain mukaista lupahakemusta vetoamalla siihen, ettei kenelläkään ole objektiivista oikeutta lain mukaisen luvan saamiseen. Lupaviranomainen voi vedota kuitenkin jonkun muun ampuma-aselain säännöksen lisäksi lain 18 §:n 2 momentin säännökseen, jos katsoo, ettei jokin luvan myöntämisen edellytyksenä oleva edellytys ole täyttynyt.

Lupaviranomaisella on siten lupaa myöntäessään ja luvan peruuttamisen yhteydessä tietyt harkintavallan rajat, joiden rajoissa päätös on aina tehtävä.

*Kouvolan HaO 14.7.2011 Dnro 01426/10/1602*

*Poliisilaitos on tehnyt ampuma-aseen peruuttamispäätöksen sille kuuluvan harinnan rajoissa eikä päätöstä ole syytä kumota.*

### 2.1.1.1 Aiemman varoituksen tai luvan peruutuksen vaikutus lupaharkinnassa

Jos luvanhakijalle on annettu ampuma-aselain 69 §:n mukainen varoitus, muodostaa se ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen mukaan esteen uuden ampuma-aselain luvan myöntämiselle "pitkään". Ampuma-aselain mukaisessa lupaharkinnassa ampuma-aselain mukaisen varoituksen estevaikutus on vakiintuneen lupakäytännön mukaan yksi vuosi.

Soveltamisohje:

Ampuma-aselain mukainen varoitus on este uuden ampuma-aselain mukaiselle luvulle yhden vuoden ajan varoituksen antamisesta.

Ampuma-aselain mukaiset luvat peruutetaan aina toistaiseksi, ei koskaan määräaikaisesti. Ampuma-aselaki ei määrittele, kuinka pitkä estevaikutus lupien harkinnanvaraisella peruuttamisella on. Ampuma-aselakia koskevassa hallituksen esityksessä HE 183/1997 tältä osin vain todetaan, ettei kysymykseen voida antaa yksiselitteistä sääntöä, vaan ratkaisun tulisi perustua tilanteen kokonaisarviointiin. Joidenkin luvan peruutusperusteiden, kuten aseiden käyttöön liittyvän turvallisuuden

**Kommentti [KTS3]:** Tämä on periaatteessa linjassa sen kanssa, että uuden luvan myöntämisen edellytykset ovat ja voivat olla tiukemmat kuin olemassa olevan luvan peruuttamisen edellytykset. Itse en äkkiselitään (voin olla väärässä) löytänyt perusteluista (HE 183/1997) erillistä mainintaa rikosepäilyjen merkityksestä.

**Kommentti [KTS4]:** Jos puhutaan pääsäännöstä, olisi syytä avata sitä, milloin pääsäännöstä mahdollisesti voidaan poiketa. Tässä tulee tietyt ongelmaksi silloin, milloin epäilylle on sellaisia perusteita, että sillä on vaikutusta lupaharkintaan. Onhan mahdollista esim. että A tekee tutkintapyynnön B:stä ja epäilyn tueksi ei saada tutkinnassa mitään näyttöä. Toisaalta täytyy muistaa, että kyse on ampuma-aseluvasta, jolloin tiukkojakin kriteerejä uuden luvan myöntämiseksi voidaan puoltaa.

**Kommentti [KTS5]:** Tämä on minusta vähän turha case tässä yhteydessä. Ilman hallinto-oikeuden ratkaisua ei liene selvää, että lupaharkinnalle on olemassa tiettyjä rajoja.

kannalta väärä elämäntapa, voitaisiin katsoa estävän uuden luvan saamisen pidempään kuin yksittäisen, vähäisen pidettävän väärinkäytöksen.

Vakiintuneen lupakäytännön mukaan, jos luvanhakijan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat on aiemmin peruutettu ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 - 4 kohdan harkinnanvaraisten peruutusperusteiden nojalla, muodostaa se esteen uuden ampuma-aselain mukaisen luvan myöntämiseksi selvästi pitempään kuin ampuma-aselain mukainen varoitus.

Soveltamisohje:

Aikaisempi luvan peruuttaminen ampuma-aselain 67 § 2 momentin 1 - 4 kohdan nojalla tulee ottaa huomioon soveltamalla jäljempänä olevien ohjeellisten estetaulukoiden mukaisia esteaikoja 1,5 - 2 kertaisina.

### 2.1.2 Yleistä henkilön soveltuvuudesta koskevasta harkinnasta peruutusharkinnassa

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin mukaisissa harkinnanvaraisista peruutusperusteista osa on määritelty kasuisesti, esim. syyllistyminen ampuma-aserikokseen tai rikoslain 50 luvun mukaiseen tekoon, mutta osin yhtä avoimesti kuin lupaharkinnassa käytettävät arviot henkilön soveltuvuudesta, esim. syyllistyminen rikokseen, joka osoittaa henkilön sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Tiettyyn rikokseen syyllistyminen ei peruutusharkinnassa milloinkaan ole yksin riittävä peruste ase-lupien peruuttamiseen, vaan jokaisen eri rikosnimikkeen osalta on peruutusharkinnassa otettava huomioon, millaista moitittavuutta teko osoittaa tekijässään aseturvallisuuden sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta. Vasta, jos teko osoittaa tekoon syyllistyneen sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita ja muita ampuma-aselain tarkoittamia esineitä, rikokseen syyllistyminen muodostaa peruutusperusteen.

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisten peruutusperusteiden käyttö edellyttää, että aseluvan haltija on syyllistynyt rikokseen. Aseluvan haltijan voidaan katsoa "syyllistyneen rikokseen" vain, jos hänet on tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä todettu syyllistyneen tekoon. Tuomioistuimen lainvoimaiseen tuomioon rinnastetaan syyttäjän tekemä syyksilukeva syyttämättäjäntämispäätös ja lainvoimaa vailla oleva tuomioistuimen päätös, jos muutosta on haettu vain rangaistuksen mittaamisen osalta, taikka tekijä on esitutkinnassa avustajan läsnä ollessa myöntänyt syyllistyneensä kyseiseen rikokseen.

*Hämeenlinnan HaO 28.9.2011 Dnro 00209/11/1602*

*Esitutkintapöytäkirjojen mukaan X:n avovaimo on ilmoittanut 1.10.2009 ja 11.12.2010 tapahtuneista X:n avovaimonsa kohdistamista pahoinpitelyistä. Esitutinnan kuluessa avovaimo on peruuttanut rangaistusvaatimuksensa 1.10.2009 tapahtuneesta, mutta tapaus 11.12.2010 edennyt syyteharkintaan ja oikeuskäsittelyyn. X:ää ei ole vielä valituksenalaisen peruuttamispäätöksen tekemishetkellä tuomittu kysymyksessä olevasta epäillystä pahoinpitelystä lainvoimaisella tuomiolla.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Poliisilaitoksen ei näin ollen ole tullut peruuttaa X:lle myönnettyjä ampuma-aseiden hallussapitolupia pelkäämään ampuma-aselain 67 § 1:n 2 momentin 1 kohtaan perustuen.*

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan mukaisten peruutusperusteiden käytön edellytyksenä ei ole aseluvan haltijan syyllistyminen johonkin rikokseen, vaan jokin teko, laiminlyönti tai tekosarja, joka ei joko ole lainkaan rikos tai joka ei syystä tai toisesta tule rikosoikeudellisesti arvioitavaksi. Näin ollen esimerkiksi asianomistajarikokset, joissa asianomistajalla ei ole rangaistusvaatimusta ja eivät tästä syystä tule lainkaan arvioitavaksi rikoksina, sekä teot, joiden esitutkinta on esitutkintalain 4 §:n 3 - 4 momenttien nojalla keskeytetty, voidaan peruutusharkinnassa ottaa huomioon ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisena "käyttäytymisenä" tai ampuma-

**Kommentti [KTS6]:** Mihin tämä viimeinen perustuu? Katsotaanko todella lainvoimaiseen tuomioon rinnastettavaksi esitutkinnassa tapahtunut myöntäminen, jos se on tehty avustajan läsnä ollessa???

aserikosten ja rikkomusten osalta ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisena käyttäytymisenä.

Helsingin HaO 7.9.2011 Dnro 07242/10/1602

Vaikka asiassa 8120/R/XXXX/06 ilmoitus ei ole lähtenyt syyttäjälle, koska asianomistajalla ei ole ollut vaatimuksia, ja asia 8120/R/XXXX/09 ei ole johtanut syytteen X:n osalta, hallinto-oikeus katsoo, että tutkintailmoituksista sekä poliisilakiperusteisista kiinniottoa koskevista tutkintailmoituksista ilmenee X:n alkoholin vaikutuksenalaisena tapahtunut käyttäytyminen ei ole ampuma-aseen hallussapitäjälle sopivaa. Näin ollen kun X on edellä todetusti toistuvasti osoittanut ampuma-aseen haltijalle sopimatonta käytöstä, poliisilaitos on voinut harkintansa mukaan peruuttaa X:n aseiden hallussapitoon oikeuttavat luvat ampuma-aselain 67 § 2 momentin 4 kohdan nojalla ja ottaa aseet poliisiin haltuun.

Näissäkin tapauksissa sekä arvioitaessa terveydentilan merkitystä peruutusperusteena ilmitulleen käyttäytymisen tai muun vastaavan seikan käytön edellytyksenä on aina, että teko tai muu vastaava seikka osoittaa tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita tai muita ampuma-aselain soveltamisalaan kuuluvia esineitä.

Peruutusharkinnassa rikokseen syyllistymisellä tai muulla moitittavalla käyttäytymisellä on merkitystä vain, jos teosta ei ole kulunut useita vuosia, mistä syystä lupaviranomaisen tulisi ryhtyä ampuma-aselain mukaisiin toimenpiteisiin mahdollisimman pian rikoksen tai muun moitittavan käyttäytymisen tultua lupaviranomaisen tietoon. Jos rikoksesta tai muusta moitittavasta käyttäytymisestä on kulunut 5 - 7 vuotta ja sen jälkeen ei ole ilmennyt mitään uutta huomioon otettavaa, ei hallinto-oikeuksien linjausten mukaan näitä vanhoja tekoja ole syytä ottaa huomioon.

Hämeenlinnan HaO 21.1.2011 Dnro 00268/10/1602

X on tuomittu vuonna 2007 törkeästä rattijuopumuksesta. Kyse on ollut vuonna 2005 tapahtuneesta teosta, eikä tälle voida ajan kulumisen huomioon ottaen antaa olennaista merkitystä harkittaessa ampuma-aselupien peruuttamista tammikuussa 2010.

Vanhatkin teot voidaan tosin ottaa huomioon tilanteessa, jossa ne ovat osa tekosarjaa, joka kokonaisuudessaan osoittaa tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aselain mukaisia esineitä, vaikka tekosarjan yksittäiset teot olisivat niin vähäisiä tai muusta syystä anteeksiannettavia, ettei yksittäinen teko olisi vielä perusteena ampuma-aselain mukaisten lupien peruuttamiseen.

Aiemmin annetulla ampuma-aselain mukaisella seuraamuksella on merkitystä arvioitaessa luvanhakijan soveltuvuutta peruutusharkinnassa. Huomioonotettavia seikkoja ovat aiemmin annetut ampuma-aselain mukaiset varoitukset ja mahdolliset aiemman harkinnanvaraiset aselupien peruutukset. Tällöinkin niillä on merkitystä vain, jos niistä ei ole kulunut pitkää aikaa ja jos ne osoittavat vastaavaa moitittavaa käyttäytymistä, josta käsillä olevassa tapauksessa on kyse.

Soveltamisohje:

Peruutusharkinnassa aiemmin annetulla ampuma-aselain mukaisella varoituksella on vaikutusta vain, jos varoitus on annettu samasta syystä, joka on peruutusharkinnan perusteena.

Vaasan HaO 23.9.2011 Dnro 01250/11/1602

X:lle on annettu poliisilaitoksen 25.1.2010 tekemällä päätöksellä ampuma-aselain 69 §:n mukainen varoitus. Päätöksen perusteena ovat olleet poliisilakiperusteiset kiinniotot päihtymyksen vuoksi 10.5.2008 ja 25.4.2008 sekä X:n syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen, jonka teko aika on ollut 6.10.2007.

X:n on saamastaan varoituksesta huolimatta poliisiin ilmoituksesta ilmenevän mukaan 7.3.2011 ollut juovuksissa häiriöksi huoltoasemalla ja otettu poliisilakiperusteisesti kiinni päihtymyksen vuoksi.

HaO:n johtopäätös:

Edellä mainitut seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen poliisilaitoksella on ollut perusteltu aihe peruuttaa kysymyksessä olevan aseiden hallussapitolupa ja ottaa ase haltuun. Näin ollen poliisilaitoksen päätöstä ei ole syytä muuttaa.

**Kommentti [KTS7]:** Mistä johtuu, että peruuttamis päätöksen ja teon (+tuomion) välillä kuluu niin pitkä aika? Ajan kulumisen on silmiinpistävä monissa muissakin ohjeissa mainituissa ratkaisuissa. Eikö henkilön mahdollisten ampuma-aselupien olemassaoloa tarkisteta heti rikostutkinnassa? Jos ei, eikö asia olisi teknisesti äärimmäisen helppo korjata laittamalla poliisin ohjelmistoihin pakollinen tarkistusmerkintä? Sen jälkeen ei tarvitsisi enää tuskailla ajan kulumisen kanssa.

**Kommentti [KTS8]:** Tätä voisi vähän avata. Mikä katsotaan samalla perusteella annetuksi varoitukseksi? Eikö eri perusteilla annetuilla varoituksilla voi olla missään tilanteissa sellaista kokonaisvaikutusta, että peruuttamistoiimiin voitaisiin ryhtyä?

Soveltamisohje:

Samalla perusteella ampuma-aselain mukaisella varoituksella on merkitystä peruutusharkinnassa vain, jos edellisestä varoituksesta on kulunut maksimissaan 5 vuotta.

*Helsingin HaO 4.3.2011 Dnro 04603/10/1602*

*Ottaen kuitenkin huomioon X:lle annetun varoituksen 19.11.2004, käräjäoikeuden tuomion 9.9.2009 ja nyt valituksenalaisen peruutuspäätöksen 14.6.2010 välissä kuluneen ajan sekä sen seikan, että tällä ajanjaksoilla X:n käytöksessä poliisilaitoksella ei ole ollut huomautettavaa, hallinto-oikeus katsoo, että revolverin ja pienoispistoolin hallussapitoluvan peruuttamisien sijasta varoitusta on pidettävä X:lle riittävänä seuraamuksena.*

Näin ollen, jos aiempi varoitus on annettu ampuma-aseiden lainvastaisesta säilyttämisestä ja käsilä olevan peruutusharkinnan perusteena on väkivaltakäyttäytyminen, aiemmalla varoituksella ei ole vaikutusta ratkaistavana olevassa asiassa.

*Kuopion HaO 8.7.2011 Dnro 00114/11/1602*

*Selvyyttä siitä, mitä kyseisenä yönä X:n asunnolla oli tapahtunut, ei ole saatu. AO:lle oli syntynyt yön aikana vähäisiä vammoja, mutta niiden synty tapa oli jäänyt epäselväksi. HaO katsoo eri osapuolten lausumia punniten jääneen lopulta näyttämättä, että X:n käyttäytyminen tapahtuma-aikaan olisi ollut niin moitittavaa, että häntä tästä syystä tulisi pitää sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita, kun X:n aiemmin saama varoitus oli johtunut aseiden säilyttämisestä lain vastaisesti.*

## 2.2 Terveydentilan vaikutus

### 2.2.1 Yleistä terveydentilan vaikutuksesta

Ampuma-aselain 45 §:n 1 momentin mukaan hankkimislupa voidaan antaa sellaiselle henkilölle, jota terveydentilansa perusteella on pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita ja aseiden osia.

Aseluvan hakijan tai -haltijan terveydentilalla on siten merkitystä lupaharkinnassa vain, jos henkilö on terveydentilansa johdosta kykenemätön käsittelemään tai säilyttämään ampuma-aseita turvallisesti.

Täysi-ikäisen henkilön julistaminen vajaavaltaiseksi osoittaa pääsääntöisesti, että häntä ei voida pitää sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita tai aseiden osia, sillä tällaista henkilöä on pidettävä kykenemättömänä huolehtimaan itsestään ja omaisuudestaan. Jos henkilön toimintakelpoisuutta on rajoitettu muulla tavalla esim. määräämällä hänelle edunvalvoja hoitamaan hänen taloudellisia asioitaan, on toimenpiteen merkitys aina arvioitava tapauskohtaisesti riippuen siitä, miten ja mistä syystä henkilön toimintakelpoisuutta on rajoitettu. Yleensä edunvalvojamääräyksen on kuitenkin katsottava osoittavan päämiehen olevan sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita tai aseiden osia, koska edunvalvojamääräyksen edellytyksenä on se, että tuomioistuimien on katsonut henkilön olevan sairauden, henkisen toiminnan häiriintymisen, heikentyneen terveydentilan tai muun vastaavan syyn vuoksi kykenemätön itsenäisesti valvomaan etuaan taikka huolehtimaan itseään tai varallisuuttaan koskevista asioista.

### 2.2.2 Ikä ja fyysinen terveydentila

Ampuma-aselaki edellyttää, että aseluvan haltija on täysi-ikäinen. Alaikäiselle 15 vuotta täyttäneelle voidaan kuitenkin myöntää rinnakkaislupa huoltajien suostumuksella haulikkoon, kivääriin, pienoiskivääriin tai yhdistelmäaseeseen metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista taikka ampumaurheilua ja -harrastusta varten. Muihin aseisiin tai muita käyttötarkoituksia varten alaikäiselle aselupaa ei voida myöntää.

**Kommentti [KTS9]:** Minusta tämä ei välttämättä osoita sitä, etteikö eri perusteilla annetuilla varoituksilla voisi olla "yhteisvaikutusta". Kysehän lienee ollut myös siitä, ettei tämän jälkimmäisen tapauksen suhteen ole saatu näyttöä oikein mistään.

Henkilön nuoruudella ei lupaharkinnassa ole muita vaikutuksia kuin edellä mainitut rajoitukset. Näin ollen nuorelle ensikertaiselle luvanhaltijalle rinnakkaislupaa ei voi määrätä normaalia rinnakslupaa lyhyempänä vain sen takia, että luvanhakija on nuori.

Luvan peruutusharkinnassa nuoruudelle ja sille, että luvanhaltija on saanut ampuma-ase lain mukaisen luvan vasta jokin aikaa sitten, voidaan katsoa olevan vaikutuksia niin, että luvan peruuttamiskynnys näissä tapauksissa on jonkin verran normaalia matalampi.

#### Soveltamisohje

Nuorten tekemiin rikoksiin ja muuhun sopimattomaan menettelyyn, joka osoittaa nuoren sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita, on pyrittävä puuttamaan viipymättä ja peruutuskynnys nuorten tekemiin rikoksiin on matalampi kuin täysi-ikäisillä.

**Kommentti [KTS10]:** Onko tälle muuta tukea kuin alla mainittu ratkaisu? Lähtökohtaisesti nuoria olisi kai kohdeltava yhdenvertaisella tavalla vanhempien kanssa.

#### Turun HaO 27.4.2012 Dnro 01843/11/1602

Poliisilaitos on peruuttanut alle 18 vuotiaan X:n ampuma-aseiden hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska X:lle on hänen syyllistyttyä kahteen lievään vahingontekoon ja näpistykseen annettu 22.2.2011 ampuma-ase lain mukainen varoitus ja hän on tämän jälkeen 11.6.2011 syyllistynyt törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen kuljettamalla kevytmoottoripyörää 71 km/h ajonopeudella tieosuudella, jossa on ollut 40 km/h nopeusrajoitus. Poliisiauton nähtyään X on pyrkinyt pakoon kapeita teitä omakotitaloalueen läpi.

HaO:n johtopäätös:

Rikokset, joihin X on syyllistynyt, osoittavat kielteistä asennetta auktoriteettiasemassa olevia kohtaan. X ei myöskään ole ottanut ojentuakseen, vaikka hänelle oli jo annettu ampuma-ase lain mukainen varoitus. X:n tekojen, kun otetaan huomioon vielä hänen alaikäisyytensä, on katsottava osoittavan hänet sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

#### Oulun HaO 20.2.2012 Dnro 00100/11/1602

Poliisilaitos on 21.12.2010 peruuttanut X:n rinnakkaisluvut, sillä käräjäoikeus on tuominnut 16.6.2010 nuorena mm. henkilönä tehdystä törkeästä rattijuopumuksesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen. X:n epäillään syyllistyneen 19.12.2010 törkeään rattijuopumukseen ja törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen. X ja X:n huoltajat ovat valittaneet päätöksestä ja vaatineet peruutuksen muuttamista varoitukseksi. Huoltajien lausunnon mukaan X on tekojen jälkeen alkanut urheilla ja muuttanut viikonlopputoimintojaan terveempään suuntaan. He ovat pitäneet perusteettomana viedä X:ltä hänen viimeinen vastuullinen harrastuksensa peruuttamalla rinnakkaisluvut aseisiin, joiden säilytyksestä ja käytöstä vastaa hänen isänsä.

HaO:n johtopäätös:

X:n syyllistyminen poliisilaitoksen päätöksessä mainittuihin tekoihin osoittaa piittaamattomuutta omaa ja toisten henkilöiden turvallisuutta kohtaan. Sille seikalle, että hänen elämäntapansa ja käyttäytymisensä ovat sittemmin mahdollisesti muuttuneet, ei voida vielä tässä vaiheessa antaa asian ratkaisemiseen vaikuttavaa merkitystä. Varoitusta ei voida pitää asiassa riittävänä.

Ampuma-aselaki ei aseta aseluvan haltijalle yläikärajaa, joten luvanhaltijan tai -hakijan korkea ikä ei voi olla aselupien peruuttamisen tai kielteisen päätöksen perusteena. Ikääntyminen tuo kuitenkin usein mukanaan sellaisia sairauksia, jotka saattavat aiheuttaa ongelmia ampuma-aseen turvalliseen käyttöön ja säilytykseen.

Lupaharkinnassa on kiinnitettävä huomiota vain sellaisiin sairauksiin, jotka saattavat heikentää luvan hakijan tai -haltijan kykyä käyttää tai säilyttää ampuma-asetta tai muita ampuma-ase lain soveltamisalaan kuuluvia esiteitä turvallisesti. Tämän voidaan katsoa asettavan vaatimuksia ainakin luvan hakijan tai -haltijan näkökyvylle ja kyvyllään hallita käsiensä toimintaa.

#### Kuopion HaO 2.3.2012 Dnro 01937/11/1602

Poliisilaitos on peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska X:n kyky käyttää aseita on pysyväisluontoisesti heikentynyt ja hänet on todettu asekieltoon toistaiseksi.

X:n on hakenut muutosta poliisilaitoksen päätökseen ja todennut kuntoutuneensa lääkärinlausunnon antamisen jälkeen merkittävästi.

HaO:n perustelut:

Sairaanhoidopiiri on toimittanut poliisille 14.6.2011 päivätyn lääkärin ilmoituksen. Ilmoituksen mukaan valittaja on todettu asekieltoon toistaiseksi. Valittaja on saanut aivoinfarktin ja sen jälkitilan takia hänen kykynsä käyt-

tää aseita on pysyväisluontoisesti heikentynyt. Valittajan mukaan häntä on kuntoutettu ja kuntoutus jatkuu edelleen. Sairaus ei ole aiheuttanut hänelle mitään psyykkisiä häiriöitä, vaan lähinnä häiriöitä lihasten motorikassa. Hän ei ole myöskään nähnyt mitään toisella silmällään, mutta nyt näkö on parantunut.

HaO:n johtopäätös:

Edellä mainitusta lääkärin ilmoituksesta ilmenevien seikkojen perusteella valittajaa on terveydentilansa vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Liikuntavamman ei voida katsoa aina olevan este metsästysperusteiselle lupahakemukselle, koska myös liikuntavammaisella on mahdollisuus harjoittaa metsästystä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla, jos Suomen riistakeskus on myöntänyt hänelle siihen metsästyslain 41 §:n mukaisen poikkeusluvan.

#### Soveltamisohje

Jos luvanhakijalla on sellainen liikuntavamma, joka estää itsenäisen liikkumisen metsämaastossa, lupaviranomaisen on vaadittava metsästys -perusteisen hakemuksen yhteydessä hakijaa esittämään selvitys siitä, että hänellä on mahdollisuus metsästyseen ja metsämaastossa liikkumiseen liikuntavammasta huolimatta.

Myös ampumaurheilua harrastetaan vammaisurheiluna. Paralympialaislajeja ammunnessa ovat pienoiskivääri sekä vapaa- ja urheilupistooli. Kansallisia vammaisampumaurheilulajeja on myös haulikkolajeissa.

Lupaviranomainen voi aina velvoittaa hakijan toimittamaan itsestään luvan tai suostumuksen harkinnan kannalta tarpeellisen lääketieteellisen selvityksen kyvystään käsitellä ja säilyttää turvallisesti ampuma-aseita. Lupaviranomaisella on epäselvissä tilanteissa myös mahdollisuus saada ampuma-aselain 45 §:n 1 momentin nojalla luvanhakijaa koskeva lääketieteellinen arvio salassapitovelvollisuuden estämättä luvanhakijan sellaisista terveystiedoista, jotka ovat välttämättömiä lupaviranomaisen arvioidessa hakijan sopivuutta ampuma-aseen hallussapitoon.

Luvan haltijan osalta lupaviranomaisella on oikeus poliisilain 35 §:n nojalla saada salassapitovelvollisuuden estämättä luvan haltijaa koskevia sellaisia terveystietoja, jotka ovat välttämättömiä luvan haltijan luotettavuuden tai sopivuuden, luvan tai hyväksynnän voimassaolon muun edellytyksen taikka lupaan tai hyväksyntään sisältyvän ehdon täyttymisen arvioimiseksi.

Aseluvan haltijan ikääntymiseen voi liittyä seikkoja, joiden johdosta hän ei enää kykene asumaan itsenäisesti. Tällöin on mahdollista, ettei hän uudessa asunnossaan kykene säilyttämään aseita enää turvallisesti, joten etenkin palvelutaloissa ja vastaavissa laitoksissa asuvien aseluvan haltijoiden aseiden säilytykseen tulee kiinnittää huomiota ja luvat tulee peruuttaa, jos luvanhaltija ei enää kykene säilyttämään aseita omassa hallinnassaan turvallisesti. Peruutusperusteena voi tällöin olla joko ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdan mukainen "terveydentila" tai mahdollisesti myös 67 §:n 2 momentin 5 kohdan mukainen "kantamisen muu kuin tilapäinen lopettaminen".

## 2.2.3 Mielenterveys

Sellainen luvanhakijan tai -haltijan mielenterveydellinen ongelma tai sairaus, johon liittyy kohonnut vaara vahingoittaa itseään tai muita, tulee ampuma-aselain mukaisessa lupa- tai peruutusharkinnassa aina ottaa huomioon joko uuden ammunna-aselain mukaisen luvan estävänä tekijänä tai peruutusperusteena.

Kuopion HaO 21.6.2011 Dnro 02969/10/1602

Asiassa on ilmennyt, että X:llä on ollut itsetuhoisia ajatuksia. X:ää on terveydentilansa ja omaa turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussa ampuma-aseita.

Vastaava ratkaisu KHO 20.8.2008/2028

Poliisilaitos oli peruuttanut X:n hallussapitoluvat X:n uhattua päihtyneenä ampua itsensä. HaO:n oli hylännyt X:n poliisilaitoksen päätöksestä tekemän valituksen. KHO ei myöntänyt muutoksenhakulupaa.

**Kommentti [KTS11]:** Tämä ei avautunut minulle ollenkaan. Ymmärrän, ettei asetta voi pitää, jos sitä ei enää esimerkiksi asumisolosuhteiden vuoksi voi säilyttää turvallisesti, mutta ei kai kyse ole kuitenkaan hakijan terveydentilasta, jos sillä on kytkös luvan peruuttamiseen vain asumisolosuhteiden muuttumisen kautta? Eikö kyseeseen pikemminkin tulisi tällöin luvan peruuttaminen lupaehtojen rikkomisen perusteella? (oletan, että ehdoissa on kategorisesti mainittu, että pyssyjä on säilytettävä turvallisella tavalla, jolloin olosuhteiden muutos tältä osin merkinnee ehtojen rikkomista)

Mielenterveyden sairauksia, joihin liittyy kohonnut itsemurhan riski, ovat ainakin kaksisuuntainen (maanis-depressiivinen) mielialahäiriö ja masennus sekä epäsosiaalinen persoonallisuushäiriö ja psykoosi. Näissä kaksisuuntaisessa mielialahäiriössä ja vakava-asteisissa masennustiloissa itsemurhariski on eräiden lähteiden mukaan joka 15 - 20 %.

Rovaniemen HaO 2.5.2012 Dnro 00596/11/1602

X on sairastanut kaksisuuntaista mielialahäiriötä vuodesta 2005 lähtien. Sairautensa johdosta hän on tällä hetkellä työkyvytön. X:n kuulustelupöytäkirjasta 10.10.2011 ilmenee, että X:n lääkitys on vaihtunut viime jouluna. Kaupungin mielenterveysaseman lääkärin X:n terveydentilasta 24.8.2011 antamasta lausunnosta ilmenee, että psyykkisinä oireina X:llä ovat olleet mielialan vaihtelut voimakkaasta masennuksesta hypomaniaan. Ollessaan vaikeimmillaan masennuksella on vaikutusta muistiin ja silloin X:n "sytytyslanka" on lyhyt.

HaO:n johtopäätös:

X on tosin sairastanut kaksisuuntaista mielialahäiriötä jo usean vuoden ajan. X:n lääkitystä on kuitenkin hänen kertomansa mukaan vaihdettu vuoden 2010 lopulla. Hänellä on myös ollut ajoittaisia itsetuhoajatuksia ja itsehillinnän menetystä lääkärinlausunnossa mainituissa tilanteissa. Edellä lausuttu huomioon ottaen X:n terveydentilaa voidaan pitää sellaisena, että hän on ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Helsingin HaO 13.4.2012 Dnro 05303/11/1602

Poliisilaitos on peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska X:llä on sellainen mielenterveydellinen ongelma, johon liittyy vaara vahingoittaa itseään.

X on valittanut poliisilaitoksen päätöksestä ja vedonnut siihen että hänen terveydentilansa on hyvä ja hän on toipunut masennuksesta täysin.

HaO:n johtopäätös:

Kun otetaan huomioon X:llä keväällä 2010 diagnosoitu vaikea masennus ja siihen liittyvä itsetuhoisuus, hallinto-oikeus katsoo, että vaikka lääkärinlausunnossa 16.6.2011 X todetaan toipunen masennuksesta täysin eikä hänellä enää ole hoitokontaktia ja lääkitystä, X:ää on terveydentilansa ja käyttäytymisensä vuoksi asiaa kokonaisuutena arvioiden ja masennuksesta toipumisesta kulunut lyhyt aika huomioon ottaen voitu pitää päätöksentekohetkellä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-asetta.

Myös alkoholismiin eli alkoholiiriippuvuuteen liittyy selvästi kohonnut itsemurhariski.

Kuopion HaO 1.11.2011 Dnro 00074/11/1602

Lääkäri 24.9.2010 päivätyn lausunnon mukaan X on käynyt lääkärin vastaanotolla 1990 lähtien. X:n ongelmana on pitkäaikainen ja runsas alkoholin käyttö, johon on liittynyt itsetuhoajatuksia.

Psykiatrian keskuksen vs. erikoislääkärin 8.10.2010 päivätyn lausunnon mukaan X on ollut 23.2.2010 lähtien psykiatrian keskuksen hoidossa masennuksen, uni-ongelmien ja alkoholin käytön vuoksi. Lausunnon mukaan X:llä on kiistatta masennuksen lisäksi alkoholiiriippuvuus ja humalatilän aikana itsetuhoisia ajatuksia ja itsemurhalla uhkailua.

HaO:n johtopäätös:

Edellä mainituista lääkärinlausunnoista ilmenevien seikkojen perusteella X:ää on terveydentilansa vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Narsistinen persoonallisuus ei ole varsinainen mielenterveyden sairaus, vaan pikemminkin mielen-terveydellinen ongelma, johon liittyy mm. empatian vähäisyys, joka voi puolestaan johtaa kohonneeseen väkivaltaisuuteen etenkin läheisiä kohtaan.

Dementia ja Alzheimerin **sairas** ovat usein, mutta ei aina, korkeaan ikään liittyviä sairauksia, jotka lähes poikkeuksetta osoittavat niitä sairastavan sopimattomaksi pitämään hallussaan turvallisesti ampuma-aseita ja muita ampuma-aselain tarkoittamia esineitä.

Lupaviranomaisen ei koskaan tule itse ryhtyä "diagnosoimaan" luvan hakijaa tai -haltijaa, vaan lupaviranomaisen tulee tukeutua päätöksissään terveydenhuollon ammattihenkilöstön lausuntoihin epäilllessään luvan haltijaa terveydentilansa puolesta sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

**Kommentti [KTS12]:** Miten masennukseen siis on suhtauduttava ottaen huomioon, että itsemurhariski vakavissa tapauksissa on kohonnut mutta vähemmän vakavien tapauksien riskistä ei puhuta mitään?

**Kommentti [KTS13]:** Onko tällainen narsistinen persoonallisuushäiriö jotenkin diagnosoitavissa? Tässä ei mainita mitään siitä, miten näihin narsisteihin pitää lupaharkinnassa suhtautua. Onko tämä esteenä uuden luvan myöntämiselle tai olemassa olevan luvan peruuttamisperuste?

**Kommentti [KTS14]:** Alzheimerin sairaus? Pitäisi kaikei olla Alzheimerin tauti.

Helsingin HaO 18.6.2012 Dnro 07341/11/1602

Poliisilaitos on peruuttanut X:n ammuksena-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska poliisin saamien tietojen mukaan X:llä on alkoholi- ja mielenterveysongelmia.

X on hakenut muutosta poliisilaitoksen päätökseen ja tällöin kertonut, ettei hänellä ole väitetyntylaisia ongelmia. X:n on toimittanut poliisille lääkärintuomion, jonka mukaan hänellä ei ole mitään vikaa.

Poliisilaitos on X:n valituksessaan antamassaan lausunnossa todennut, ettei X:llä ole alkoholi-ongelmaa.

Poliisin tietoon on kuitenkin tullut, että X on aikaisemmin työskennellyt puolustusvoimissa ja Afganistanissa palvellessaan joutunut ilmeisesti kokemaan sellaisia traumaattisia tilanteita, että hänen mielenterveytensä on vakavasti järkkynyt.

HaO:n johtopäätös:

Poliisilaitos on perustellut valituksenalaista päätöstä tietoonsa tulleilla seikoilla X:n alkoholi- ja mielenterveysongelmista. Näitä seikkoja ei kuitenkaan ole yksilöity. Kun poliisilaitoksen päätöstä ei ole perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaisesti eikä päätöksestä muutoinkaan ilmene ampuma-aseain 67 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen edellytysten täytyminen, hallinto-oikeus kumoaa päätöksen ja palauttaa asian poliisilaitokselle uudelleen käsiteltäväksi.

Soveltamisohje:

Päätelmät luvanhakijan tai -haltijan terveydentilasta tulee aina perustaa hakijasta tai luvanhaltijasta hankittuun lääkärintuomioon tai muuhun vastaavaan selvitykseen.

Vaikka lääkärintuomiossa todettaisiin, että hoidettavalla on sairauteensa lääkitys, jolla sairaus kyetään pitämään oireettomana, sairauden on katsottava muodostavan uhan aseturvallisuudelle, koska lupaviranomainen ei koskaan voi riittäväällä varmuudella vakuuttautua siitä, että henkilö säännöllisesti käyttää saamaansa lääkitystä. Ampuma-aseen hallussapito-oikeuden ei myöskään koskaan voida katsoa toimivan sairauden, esim. masennuksen oireita lieventävänä, vaikka aika ajoin näin lääkärintuomiossakin pyritään vakuuttamaan.

Kouvolan HaO 27.4.2012 Dnro 00974/11/1602

Poliisilaitos on 5.8.2010 peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat mm., koska X:ää koskevassa lääkärintuomiossa todetaan luvanhaltijan jatkavan masennuslääkkeen käyttöä vielä kahden kuukauden ajan. Lausunnossa antanut lääkäri ei pidä mielialälääkitystä esteenä ampuma-aseiden hallussapidolle. Luvanhaltija on kertonut, että käynnit psykiatrisella sairaanhoitajalla jatkuvat vielä muutamia kuukausia.

X on valittanut poliisilaitoksen päätöksestä mm. sillä perusteella, että katsoo, ettei lääkkeiden syönti ole rikos eikä tuomittava asia.

HaO:n perustelut:

X:llä on todettu vaikea-asteinen masennus ja työuupumus 2010. Masennuksen oireet ovat kuitenkin vähentyneet siinä määrin, että 26.1.2011 tehdyllä tutkimuskerralla X:ää ei ole voitu todeta lievääasteisestikaan masentuneeksi. Lääkärintuomiossa 3.8.2011 todetaan X:n käyttävän mielialälääkitystä vielä kahden kuukauden ajan.

HaO:n johtopäätös:

Kokonaisuutena arvioiden tapahtumista kulunut lyhyt aika huomioon ottaen X:ää on hänen terveydentilansa vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. X:n tarve käyttää aseita metsästyksen ei ole riittävä peruste päätöksen kumoamiselle.

## 2.2.4 Päihteiden väärinkäyttö

Käytettäessä termiä "alkoholin tai muiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttö", päihteen käyttö ei ole vielä johtanut lisääntyneen sietokyvyn kehittymiseen eikä aineen käytön lopettaminen aiheuta ohimenevää krapulaa voimakkaampia vierotusoireita. Pelkässä väärinkäytössä aineen käyttö ei myöskään ole välttämättä päivittäistä eikä henkilöllä ilmene pakonomaista ja addiktiivista tarvetta käyttää alkoholia tai muuta päihdettä päivittäin.

Päihteen väärinkäytön on riippumatta siitä, onko väärinkäytetty päihde alkoholia, lääkkeitä vai huumausaineita, katsottava kuitenkin pääsääntöisesti osoittavan väärinkäyttäjän sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita ja muita ampuma-aseain tarkoittamia esineitä.

**Kommentti [KTS15]:** Tässä on muun ohella ollut siis kyse siitä, että poliisilaitos ei ole perustellut päätöstään riittävästi. Viittaan alussa esittämiini yleiskommentteihin: jos viittaa päätöksen tueksi joihin seikkoihin, seikkojen olemassaolo on perusteltava.

**Kommentti [KTS16]:** En ymmärrä tätä määritelmää ollenkaan. Jos väärinkäyttöön eivät kuulu lauseessa mainitut seikat, mistä on sitten kyse silloin, kun lopettaminen aiheuttaa vierotusoireita yms.

*Turun HaO 7.11.2011 Dnro 00420/11/1602*

*Alkoholin jatkuvaa väärinkäyttöä voidaan pitää sellaisena turvallisuutta vaarantavana elämäntapana, jonka perusteella lupa voidaan peruuttaa.*

Päihteiden väärinkäyttö voi ilmetä monella eri tavoin. Huumausainerikokset, joihin liittyy huumausaineiden omaa käyttöä, ja toistuvat tai vakavat liikennejuopumusrikokset osoittavat yleensä tekoon syyllistyneen olevan päihteiden väärinkäyttäjäksi ja näin sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. Näitä tekoja tulee ensisijaisesti arvioida peruutustilanteessa ammuna-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisina henkilön terveydentilaa kuvaavina seikkoina sekä omaa ja toisten turvallisuutta vaarantavana käyttäytymisenä eikä niinkään rikoksina. Hallinto-oikeuksien käytännöissä asiaa koskeva rajanveto on kuitenkin häilyvä.

*Hämeenlinnan HaO 4.10.2011 Dnro 01514/10/1602*

*KO on tuominnut X:n 16.4.2005 tapahtuneesta törkeästä rattijuopumuksesta 3 kk:n ehdollisen vankeusrangaistukseen sekä 6.12.2008 tapahtuneesta törkeästä rattijuopumuksesta 60 pv:n ehdolliseen vankeusrangaistukseen.*

*HaO:n johtopäätös:*

*X:n syyllistyminen vuosina 2005 ja 2008 törkeään rattijuopumuksen osoittaa piittaamattomuutta lain säännöksistä ja yleisestä turvallisuudesta. Tähän nähden X:ää on pidettävä ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

*Kuopion HaO 5.9.2011 Dnro 00131/11/1602*

*X on 16.4.2010 kuljettanut henkilöautoa nautittuaan edellisenä päivänä alkoholia niin, että hänen verensä alkoholipitoisuus on ollut ajon jälkeen 1,31 promillea. Autossa on ollut matkustaja. KO on tuominnut X:n törkeästä rattijuopumuksesta 60 pv:n ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja 25 pvs suuruiseen oheissakkoon.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Rikos, johon X on syyllistynyt, osoittaa hänessä piittaamattomuutta lain säännösten noudattamisesta sekä omaa ja toisten turvallisuutta kohtaan. Tämän vuoksi kyseinen rikos osoittaa X:n olevan ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdalla tarkoitetulla tavalla sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. X ampuma-aselupien peruuttamista ei ole pidettävä olosuhteisiin nähden kohtuuttomana.*

Päihteiden väärinkäyttö voi tulla lupaviranomaisen tietoon joka tekoina, jotka ovat rikosoikeudellisesti sanktioituja kuten huumausaineen käyttörikos tai törkeä rattijuopumus, tai henkilön muuna, usein epäsosiaalisena käyttäytymisenä, johon poliisi on joutunut puuttumaan.

Yleisemmin aseluvan hakijan tai -haltijan päihteiden väärinkäyttö ilmenee henkilön poliisilakiperusteisista kiinnitoista ja henkilön syyllistyessä rattijuopumusrikoksiin.

Kiinnitotoin ei tarvitse liittyä asiakkaan aggressiivista käytöstä, vaan jo pelkät juopumuskiinniotot voivat osoittaa, että henkilöllä on päihteiden käyttöön liittyviä sellaisia ongelmia, jota saattavat osoittaa hänet sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita. Yksittäinen päihteisiin liittyvä poliisilakiperusteinen kiinniotto ei vielä välttämättä osoita, että ko. henkilö olisi päihderiippuvainen tai muutoin päihteiden väärinkäyttäjäksi, mutta useat päihdekiinniotot suhteellisen lyhyen ajan sisällä osoittavat jo sen, että kiinniotetulla on ongelmia päihteiden käytön suhteen.

Kiinniottoon voidaan rinnastaa myös tapaukset, jossa poliisi kiinnioton sijaan on kuljettanut henkilön kotiinsa sillä perusteella, että henkilö on ollut nauttimiensa päihteiden johdosta kykenemätön huolehtimaan itsestään.

Hallinto-oikeuksien käytännöt suhtautumisessa rattijuopumusrikoksiin vaihtelevat sen suhteen, katsotaanko rattijuopumusrikosten olevan ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisia muita rikoksia, jotka osoittavat tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita, vai osoittaako moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettaminen alkoholiin vaikutuksen alaisena luvanhaltijan ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti terveydentilansa ja käyttäytymisensä perusteella sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Tässä ohjeessa rattijuopumusrikoksia käsitellään ensisijaisesti osoituksena päihteiden väärinkäytöstä, koska yleensä tapauksissa ei ole epäselvyyttä näytön osalta, eikä näin ollen peruutusharkintaa ole näissä tapauksissa yleensä tarvetta lykätä lainvoimaisen tuomion antamiseen saakka.

Peruutusharkintatilanteissa, joissa luvanhaltija on jo lainvoimaisesti tuomittu rattijuopumusrikoksesta, päätöstä voidaan perustella sekä ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 ja 4 kohdalla.

**Esimerkkejä**

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Juopumusperusteinen kiinniotto	0 - 1 vuotta	Ei
Kaksi tai useampia juopumusperusteista kiinniottoa 24 kk:n kuluessa	Min. 1 v, normaali vaihteluväli 1 - 3 v	Kyllä
Rattijuopumus (alkoholi)	0 - 1 vuotta	Ei
Rattijuopumus (Muu huumausainetta)	1 - 2 vuotta, normaali vaihteluväli 1 - 3 vuotta	Kyllä
Törkeä rattijuopumus tai useampi rattijuopumus viimeisen 3 vuoden sisällä	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä

*Vaasan HaO 23.9.2011 Dnro 01250/11/1602*

*X:lle on annettu poliisilaitoksen 25.1.2010 tekemällä päätöksellä ampuma-aselain 69 §:n mukainen varoitus. Päätöksen perusteena ovat olleet poliisilakiperusteiset kiinniotot päihtymyksen vuoksi 10.5.2008, 25.4.2008 sekä X:n syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen, jonka teko aika on ollut 6.10.2007.*

*X on saamastaan varoituksesta huolimatta poliisin ilmoituksen mukaan ollut 7.3.2011 juovuksissa häiriöksi huoltoasemalla ja otettu poliisilakiperusteisesti kiinni.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Edellä mainitut seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen poliisilaitoksella on ollut perusteltu aihe peruuttaa kysymyksessä olevan aseiden hallussapitolupa ja ottaa ase haltuun.*

*Oulun HaO 5.10.2011 Dnro 01140/1071620*

*X on käyttäytynyt 25.7.2010 ja tätä aikaisemmin uhkaavasti puolisoaan ja lapsiaan kohtaan. X:n alkoholin käyttö on ollut pitkään runsasta. X ei ole muuttanut elämäntapaansa ja käyttäytymistään juopumuksen vuoksi tehdyn säilöönoton ja kahden rattijuopumuksen perusteella 5.1.2010 saamastaan ampuma-aselain mukaisesta varoituksesta huolimatta. Hallinto-oikeus katsoo tämän vuoksi, että X:ää on ollut pidettävä sopimattomana pitämään hallussa ampuma-aseita. Poliisilaitos on siten voinut peruuttaa X:lle myönnetty ampuma-aseiden hallussapito- ja rinnakkaisluvut sekä ottaa aseet haltuun.*

*KHO 9.2.2012 Dnro 55871/11*

*Poliisilaitos oli ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla peruuttanut X:lle myönnetty ampuma-aseiden hallussapitoluvat sekä ottanut mainitut ampuma-aseet ampuma-aselain 91 §:n nojalla haltuunsa. Päätös oli perustunut siihen, että käräjäoikeus oli tuominnut X:n törkeästä rattijuopumuksesta 75 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen.*

*KHO:n johtopäätös:*

*Törkeää rattijuopumusta on pidettävä sellaisena rikoksena, josta säädetään ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdassa, jos tekoa on kokonaisuudessaan pidettävä sellaisena, että se osoittaa tekijässä vaarallisuutta tai piittaamattomuutta, minkä vuoksi hän on sopimaton hankkimaan tai pitämään hallussaan ampuma-aseita, vaikka asiassa ei ollut kyse alkoholin tai huumausainesten jatkuvasta väärinkäytöstä.*

*Kuopion HaO 30.11.2011 Dnro 01428/11/1602*

*Poliisilaitos on hylännyt X:n hankkimislupahakemuksen, koska käräjäoikeus on tuominnut hänet 13.12.2009 8.2.2009 tehdystä pahoinpitelystä sekä 27.3.2009 tehdystä törkeästä rattijuopumuksesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Poliisilaitos on tuomion jälkeen peruuttanut X:n ampuma-aseiden hallussapito-oikeudet.*

*X on hakenut muutosta poliisilaitoksen päätökseen ja vedonnut tuomiosta kuluneeseen aikaan.*

*HaO:n johtopäätös:*

Kun otetaan huomioon, että X on hakenut hankkimislupaa vain hieman yli kahden vuoden kuluttua siitä, kun hän oli syyllistynyt käräjäoikeuden tuomiosta ilmeneviin tekoihin, ja ottaen huomioon tekojen laatu, tekoolosuhteet ja teoista tuomittu seuraamus sekä lain esitöissä mainitut seikat, hallinto-oikeus katsoo, että X ei täytä käyttäytymisensä perusteella ampuma-aselain 45 §:n 1 momentissa säädettyjä hankkimisluvan saamisen edellytyksiä.

Kuopion HaO 13.10.2011 Dnro 00690/11/1602

X on ollut poliisilakiperusteisesti kiinniotettuna viisi kertaa vuosina 2005 - 2010.

Asiassa ei ole merkitystä sillä, että mainituissa kiinniottilanteissa X:llä ei ole ollut mukanaan asetta, tai sillä, ettei hän ole käyttäytynyt mainituissa tilanteissa uhkaavasti. Poliisilaitos on voinut peruuttaa X:n kiväärin hallussapitoon oikeuttavan luvan.

Hämeenlinnan HaO 28.9.2011 Dnro 00251/11/1602

Poliisilaitos on 27.1.2011 antanut X:lle ampuma-aselain 69 §:n mukaisen varoituksen, koska X on tuomittu lainvoimaisella tuomiolla törkeästä rattijuopumuksesta 19.10.2007.

HaO:n johtopäätös:

Oikeudelliset edellytykset ampuma-aseiden hallussapitoluvan peruuttamiseen ovat olleet olemassa. Poliisilaitos on kuitenkin voinut lupien peruuttamisen sijaan antaa X:lle varoituksen.

Vaasan HaO 11.4.2012 Dnro 0034/12/1602

Poliisilaitos on 7.12.2011 peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska käräjäoikeus on tuominnut hänet RL 23:3 nojalla 27.8.2010 tehdystä rattijuopumuksesta. X:n verinäytteestä on tällöin löytynyt klonatsepaamia, kodeiinia ja tematsepaamia. Esitutkinnassa X on kertonut käyttäneensä huumausainelääkkeitä ja vuoden ajan silloin tällöin. Vaikka X on esittänyt peruuttamistilanteessa lääkärintuominnon, jonka mukaan hän kykenee pitämään hallussaan ja käyttämään turvallisesti metsästysaseita psyykkisen terveytensä ja lääkityksensä puolesta, poliisilaitos on katsonut, ettei lausunnosta ilmene niitä riskejä, jotka aiheutuvat siitä, jos lääkkeet jäävät ottamatta.

X on valittanut päätöksestä ja vedonnut siihen, ettei häntä ole tuomittu RL 50 luvun mukaisesta rikoksesta ja siihen, että häntä koskevassa lääkärintuominnossa on katsottu, ettei X ole missään vaiheessa lausunnan antaneen lääkärin käsityksen mukaan ollut itselleen tai ympäristölleen vaarallinen. Edelleen X on vedonnut siihen, ettei yksittäinen rattijuopumus ole riittävä peruste ampuma-aseiden hallussapitolupien peruuttamiseen.

HaO:n johtopäätös:

X:n esittämästä lääkärintuominnon mukaan hänellä on edelleen käytössä peruslääkitys masennukseen, mutta hän on kyennyt lopettamaan vahvojen keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden käytön. Hallinto-oikeus katsoo kuitenkin tästä positiivisesta kehityksestä huolimatta, että asiassa annetun selvityksen perusteella X:n pitkään jatkunut huumausainelääkityksen väärinkäyttö ja siihen liittyvä riski ainakin toisten turvallisuutta vaarantavasta käyttäytymisestä osoittaa edelleen, että X on terveydentilansa ja elämäntapansa vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Hallinto-oikeus on katsonut, ettei lupien peruuttaminen huolimatta X:n 26 vuotta jatkuneesta metsästysharrastuksesta ole olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

Helsingin HaO 20.1.2011 Dnro 00111710/1602

X on 24.3.2008 kuljettanut henkilöautoa alkoholin vaikutuksen alaisena. X:n kyydissä oli yksi matkustaja.

Tarkkuusalkometrin tulos 0,53 mg/l. Käräjäoikeus on tuominnut 9.7.2008 X:n törkeästä rattijuopumuksesta 20 pv:n ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja 10 pvs suuruiseen sakkorangaistukseen. Päätös on lainvoimainen.

HaO:n johtopäätös:

X on ajaessaan autoa alkoholin vaikutuksen alaisena käyttäytynyt omaa ja toisten turvallisuutta vaarantavalla tavalla. Tämän vuoksi poliisilaitos on voinut katsoa X:n käyttäytymisensä perusteella sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on siten voinut harkintansa mukaan peruuttaa X:n ampuma-aseiden hallussapitoon oikeuttavat luvat. Lupien peruuttamista ei ole pidettävä kohtuuttomana seurauksina näissä olosuhteissa.

#### **Kuitenkin**

Turun HaO 26.5.2011 Dnro 02287/10/1602

Poliisilaitos on peruuttanut X:n haulikon hallussapitoon oikeuttavan luvan, koska X on käräjäoikeuden lainvoimaisella tuomiolla tuomittu sakkorangaistukseen törkeästä rattijuopumuksesta.

HaO:n johtopäätös:

**Kommentti [KTS17]:** Tässä "Kuitenkin"-osion alla on selostettu sellaisia ratkaisuja, joista ei saakaan tukea aiemman taulukon kaavamaisille ratkaisuille. Hyvä, että mukana on pro&contra-aineistoa. Tässä jätetään kuitenkin kaikki vain päätöksentekijän harteille. Kaikki puolesta ja vastaan puhuvat caset ikään kuin kaadetaan tässä päätöksentekijälle. Kyllä minusta ohjeessa pitäisi kertoa myös, mitä nämä "vastacaset" merkitsevät (esimerkiksi toteamalla, että törkeä rattijuopumus ei automaattisesti johda peruuttamiseen mm. silloin, jos teon ja päätöksen välillä on kulunut pitkä aika)

Törkeä rattijuopumus osoittaa sinällään tekijässään välinpitämättömyyttä omasta ja toisen henkilön turvallisuudesta. X:n syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen on kuitenkin ollut, kun poliisilaitoksen hallinto-oikeudelle toimittamista asiakirjoista ei muuta ilmene, yksittäinen teko, johon ei teon törkeästä tekemuodot huolimatta liity nimenomaan ampuma-aselupaharkinnan kannalta erityisen moitittavia piirteitä. Tässä tapauksessa ei voida pelkästään mainitun yksittäisen teon perustella katsoa, että X olisi sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Kouvolan HaO 3.2.2012 Dnro 00511/11/1602

Poliisilaitos on 20.4.2011 peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska hän on syyllistynyt 27.1.2007 törkeään rattijuopumukseen ja 4.4.2008 järjestysrikkomukseen virtsaamalla/ulostamalla yleisellä paikalla. X on lisäksi otettu poliisilakiperusteisesti kiinni 1.4.2011, jolloin hän on vahvasti päihtyneenä sammunut taksiin.

HaO:n johtopäätös

Ottaen huomioon, että X:n syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen on ollut yksittäinen teko ja siitä kulunut aika sekä muiden päätöksessä mainittujen tekojen laatu, X:n ei voida katsoa ampuma-aseilla tarkoitettulla tavalla käyttäytymisensä ja elämäntapansa vuoksi vaarantavan omaa tai toisten turvallisuutta ja sillä perusteella olevan sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Turun HaO 16.3.2012 Dnro 01419/11/1602

Poliisilaitos on hylännyt X:n hankkimislupahakemuksen 29.8.2011, koska X on 27.1.2008 syyllistynyt törkeään rattijuopumukseen.

HaO:n johtopäätös:

X on syyllistynyt törkeään rattijuopumukseen, mitä sinänsä on pidettävä erittäin moitittavana. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että törkeästä rattijuopumuksesta on valituksenalaista päätöstä tehtäessä kulunut jo 3,5 vuotta, X:ää ei voida tämän rikoksen vuosi enää pitää sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Turun HaO 7.11.2011 Dnro 00420/11/1602

X on otettu kiinni 11.2.2007 yritettyä tunkeutua postin jakelutiloihin päihtyneenä ja häirinnyt postin työntekijöitä. X on otettu kiinni myös 15.2.2008 ja 26.12.2010 hänen nukahdettuaan taksiin.

HaO:n johtopäätös:

Useaan päihtymykseen liittyvät kiinniotot viittaavat kylläkin alkoholin ongelmakäyttöön. Viimeisimpien kiinniottojen välillä on kuitenkin ollut melkein kolme vuotta. Näissä olosuhteissa ei voida katsoa, että X:n päihtymisen käyttö ei olisi hänen hallinnassaan sillä tavoin kuin ampuma-aseita hallussaan pitävältä henkilöltä voidaan edellyttää.

## 2.3 Rikosten merkitys ampuma-aselupaharkinnassa

### 2.3.1 Yleistä rikosten merkityksestä ampuma-aselupaharkinnassa

Pelkällä rikosnimikkeellä, johon ampuma-aselain mukaisen luvan hakija taikka -haltija on syyllistynyt, ei ole suoranaista merkitystä lupaharkinnassa. Samalla rikosnimikkeellä tuomittujen teot ja etenkin niiden merkitys aseturvallisuuden kannalta saattavat erota merkittävästi toisistaan. Lupaharkinnassa tulee siten ottaa huomioon teko kokonaisuutena ja arvioida ennen kaikkea sen merkitystä suojattavan etuuden eli etenkin aseturvallisuuden, mutta myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.

Rikoksesta tuomitun rangaistuksen muodolla ja ankaruudella on merkitystä lupaharkinnassa, joten jos rikoksesta on tuomittu vankeusrangaistus, tekoon tulee lupaharkinnassa suhtautua ankarammin kuin vastaavalla rikosnimikkeellä tuomittuun tekoon, josta on tuomittu vain sakkorangaistus. Tämä ilmenee hyvin KHO:n 3.10.2011 ja 9.2.2012 antamien päätösten vertailussa, joissa molemmissa on ollut kyse luvanhaltijan syyllistymisessä törkeään rattijuopumukseen, joissa toisessa tapauksessa teosta oli tuomittu 65 pvs suuruinen sakkorangaistus ja toisesta 75 pv suuruinen ehdollinen vankeusrangaistus.

KHO 3.10.2011 Dnro 3194/1/10

Poliisilaitos oli ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla peruuttanut X:lle myönnettyt ampuma-aseiden hallussapitoluvat sekä ottanut mainitut ampuma-aseet ampuma-aselain 91 §:n nojalla haltuunsa. Päätös oli perustunut siihen, että käräjäoikeus oli tuominnut X:n törkeästä rattijuopumuksesta 65 päiväsak-

**Kommentti [KTS18]:** Ovatto lupaharkinta ja rikoksen käsittely tuomioistuimessa täysin itsenäisiä seuraamuksensa puolesta? Tästä ohjeistuksestahan seuraa periaatteessa seuraavaa:  
1) tekijälle harkitaan vankeutta tuomioistuimessa  
2) tuomioistuin tietää, että vankeudesta seuraa mahdollisesti aseluvan peruuttaminen  
3) tuomioistuimen pitäisi ottaa tämä "muu seuraamus" huomioon seuraamusharkinnassa ja harkita vain sakkoon päättymistä.

En ehkä osannut muotoilla tätä selkeästi, mutta eikö tuuplirangaistuksen vaara ole olemassa, jos tuijotetaan pelkästään rangaistuslajiin?

koon. Tuomion mukaan X oli tavattu ajamassa mopoa yleisellä tiellä alkoholin vaikutuksen alaisena. X:n veren alkoholipitoisuus oli ollut 1,7 o/oo.

Hallinto-oikeus kumosi X:n valituksesta poliisilaitoksen päätöksen.

KHO katsoi Poliisihallituksen valituksen johdosta, että törkeää rattijuopumusta on pidettävä sellaisena rikoksena, josta säädetään ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdassa, jos tekoa on kokonaisuudessaan pidettävä sellaisena, että se osoittaa tekijässä vaarallisuutta tai piittaamattomuutta, minkä vuoksi hän on sopimaton hankkimaan tai pitämään hallussaan ampuma-aseita. Kun otettiin huomioon X:n tekoon liittyneet olosuhteet sekä teosta tuomittu seuraamus, ei tekoa kuitenkaan ollut arvioitava tässä tapauksessa kokonaisuutena sellaiseksi, että edellä mainitut ampuma-aselain kohdassa säädetty edellytykset täytyisivät. Näin ollen hallinto-oikeuden oli tuottavaa kumota poliisilaitoksen päätös, jolla hallussapitoluvat on peruutettu.

KHO 9.2.2012 Dnro 5587/1/11

Poliisilaitos oli ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla peruuttanut X:lle myönnetty ampuma-aseiden hallussapitoluvat sekä ottanut mainitut ampuma-aseet ampuma-aselain 91 §:n nojalla haltuunsa. Päätös oli perustunut siihen, että käräjäoikeus oli tuominnut X:n törkeästä rattijuopumuksesta 75 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen. X oli tavattu ajamassa henkilöautoa alkoholin vaikutuksen alaisena. X:n veren alkoholipitoisuus oli ollut 1,96 o/oo.

Käräjäoikeuden tuomio oli lainvoimainen.

Hallinto-oikeus hylkäsi A:n valituksen.

KHO katsoi, että asiassa oli kysymys siitä, voidaanko aseiden hallussapitoluvat peruuttaa sen vuoksi, että syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen osoittaa henkilön sopimattomaksi hankkimaan tai pitämään hallussaan ampuma-aseita. Asiassa ei ollut kyse alkoholin tai huumausaineiden jatkuvasta väärinkäytöstä.

Törkeää rattijuopumusta on pidettävä sellaisena rikoksena, josta säädetään ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdassa, jos tekoa on kokonaisuudessaan pidettävä sellaisena, että se osoittaa tekijässä vaarallisuutta tai piittaamattomuutta, minkä vuoksi hän on sopimaton hankkimaan tai pitämään hallussaan ampuma-aseita. Kun otettiin huomioon X:n tekoon liittyneet olosuhteet sekä myös teosta tuomittu seuraamus, teko oli tässä tapauksessa arvioitava kokonaisuutena sellaiseksi, että edellä mainitut ampuma-aselain kohdassa säädetty edellytykset täytyivät.

Näin ollen hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei ollut syytä muuttaa.

Arvioitaessa rikosten merkitystä lupaharkinnassa on huomioitava, että aselupien peruuttamista ei voida perustella pelkästään yleiseen lainkuuliaisuuteen viittaamalla, vaan tekojen on nimenomaan osoitettava, että luvanhaltija on sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Turun HaO 16.3.2011 Dnro 01147/10/1602

X on vuodesta 1994 alkaen syyllistynyt kirjanpitorikoksiin ja muihin talousrikosten tyyppisiin rikoksiin siten, että viimeinen teko on päättynyt noin kolme vuotta ennen poliisilaitoksen päätöksen tekemistä. Teot ovat olleet tahallisia ja jatkuvia ja on ollut ilmeistä, että teoilla on kokonaisuutena arvioituna tavoiteltu taloudellista hyötyä. Tästä huolimatta ja vaikka X on tuomittu teoistaan suorittamaan yhdyskuntapalvelua ja vuonna 2010 ehdottomaan vankeusrangaistukseen, aselupien peruuttamista ei voida perustella pelkästään yleiseen lainkuuliaisuuteen viittaamalla, vaan tekojen on osoitettava, että luvanhaltija on sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. Pelkästään X:n syyllistyminen kyseisiin talousrikoksiin ei osoita hänen käyttäytymisessään sellaisia piirteitä, joiden perusteella hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita. (Äänestysratkaisu HaO:ssa)

### 2.3.2 Tuomitun vankeusrangaistuksen merkitys ampuma-aselupaharkinnassa

Täytäntöönpanokelpoinen suorittamatta oleva vankeusrangaistus osoittaa ampuma-aselain mukaisen luvan hakijasta, että riippumaton tuomioistuimien on lainvoimaisella tai ainakin täytäntöönpanokelpoisella ratkaisulla katsonut hänen aiemman käyttäytymisensä niin moitittavaksi, että sakkorangaistus ei ole ollut teosta riittävä seuraamus. Tällä perusteella myös lupaviranomainen uutta ampuma-aselain mukaista lupaa harkitessaan voi aina arvioida, että henkilöä ei voida pitää ainakaan vankeusrangaistuksen aikana käyttäytymisensä perusteella sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita tai muita ampuma-aselain tarkoittamia esineitä.

Soveltamisohje

Jos hakija suorittaa vankeusrangaistusta, hänet tulee aina katsoa uuden ampuma-aselain mukaisen luvan tai suostumuksen myöntämistä koskevassa lupaharkinnassa

**Kommentti [KTS19]:** KHO on näissä ratkaisuisaan huomionut kyllä myös seuraamuksen mutta myös olosuhteet. Edellisessä on kyse mopolla ajosta, jälkimmäisessä on ajettu autolla. Minusta silloin ei voida päätellä, että pelkkä seuraamus ratkaisisi luvan peruuttamisharkinnassa.

**Kommentti [KTS20]:** Jäsentelyyn voisi kiinnittää huomiota. Jo kohdassa 2.3.1 on ollut esillä kysymys tuomitun vankeusrangaistuksen merkityksestä ampuma-aselupaharkinnassa.

**Kommentti [KTS21]:** Onko tämä linjassa sen kanssa, mitä juuri aiemmin on tuotu esille? Muodostavatko kaikki vankeusrangaistukset kategorisen esteen, vaikka rikos olisi sellainen, ettei sillä sinänsä olisi mitään ajateltavissa olevaa yhteyttä ampuma-aseisiin?

sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita ja muita ampuma-aselain tarkoitettavia esineitä.

Henkilön on katsottava suorittavan vankeusrangaistusta ollessaan suorittamassa vankeusrangaistusta suljetussa laitoksessa tai avolaitoksessa, ehdollisen vankeusrangaistuksen aikana koeaikana ja ehdollisessa vapaudessa koetusaikana. Edelleen henkilön on katsottava suorittavan vankeusrangaistusta, jos vankeusrangaistus on muunnettu yhdyskuntapalveluksi, tai henkilö on tuomittu nuorisorangaistukseen, kunnes rangaistus on kokonaisuudessaan suoritettu.

**Kommentti [KTS22]:** Ehdollisen rangaistuksen koeaika on 1 - 3 vuotta. Jos tätä ohjetta noudatetaan, aseluvan kannalta henkilön olisi parempi saada esim. 3 kk:n vankeusrangaistus ehdottomana kuin ehdollisena. Ehdollinen johtaa siis tällä "las-kuopilla" mielestäni ankarampaan seuraukseen.

Vaikka rikoksiin syyllistyminen on huomioon otettava seikka arvioitaessa henkilön soveltuvuutta ampuma-aselain mukaisessa peruutusharkinnassa, kyseessä ei ole rikoksen johdosta määrättävä lisärangaistus, vaan kysymys on eri viranomaisten keskinäisestä toimivallasta. Käräjäoikeuden toimivallassa ei ole ampuma-aseen hallussapitoluvan peruuttaminen. Käräjäoikeus voi rikostuomion yhteydessä menettämisseuraamuksena tuomita rikoksenteokoaseen valtiolle menetetyksi, jolloin sen aseiden hallussapitoon oikeuttava lupa raukeaa, mutta seuraamus ei voi koskea luvanhaltijan muita aseita.

*Kuopion HaO 12.9.2011 Dnro 00180/11/1602*

*Ampuma-aselain hallussapitolupien peruuttaminen ei ole rangaistus teosta tai laiminlyönnistä, vaan se on luonteeltaan turvaamistoimenpide. Asiassa ei siten ole kysymys Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7. lisäpöytäkirjan 4 artiklassa säädetyn kahteen kertaan syyttämistä tai tuomitsemista koskevan kiellon ("ne bis in idem") rikkomisesta, vaikka poliisilaitoksen päätökset ovatkin osaksi perustuneet tekoihin, joista X:lle oli jo tuomittu käräjäoikeudessa sakkorangaistus.*

**Kommentti [KTS23]:** Tässä on otettu kantaa siihen, mistä olen jo aiemmin kommentoinut. Aivan samasta asiasta ei kuitenkaan ole kyse, vaan itse kiinnitin huomiota ennen kaikkea siihen, mikä vaikutus puhtaasti rangaistuslajilla voi olla.

Peruutusharkinnassa sillä seikalla, että aseluvanhaltija on määrätty lyhyeen ehdottoman vankeusrangaistukseen, ei ole välttämättä sitä merkitystä, että hänen ampuma-aseen hallussapitolupansa tulisi aina peruuttaa, jos lupien peruuttaminen muutoin olisi luvanhaltijan olosuhteisiin nähden kohtuutonta. Näin ollen esim. törkeän rattijuopumuksen johdosta lyhyeen ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomitun aselupia ei vain suorittamattoman lyhyen vankeusrangaistuksen johdosta tule aina peruuttaa.

**Kommentti [KTS24]:** Minusta tähän on aiemmin ohjeessa suhtauduttu kategorisemmin, mutta nyt lupaviranomaiselle annetaan siimaa.

## 2.3.3 Muun rikosoikeudellisen seuraamuksen merkitys aselupaharkinnassa

### 2.3.3.1 Menettämisseuraamuksen merkitys peruutusharkinnassa

Menettämisseuraamus on aseiden omistajan kannalta merkittävästi ankarampi seuraamus kuin hallussapitoluvan peruuttaminen, sillä menettämisseuraamuksen johdosta aseiden omistaja menettää omistamansa aseiden valtiolle korvauksetta, kun taas hallussapitoluvan peruuttamisen jälkeen aseiden omistajalla on mahdollisuus hyödyttää asetta myymällä se tai antamalla poliisin myydä se lukuunsa.

Näin ollen pelkästään se, ettei tuomioistuimien ole tuominnut rikoksentekeväliseinä käytettyä ampuma-asetta menetetyksi valtiolle, tai ettei syyttäjä ole sitä edes vaatinut, ei vielä osoita, että aseiden hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen olisi aina ilmeisen kohtuutonta. Se, peruutetaanko lupa vai annetaanko luvanhaltijalle vain ampuma-aselain 69 §:n mukainen varoitus, on aina ratkaistava sen mukaan, miten moitittavaa teko on ollut aseturvallisuuden taikka yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.

Se seikka, että jokin erityislaki kieltää menettämisseuraamuksen käytön tiettyjen rikosnimikkeiden osalta, ei voi olla este hallussapitoluvan peruuttamiselle, jos rikoksen tunnusmerkistö kuitenkin osoittaa luvanhaltijan menetelleen aseturvallisuuden kannalta moitittavasti.

Näin ollen metsästysaseiden kuljettamiseen vastoin metsästyslain säännöksiä tulee suhtautua yhtä ankarasti kuin muun kuin metsästysaseiden kuljettamista ampuma-aselain säännösten vastaisesti. Näin, vaikka henkilön syyllistytessä metsästysaseiden kuljettamiseen sitä säätelevän säännösten

vastaisesti syyllistyy metsästysrikkomukseen, jolloin metsästyslain 80 §:n 4 momentin säännökset huomioon ottaen menettämisseuraamusta ei voida tuomita.

### 2.3.3.2 Metsästyskiellon merkitys ampuma-aselupaharkinnassa

Metsästyskielto on rikosoikeudellinen lisäseuraamus, joka voidaan tuomita rikoslain 48 a luvun 6 §:n nojalla törkeästä metsästysrikokseen ja metsästysrikokseen syyllistyneelle. Törkeästä metsästysrikoksesta tuomittava on määrättävä metsästyskieltoon vähintään kolmeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi. Tuomioistuimien voi kuitenkin jättää kiellon määräämättä, jos siihen on erityisen painavia syitä.

Metsästysrikoksesta tuomittava, joka on menettelyllään osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta metsästystä koskevista säännöksistä, voidaan määrätä metsästyskieltoon vähintään yhdeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Metsästyskielto voidaan määrätä myös henkilölle, joka jätetään rangaistukseen tuomitsematta.

Metsästyskieltoon määrättävä veloitetaan luovuttamaan metsästyskorttinsa riistanhoitoyhdistykselle. Metsästyskieltoon määrätty ei saa metsästyskiellon aikana metsästä eikä toimia metsästyslain 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana. Kielto on voimassa muutoksenhausta huolimatta, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Ampuma-aselain mukaisessa uuden luvan myöntämistä koskevassa lupaharkinnassa luvanhakijan oleminen metsästyskiellossa, merkitsee aina, ettei luvanhakijalla ole ainakaan metsästyksen perustuvaa hyväksyttävää syytä uuden ampuma-aseen hankintaan.

Metsästyskiellon määrääminen edellyttää joko syyllistymistä metsästysrikoksen törkeään tekemiseen tai, että tuomioistuimien on katsonut siihen tuomitun osoittaneen ilmeistä piittaamattomuutta metsästystä koskevista säännöksistä. Näin olleen tuomioistuimien on määrätessään metsästyskiellon katsonut kieltoon määrätyn menettelyn eräittäin moitittavaksi.

#### Soveltamisohje

Metsästyskieltoon määrääminen osoittaa, ettei kieltoon määrättyä kiellon voimassaoloaikana voida pitää sopivana millään perusteella hankkimaan uusia ampuma-aseita tai muita ampuma-aselain tarkoittamia esineitä.

Ampuma-aselain mukaisessa peruutusharkinnassa aseluvan haltijalle lainvoimaisesti määrätty metsästyskielto osoittaa, että aseluvan haltija on syyllistynyt sellaiseen rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita ja muita ampuma-aselain tarkoittamia esineitä.

Koska metsästyskieltoon määrätty ei kiellon aikana saa metsästä, ei ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen yleensä ole myöskään kohtuutonta luvanhaltijan kannalta sillä perusteella, että hän tarvitsisi aseita metsästysharrastuksensa takia. Peruuttaminen voi olla luvanhaltijan kannalta kohtuutonta vain niissä tilanteissa, joissa metsästyskielto on määrätty **minimipituuisena**.

### 2.3.4 Väkivaltaista käyttäytymistä osoittavat rikokset

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan huomioon otettavia väkivaltakäyttäytymistä osoittavia rikoksia, jotka saattavat osoittaa tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita, ovat rikoslain 21 luvun mukaiset tahallisenä tekona rangaistavat teot lukuun ottamatta lievää pahoinpitelyä.

**Kommentti [KTS25]:** Tämä siis osoittaa, että edellä mainitulle soveltamisohjeelle on olemassa poikkeus silloin, kun kielto on määrätty minimipituuisena.

Yksittäinen lievä pahoinpitely ei tekona ole ampuma-aselain mukaisia lupien koskevassa peruutusharkinnassa teko, joka osoittaisi tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita. Lievä pahoinpitely yksittäisenä tekona voidaan kuitenkin peruutusharkinnassa huomioida, jos se liittyy tekosarjaan, joka mahdollisesti kokonaisuutena osoittaa tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Yksittäinen lievä pahoinpitely voi lupaharkinnassa olla esteenä uuden ampuma-aselain mukaisen luvan myöntämiseen, mutta vain varsin lyhyen ajan teosta.

Väkivaltakäyttäytyminen on osa tunnusmerkistötekijöitä myös useiden muiden rikosnimikkeiden osalla muun muassa osassa seksuaalirikoksia ja ryöstöissä. Lupa- ja peruutusharkinnassa voidaan kaikki ne rikokset, joiden tunnusmerkistötekijöihin väkivallan käyttö tai sillä uhkaaminen kuuluu osana teonkuvaukseen, ottaa huomioon, jos teko kokonaisuutena harkiten osoittaa tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Väkivaltakäyttäytymistä osoittavilla teoilla, jotka ovat kohdistuneet luvanhaltijan lähipiiriin, kuten esim. perheväkivalta, on erityisen painava merkitys ampuma-aselain mukaisessa niin lupa- kuin peruutusharkinnassa. Näissä tapauksissa lupahakemus tulee pääsääntöisesti hylätä tai voimassa oleva ampuma-aselain mukainen lupa, suostumus tai hyväksyntä peruuttaa. Samoin on meneteltävä niiden rikosten osalla, jotka on tehty ampuma-asetta käyttäen tai sen käytöllä uhaten.

#### Esimerkkejä

	<b>Este uudelle luvalla</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Lievä pahoinpitely	0 - 1 vuotta	Ei
Kaksi tai useampia lieviä pahoinpitelyitä viimeisen 3 vuoden sisällä	Vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 - 3 vuotta	Kyllä, mutta arvioinnissa on kuitenkin huomioitava tekojen laatu, niihin vaikuttaneet tekijät ja toistuvuus
Pahoinpitely	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Kaksi tai useampi pahoinpitely viimeisen 3 vuoden sisällä	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä
Törkeä pahoinpitely	Vähintään 8 vuotta, normaali vaihteluväli 8 - 12 vuotta	Kyllä
Henkirikos	Vähintään 15 vuotta Elinkautiseen tuomituille ei myönnetä uutta lupaa	Kyllä
Ryöstö	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä
Törkeä ryöstö	Vähintään 8 vuotta, normaali vaihteluväli 8 - 12 vuotta	Kyllä
Virkamiehen väkivaltainen vastustaminen	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Järjestystä ylläpitävän henkilön vastustaminen	0 - 1 vuotta	Ei
Oikeudenkäytössä kuultavan uhkaaminen	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä
Laiton uhkaus, johon ei liity ampuma-aseen käyttöä tai sillä uhkaamista	Vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 - 3 vuotta	Kyllä, mutta arvioinnissa on kuitenkin huomioitava teon laatu, siihen vaikuttaneet tekijät sekä toistuvuus
Muut kuin lievät vapautteen kohdistuvat rikokset	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä
Seksuaalirikokset, joiden teon-	Vähintään 5 vuotta, normaali	Kyllä

**Kommentti [KTS26]:** Ei kai tuomion pituudella tässä ole ratkaisevaa merkitystä? Ajatus lienee kaiketi kuitenkin se, että murhaan syyllistynyt ei enää koskaan saisi uutta lupaa, vaikka olisi jätetty kokonaan rangaistukseen tuomitsematta.

**Kommentti [KTS27]:** Tämä on rinnastettu täysin lievään pahoinpitelyyn, vaikka voi kohdistua julkista valtaa käyttävään henkilöön ja vaikka seurauksena voi olla 6 kk vank. Minusta tämän pitäisi sijoittua jonnekin lievän pahoinpitelyn ja pahoinpitelyn väliin.

kuvakseen kuuluu osana väkivallan käyttö tai sillä uhkaaminen	vaihteluväli 5 - 10 vuotta	
---	----------------------------	--

*Turun HaO 30.9.2011 Dnro 02346/10/1602*

*Käräjäoikeus on tuominnut 18.3.2010 lainvoimaisella tuomiolla X:n yhteiseen 60 pvs suuruiseen sakkorangaistukseen pahoinpitelystä ja kahdesta muusta rikoksesta. Pahoinpitely on tapahtunut 24.2.2008.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Kenelläkään ei ole ehdotonta oikeutta ampuma-aseen hallussapitoon, vaan luvan myöntämisen ja myös luvan peruuttaminen aina riippuu viranomaisen harkinnasta. X on syyllistynyt pahoinpitelyyn eli ampuma-aseissa tarkoitettuun väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen. Teko on lisäksi kohdistunut päihytyneeseen henkilöön. Yksistään jo tämä rikos osoittaa X:n sopimattomaksi pitämään ampuma-aseita hallussaan. Vaikka tapahtumasta on valituksenalaista päätöstä tehtäessä kulunut lähes kolme vuotta, poliisilaitos on harkintansa mukaan voinut edelleen katsoa X:n sopimattomaksi ampuma-aseiden hallussapitoon ja peruuttaa hänen ampuma-aselupansa. Lupien peruuttamista ei voida pitää kohtuuttomana.*

*Kuopion HaO 20.1.2011 Dnro 01911/10/1602*

*Poliisilaitos on peruuttanut X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvat ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 ja 4 kohtien nojalla. Poliisilaitoksen päätös on perustunut käräjäoikeuden 10.6.2004 X:lle pahoinpitelystä antamaan tuomioon (30 pvs).*

*HaO:n johtopäätös:*

*Käräjäoikeuden 10.6.2004 X:lle pahoinpitelystä antamasta tuomiosta kulunut aika ja rikoksen laatu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, ettei mainitulla tuomiolla ole merkitystä harkittaessa nyt käsiteltävänä olevien ampuma-aselupien peruutusta.*

*Hämeenlinnan HaO 26.9.2011 Dnro 02595/10/1602*

*X ampuma-aseen hallussapitoluvan peruuttamista on valituksenalaisessa päätöksessä perusteltu sillä, että X on syyllistynyt laittomaan uhkaukseen, josta hänet on käräjäoikeudessa 27.10.2008 tuomittu sakkorangaistukseen. Tuomio on lainvoimainen. Tekoa koskevan rikosilmoituksen mukaan X on käyttäytynyt sillä tavoin uhkaavasti, että asianomistajilla on ollut perusteltu syy pelätä henkensä ja terveytensä puolesta.*

*HaO:n johtopäätös:*

*X on syyllistynyt väkivaltakäyttäytymistä osoittavaan rikokseen, joka osoittaa hänet sopimattomaksi hankkimaan ja pitämään hallussaan ampuma-aseita. X:n käyttäytyminen on ollut siinä määrin moitittavaa, että häntä on pidettävä ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitoksen päätöstä ei ole syytä muuttaa.*

*Kuopion HaO 13.10.2011 Dnro 00592/11/1602*

*X on käynyt ravintolassa 25.4.2010 järjestysmiestehtävissä toimineen henkilön kimppuun tämän rauhoittelussa X:n vaimoa. X:lle on annettu tiedoksi kyseisestä teosta rikoslain 17 luvun 6 §:n perusteella järjestystä ylläpitävän henkilön vastustamisesta 10 pvs suuruinen rangaistusvaatimus, joka on lainvoimainen.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Edellä mainittu rikos, johon X on syyllistynyt, osoittaa hänessä väkivaltaista käyttäytymistä. Kun vielä otetaan huomioon, että mainitusta rikoksesta on hankkimislupahakemuksen vireille tullessa 5.11.2010 kulunut vasta vähän aikaa, X:ää ei käyttäytymisensä perusteella voida pitää sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on voinut hylätä hankkimislupahakemuksen.*

### **2.3.5 Huumausainerikokset**

Rikoslain 50 luvun mukaiset huumausainerikokset osoittavat pääsääntöisesti niihin syyllistyneen sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita tai muita ampuma-aselain tarkoittamia esineitä.

Huumausaineen käyttörikoksen osalta on ampuma-aselain mukaisessa lupa- ja peruutusharkinnassa kuitenkin aina huomioitava, onko kyseessä vain yksittäisestä kertaluonteisesta huumausainerikoksesta vai pidempiaikaisesta käytöstä.

Esimerkkejä

	Este uudelle luvulle	Peruutusperusteena
Yksittäinen huumausaineen käyttörikos	0 - 1 vuotta	Kyllä, arvioinnissa kuitenkin huomioitava, onko kyse vain yksittäisestä käyttökokeilusta
Useampia huumausaineen käyttörikoja 3 vuoden sisällä	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä
Huumausainerikos, johon sisältyy omaa käyttöä	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä
Huumausainerikos	Vähintään 3 vuotta, normaali vaihteluväli 3 - 5 vuotta	Kyllä
Törkeä huumausainerikos	Vähintään 10 vuotta	Kyllä

**Kommentti [KTS28]:** Jos jää vain kerran kiinni, miten siitä voidaan päätellä, onko kyse yksittäisestä käyttökokeilusta vai ei?

*Turun HaO 26.5.2011 Dnro 02209/10/1602*

*Poliisilaitos on 4.2.2009 peruuttanut X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvat, koska X oli 19.1.2009 syyllistynyt huumausaineen käyttörikokseen polttaessaan kotonaan marihuanaa. Koska X ei ollut aiemmin syyllistynyt huumausaineen käyttörikokseen, poliisi antoi hänelle huomautuksen huumausaineen käyttörikoksesta. Ampuma-aseasian käsittelyn yhteydessä X oli kertonut poliisille polttaneensa marihuanaa joitakin kertoja, joten kyseessä ei ole ollut yksittäisestä huumausainekokeilusta. X on 20.10.2010 hakenut lupaa kiväärin ja haulikon hallussapitoon. X on poliisilaitokselle toimittamassaan kirjallisessa selvityksessä kertonut polttaneensa marihuanaa muutaman kerran vuosien 2008 ja 2009 aikana, mutta ei 19.1.2009 jälkeen kertaakaan.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Ampuma-aselupaharkinnassa syyllistyminen huumausainerikokseen on pidettävä erittäin moitittavana. Vaikka X ei ole kertomansa mukaan lähes kahteen vuoteen käyttänyt marihuanaa tai muita huumausaineita, aikaa on pidettävä suhteellisen lyhyenä harkitessa henkilön soveltuvuutta pitämään hallussaan ampuma-aseita ottaen erityisesti huomioon, ettei kyse ole ollut vain yksittäisestä huumausainekokeilusta. Poliisilaitos on voinut harkintansa mukaan pitää X:ää päätöksentekohetkellä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

*Turun HaO 16.6.2010 Dnro 02078/09/1602*

*X on pitänyt hallussaan yhtä kannabis-savuketta, jota hän ei ole ehtinyt polttaa.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Tahallisenä tekona huumausaineen käyttörikos osoittaa sinänsä välinpitämättömyyttä rikoslain säännöksistä. Käyttörikos, johon X on syyllistynyt, ei miedon huumausaineen määrän ja teon hetkellä vallinneet olosuhteet huomioon ottaen yksittäisenä tekona kuitenkaan osoita hänen käyttämisessään moitittavaa välinpitämättömyyttä omasta ja toisten ihmisten turvallisuudesta taikka siitä, että X:n päihteidenkäyttö ei olisi hänen hallinnassaan sillä tavoin kuin ampuma-aseita hallussaan pitävältä henkilöltä voidaan edellyttää. X:ää ei siten voida katsoa sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-asetta pelkästään sillä perusteella, että hän on syyllistynyt yhteen huumausaineen käyttörikokseen.*

*KHO, ei jatkokäsittelylupaa*

*Kuopion HaO 1.11.2011 Dnro 01115/11/1602*

*X takin taskusta olleessa tupakkatopasta kiinni otettuna yhteydessä on 30.1.2011 löydyntä sellofaaniin käärittynä vähäinen määrä marihuanaa. X:lle on tiedoksiannettu samana päivänä 10 pvs suuruinen rangaistusvaatimus rikoslain 50 luvun 2a §:n mukaisesta huumausaineen käyttörikoksesta, joka on lainvoimainen.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Huumausaineen käyttörikos on sellainen rikos, josta säädetään ampuma-aselain 67 § 2 momentin 1 kohdassa. Tahallisenä tekona huumausaineen käyttörikos osoittaa sinänsä välinpitämättömyyttä lain säännösten noudattamista kohtaan. Kun kuitenkin otetaan huomioon X:n tekoon liittyneet olosuhteet sekä teosta määrätty seuraamus, ei tekoa kokonaisuudessaan ole pidettävä sellaisena, että X:n voitaisiin pelkästään mainitun teon perusteella katsoa olevan sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. Tämän vuoksi poliisilaitoksen päätös on kumottava.*

*Oulun HaO 19.4.2012 Dnro 00382/11/1602*

*Poliisilaitos on 4.4.2011 hylännyt X:n haulikkoja koskevan rinnakkaislupahakemuksen, koska X on toimittu vuonna 2004 tapahtuneista törkeistä huumausainerikoksista kahdeksan vuoden vankeusrangaistukseen. X on päässyt ehdonalaan vapauteen ja koeajan viimeinen päivä on 6.11.2011.*

*X on hakenut muutosta poliisilaitoksen päätökseen:*

HaO:n johtopäätös:

Hallinto-oikeus katsoo, että X:ää on ollut kysymyksessä olevien törkeiden rikosten johdosta pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on siten voinut hylätä X:n haulikon rinnakkaislupaa koskevan hakemuksen. Sille X:n esittämälle seikalle, että hän ei ole mainittuja tekoja ja noin seitsemään vuoteen niiden jälkeen syyllistynyt rikoksiin, ei voida antaa asian ratkaisemiseen vaikuttavaa merkitystä.

### 2.3.6 Yleistä muista rikoksista, jotka osoittavat luvan hakijan tai -haltijan sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita

Tyhjentävää listaa niistä muista kuin väkivaltakäyttäytymistä osoittavista rikoksista, jotka osoittavat siihen syyllistyneen sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita tai aseiden osia, ei voida esittää. Jokaisen eri rikosnimikkeen osalta on ampuma-aselain mukaisessa lupa- tai peruutusharkinnassa otettava huomioon, millaista moitittavuutta teko osoittaa tekijässään etenkin aseturvallisuuden. mutta myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta.

Peruutusharkinnassa on aina huomioitava, ettei ampuma-aselain mukaisen luvan peruuttaminen ole lisärangaistus, vaan lähinnä turvaamistoimenpide. Näin ollen rikoslain mukainen teonkuvaukseen liittyvä rangaistusasteikko ei voi olla yksinomaisena perusteena arvioitaessa rikoksen merkitystä lupa- tai peruutusharkinnassa.

Merkitystä sille, mitä teko osoittaa siihen syyllistyneen yleisestä lainkuuliaisuudesta, ei voida ampuma-aselain mukaisessa lupa- tai peruutusharkinnassa lainkaan antaa, jos teolla ei ole vahingoitettu aseturvallisuutta taikka yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Näin ollen esimerkiksi yksittäisillä varsinaisilla varallisuusrikoksilla ei ole merkitystä lupa- ja peruutusharkinnassa, jos ne eivät liity järjestäytyneeseen tai huumausainerikollisuuteen.

Esimerkkejä

	Este uudelle luvalla	Peruutusperusteena
Virkamiehen vastustaminen	0 - 1 vuotta	Ei
Seksuaalirikokset, joiden teonkuvaukseen ei kuulu osana väkivallan käyttö tai sillä uhkaaminen	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Laittoman saaliin kätkeminen	Vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 - 3 vuotta	Kyllä
Toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapito	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä

Turun HaO 28.10.2010 Dnro 00096/1071602

Poliisilaitos on 28.10.2010 peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat.

X on 1.8.2008 syyllistynyt alkoholin vaikutuksen alaisena ollessaan virkamiehen vastustamiseen. X:n käyttäytymistä on pidettävä aselupaharkinnan kannalta moitittavana. X ei ole kuitenkaan ollut poliisimiehen selvitettyään olleessa mahdollisessa pahoinpitelyasiassa osapuolena, eikä häntä ole syytetty virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta. Ampuma-aseen hallussapitolupia ei ole otettu heti tapahtuman johdosta käsiteltäväksi, vaan vasta X:n syyllistyttyä 21.3.2009 rattijuopumukseen, josta hänelle on tuomittu 35 pvs sakko-rangaistus.

HaO:n kannanotto:

X:n teot eivät myöskään osoita hänen käyttäytymisen olevan siten ihmisten turvallisuutta vaarantavaa, väkivaltaista tai uhkaavaa, että häntä voitaisiin niiden perusteella pitää sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Kuopion HaO 22.3.2011 Dnro 02076/10/1602

X on tuomittu 22.1.2009 käräjäoikeudessa rikoslain 20 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä 4 kk:n ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Tuomio on lainvoimainen.

HaO:n johtopäätös:

Tuomion perusteena olevaa rikosta voidaan pitää ampuma-ase lain 67 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna muuna rikoksena, joka osoittaa X:n sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Rovaniemen HaO 21.9.2009 Dnro 00316/09/1602

Hallinto-oikeus toteaa, että X:n syyllistymistä laittoman saaliin kätkemiseen on pidettävä ampuma-ase lain 67 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuna rikoksena, joka osoittaa hänet sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Kuopion HaO 29.5.2012 Dnro 02213/11/1602

Poliisilaitos on peruttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska X on syyllistynyt vaarallisen esineen hallussapitoon, josta hänet on tuomittu 15 pv suuruiseen sakkorangaistukseen. X on pitänyt hallussaan ulkomailta hankkimaansa jousivirteistä stiletteistä, jota hän on pitänyt hallussaan yleisellä paikalla ja uhannut sillä toista henkilöä. Käräjäoikeus on hylännyt syytteen X:ää kohtaan laittomasta uhkauksesta.

HaO:n johtopäätös:

Kun otetaan huomioon rikos, johon valittaja on syyllistynyt ja rikoksesta tuomittu seuraamus sekä edellä selostettu valittajan uhkaava käyttäytyminen, on häntä pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

### 2.3.6.1 Omaisuus- ja petosrikokset

Omaisuus- ja petosrikokset, vaikka niihin ei liittyisikään väkivaltakäyttämistä, saattavat osoittaa tekijänsä sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita. Omaisuusrikoksien osalta lupa- tai peruutusharkinnassa tulee kiinnittää huomiota anastetun omaisuuden arvoon ja siihen, onko anastettu omaisuus ollut laadultaan sellaista, että sen joutumisella pois oikealta omistajaltaan on ollut vaikutuksia aseturvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Tällaista omaisuutta on etenkin ampuma-aseet ja huumaavat aineet.

Yksittäisellä petosrikoksella on merkitystä lupa- ja peruutusharkinnassa vain, jos teko on liitettävissä tapa- tai ammattirikollisuuteen. Toistuvat tai taloudelliselta arvoltaan suuren hyödyn tavoitteluun tähtäävät petosrikokset voivat osoittaa tekijässään sellaista moitittavuutta myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta, että niillä on vaikutusta ampuma-ase lain mukaisessa lupa- ja peruutusharkinnassa.

Jos omaisuus- tai petosrikokset on kytkettävissä huumausainerikollisuuteen taikka vakavaan muuhun tapa- tai ammattirikollisuuteen, on niiden pääsääntöisesti katsottava muodostavan esteen uuden ampuma-ase lain mukaisen luvan myöntämiseen tai voimassa olevien ampuma-ase lain mukaisten lupien peruuttamiseen.

Yksittäiset omaisuus- ja petosrikokset voivat olla ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan peruutusperusteena yleensä vain, jos tekoon voidaan osoittaa liittyvän seikkoja, joilla on merkitystä aseturvallisuuden kannalta. Näillä teoilla on kuitenkin merkitystä peruutusperusteena niiden ampuma-ase lain mukaisten lupien osalta, joissa luvan haltijalta edellytetään erityistä luotettavuutta, esimerkiksi ampuma-ase-elinkeinon liittyvissä luvissa.

Esimerkkejä

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Varkaus tai kavallus	0 - 2 vuotta	Vain, jos tekoon liittyy erityisiä aseturvallisuuteen liittyviä seikkoja
Kaksi tai useampia varkauksia 3 vuoden sisällä	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Törkeä varkaus	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Petos	0 - 1 vuotta	Vain, jos tekoon liittyy erityisiä

**Kommentti [KTS29]:** Mikä tekee petoksesta lievemmin arvioitavan rikoksen (maksimi 1 v) kuin varkaus tai kavallus (maksimi 2 v)?

		aseturvallisuuteen liittyviä seikkoja
Kaksi tai useampia petoksia 3 vuoden sisällä	1 - 2 vuotta	Kyllä
Törkeä petos	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä

Oulun HaO 12.7.2010 Dnro 00736/09/1602

X on tuomittu käräjäoikeuden tuomioilla 28.10.2004 - 21.3.2006 tapahtuneesta yhdeksästä petoksesta ja 14.10.2004 tapahtuneesta petoksesta yhteiseen neljän kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen.

Tuomiot ovat lainvoimaisia.

HaO:n johtopäätös

Hallinto-oikeus katsoo, että X:ää on ollut edellä mainittujen rikosten vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on siten voinut peruuttaa X:lle myönnetty ampuma-aseen hallussapitoluvat.

Turun HaO 31.5.2010 Dnro 01708/09/1602

Poliisilaitos on hylännyt X:n ampuma-aseen hankkimislupahakemuksen, koska X:ää on käyttäytymisensä perusteella pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-asetta. X on vakaat kaksi vuotta ennen poliisilaitoksen päätöstä syylistynyt varkauteen ja petoksen yritykseen, joista teoista hänet on lainvoimaisesti tuomittu ehdolliseen vankeusrangaistukseen.

HaO:n johtopäätös:

Mainittu omaisuusrikos yksittäisenä tapahtumasarjana ei osoita X:n käyttäytymisessä sellaisia piirteitä, joiden perusteella hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita. Asiaa kokonaisuutena arvioiden poliisilaitos ei ole voinut mainitsemillaan perusteilla hylätä hakemusta.

Turun HaO 3.2.2012 Dnro 01088/11/1602

Poliisilaitos on peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska X on syylistynyt 2009 - 2010 aikana kavallukseen, josta hänet on tuomittu 4 kk:n ehdolliseen vankeusrangaistukseen. X on lisäksi 2005 tuomittu törkeästä rattijuopumuksesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen.

HaO:n johtopäätös:

Useita vuosia sitten tapahtuneilla liikennerikoksilla on ampuma-aselupaharkinnassa vain vähäinen merkitys. Myöskään mainittu omaisuusrikos yksittäisenä tapahtumasarjana ei ole teon kestosta tai teolla saavutetusta huomattavasta taloudellisesta hyödystä huolimatta osoita X:n käyttäytymisessä sellaisia piirteitä, joiden perusteella hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi pitämään hallussaan nimenomaan ammu-aseita. Poliisilaitos ei ole voinut mainituilla perusteilla peruuttaa X:n ampuma-aseiden hallussapitolupien.

Kuopion HaO 13.10.2011 Dnro 00464/11/1602

X on hakenut kivääriin hankkimislupaa metsästysperusteella heti täytettyään 15 vuotta.

Poliisilaitos on hylännyt hakemuksen, koska X on noin 6 kk aikaisemmin kirjattu rikosilmoitukseen varkauteen epäiltyä. X on anastanut kioskista, jonne on murtauduttu, mehuja ja sipsejä. X ei ole itse murtautunut kioskiin, vaan varsinaisen murtautumisen olivat tehneet muut henkilöt.

Koska X on tekohetkellä ollut alle 15 vuotias, häntä ei ole asetettu syytteeseen, vaan asia on lähetetty sovittelutoimistoon ja siitä on ilmoitettu huoltajille ja sosiaaliviranomaiselle.

HaO:n johtopäätös:

X:n edellä kerrottu käyttäytyminen sinällään osoittaa piittaamattomuutta lain säännösten noudattamista kohtaan. Kun otetaan kuitenkin huomioon teon laatu, tekoon liittyneet olosuhteet ja se, että X on tekohetkellä ollut alle 15 vuotias, hallinto-oikeus katsoo, ettei X:n käyttäytyminen ole ollut niin moitittavaa, että poliisilaitos tällä perusteella olisi voinut hylätä hankkimislupahakemuksen. Tämän vuoksi asia on palautettava poliisilaitokselle uudelleen käsiteltäväksi.

### 2.3.6.2 Liikennerikokset

Liikennerikokset voivat olla perusteena ampuma-aselain mukaisen luvan hylkäämiseen tai voimassa olevan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan tai muun ampuma-aselain mukaisen luvan tai suostumuksen peruuttamiseen vain, jos teko osoittaa tekijässään konkreettista vakavaa piittaamattomuutta omasta tai toisten turvallisuudesta. Tällöin tekoa on arvioitava ampuma-aselain 67 § 2 momentin 1 kohdan mukaisena tekona.

**Kommentti [KTS30]:** Aiemmin ohjeen sivulla 8 on todettu, että peruuttamiskynnyksen nuorten tekemien rikosten osalta on matalammalla kuin täysi-ikäisten rikosten suhteen. Tässä näyttäisi kuitenkin siltä, että uutta lupaa myönnettäessä tilanne on melkein päinvastainen. Onko tässä ristiriitaa?

Rattijuopumusrikokset (RL 23:3 - 4), joihin on rinnastettavissa myös raideliikennejuopumus (RL 23:5) ja ilmaliikennejuopumus (RL 23:6), osoittavat ennen kaikkea niihin syyllystyneen alkoholin väärinkäyttöä tai jopa alkoholiriippuvuutta. Näitä tulee ensisijaisesti arvioida sellaisena terveydentilana, joka osoittaa henkilön sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita, tai omaa ja toisten turvallisuutta vaarantavana elämäntapana, ei niinkään rikoksena, joka osoittaa henkilön sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Rattijuopumusrikoksiin syyllystymistä tulee siten peruutusperusteena pääsääntöisesti arvioida ampumaselain 67 § 2 momentin 1 kohdan eikä 4 kohdan mukaisesti vain, jos rikoksesta on annettu lainvoimainen tuomio tai siihen rinnastettava muu ratkaisu.

#### Esimerkkejä

	Este uudelle luvulle	Peruutusperusteena
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	0 - 1 vuotta	Vain tapauksissa, joissa teko on aiheuttanut konkreettista vakavaa vaaraa

Vaasan HaO 28.3.2011 Dnro 02088/10/1620

X on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkonut tieliikennelakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä törmäämällä saman ajomatkan aikana naisystävänsä kuljettaman ajoneuvon perään ja ohituskaistalla ajoneuvon vasempaan kylkeen. X:n menettely on ollut omiaan aiheuttamaan vakavaa vaaraa toisten hengelle ja terveydelle.

HaO:n johtopäätös:

Teonkuvauksesta ilmenevä vakavaa toisen hengelle ja terveydelle aiheuttanut käyttäytyminen osoittaa, että X:ää on pidettävä sopimattomana käsittelemään ampuma-aseita.

Helsingin HaO 7.10.2011 Dnro 08836/10/1602

X on ajanut 167 km/h ohituskaistalla, jossa nopeusrajoitus on ollut 100 km/h. Hovioikeus on 14.2.2011 antamallaan tuomiolla pysyttänyt käräjäoikeuden tuomion, jolla X on tuomittu törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta 50 pvs suuruiseen sakkorangaistukseen.

HaO:n johtopäätös:

Teko osoittaa piittaamattomuutta toisten henkilöiden turvallisuudesta.

### 2.3.7 Ampuma-aserikokset ja -rikkomukset

Kun ampuma-aserikoksia tai -rikkomuksia arvioidaan lupa- tai peruutusharkinnassa, on otettava aina huomioon, kuinka suurta merkitystä teolla on ollut ennen kaikkea aseturvallisuuden ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta. Etenkin ampuma-aserikkomuksena tulee arviotavaksi useita erityyppisiä tekoja, joista osa on aseturvallisuuden kannalta hyvin moitittavia, osa taas vähämerkityksellisiä. Näin ollen itse rikosnimike ei vielä osoita kaikkia lupa- ja peruutusharkinnan kannalta huomioon otettavia seikkoja.

Ampuma-aserikosten osalta tulee tiukimmin suhtautua ampuma-aseen luvattomaan hallussapitoon ja tekoihin, joihin liittyy ampuma-aseiden säännösten vastainen vienti, tuonti tai siirto. Luvattoman hallussapidon merkitystä arvioitaessa tulee ottaa huomioon luvattomasti hallussapidetyn ampuma-aseen saantitapa. Tapauksiin, jossa ase on selkeästi hankittu ilman asianmukaista hallussapitolupaa tai sitä on käytetty, on suhtauduttava tiukemmin kuin tapauksiin, jossa saantona on esim. kuolinpesän jäämistö eikä luvattomasti hallussapidettyä asetta ole lainkaan käytetty. Nämä tapaukset tulevatkin yleensä arviotavaksi lievinä ampuma-aserikkoksina.

Ampuma-aserikkomus, johon on syyllystyty säilyttämällä ampuma-asetta tai aseensa osaa ampumaselain säännösten vastaisesti tai laiminlyömällä aseensa omistajan valvontavelvollisuus, kun ampuma-ase on annettu ampumaselain 88 §:n nojalla toisen, sen hallussapitoon oikeudettoman käytettäväksi, tulee suhtautua tekona, jonka merkitys aseturvallisuuden kannalta on merkittävä.

**Kommentti [KTS31]:** Kuitenkin sivulla 13 on todettu, että peruuttamista lainvoimaisen rattijuopumustuomion nojalla voidaan perustella sekä 1- että 4-kohdilla. Eikö tämä ole ristiriidassa tämän sivulla 25 mainitun kanssa?

**Kommentti [KTS32]:** Törkeässä liikenneturvallisuuden vaarantamisessa tunnusmerkistön täyttymiseen riittää abstrakti vaara eli se, että teko on omiaan aiheuttamaan laissa tarkoitettu vaara. Miksi tässä edellytetään konkreettista vaaraa ottaen huomioon, että konkreettisen vaaran toteutumiseksi ei välttämättä ole mitään tekemistä tekijän tahdon kanssa. Suomeksi: eikö abstrakti vaara voi osoittaa samaa piittaamattomuutta kuin konkreettinenkin?

**Kommentti [KTS33]:** Vrt. edellinen kommentti => tässäkin tapauksessa ei puhuta konkreettisesta vaarasta mitään.

Ampuma-aseen luvottomalla hallussapidolla, jos luvottoman ampuma-aseen hallussapitäjä oma-aloitteisesti ilmoittaa esineestä poliisille ja luovuttaa sen poliisin haltuun, ei ole merkitystä ampuma-aselain mukaisessa lupa- tai peruutusharkinnassa. Rikoslain 41 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kyseessä ei ole lainkaan rikos, vaan päinvastoin toivottava menettely, johon luvottoman aseiden hallussapitäjää rohkaistaan, joten menettelyllä ei näin ollen saa luovuttajan kannalta olla myöskään mitään lupahallinnollisia negatiivisia seuraamuksia.

Ampuma-aserikkomus, johon on syyllistytty säilyttämällä ampuma-asetta vastoin ampuma-aselain säännöksiä, on katsottavan osoittavan pääsääntöisesti vakavaa piittaamattomuutta aseturvallisuutta kohtaan.

Peruutusharkinnassa ampuma-aserikokset ja -rikkomukset tulevat arvioitavaksi ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisina tekoina.

#### Esimerkkejä

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Ampuma-aserikkomus	0 - 2 vuotta	Kyllä, peruutusharkinnassa kuitenkin aina huomioitava tekemuoto
Lievä ampuma-aserikos	0 - 2 vuotta	Kyllä, peruutusharkinnassa kuitenkin aina huomioitava luvottoman hallussapidon kes- to ja siihen johtaneet olosuh- teet
Ampuma-aserikos	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä
Törkeä ampuma-aserikos	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä

#### *Kouvolan HaO 22.7.2011 Dnro 00203/11/1602*

*X on pitänyt hallussaan isänsä haulikko ja kivääriä ilman hallussapittoa oikeuttavaa lupaa sekä säilyttänyt omistamaansa pienoiskivääriä ja pistoolia ampuma-aselain vastaisesti lukitsemattomassa tilassa. X on syyllistynyt ampuma-aserikokseen ja ampuma-aserikkomukseen, josta hänet on tuomittu rangaistukseen.*

#### *HaO:n johtopäätös:*

*Poliisilaitos on voinut peruuttaa X:n aseiden hallussapitoluvat ja ottaa kyseiset aseet haltuunsa. Ampuma-aselupien peruuttaminen ei ole ollut olosuhteisiin nähden siinä määrin kohtuutonta, että varoitus olisi ollut riittävä seuraamus.*

*Tarve käyttää ampuma-aseita metsästys- ja ampumaharrastuksessa ei ole riittävä peruste päätöksen kumoamiselle.*

#### *Helsingin HaO 8.6.2011 Dnro 05435/10/1602*

*X on ravintolassa esitellyt povitaskussaan ollutta pistoolia, johon hänellä on hallussapitolupa. Poliisi teki kotiutuksen X:n asuntoon, josta löytyi kivääri ja haulikko, jotka olivat huoneen seinustalla olevalla avohyllyllä/parvella lukitsemattomassa tilassa. Kiväärissä oli lukko paikallaan. X on saanut ampuma-aserikkomuksesta 20 pvs rangaistusvaatimuksen. Hän on kuljettanut pistoolia ja patruunoista ravintolassa ampuma-aselain 105 §:n 3 momentin vastaisesti. Hän on lisäksi säilyttänyt aseitaan vastoin ampuma-aselain säännöksiä.*

#### *HaO:n johtopäätös:*

*Kun otetaan huomioon, että X on syyllistynyt ampuma-aserikkomukseen, jossa yhteydessä hän on osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita koskevien säännösten noudattamisesta, poliisilaitos on voinut peruuttaa X:n ampuma-aseluvat ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdan nojalla.*

#### *Turun HaO 27.4.2012 Dnro 01956/11/1602*

*Poliisilaitos on peruuttanut X:n ampuma-aseiden hallussapittoa oikeuttavat luvat, koska X on rangaistussääntömenettelyssä tuomittu ampuma-aserikkomuksesta 8 pvs rangaistukseen hänen unohdettua metsästyksen päätteeksi ladatun haulikon pellolle, josta ohikulkija oli löytänyt sen. Tämän jälkeen X on pitänyt ilman asianmukaista lupaa hallussaan lainaamaansa haulikko ja kivääriä ajankohtana, jolloin hänen omat ampu-*

ma-aseensa oli juuri otettu väliaikaisesti haltuun ja lupien peruuttaminen oli laitettu vireille. Teosta X oli tuomittu lainvoimaisella tuomiolla ampuma-aserikoksesta sakkorangaistukseen.

X on valittanut poliisilaitoksen päätöksestä katsottuaan, ettei näin lievistä rikoksista muualla Suomessa johdaisi aselupien peruuttamiseen.

HaO:n johtopäätös:

Jokainen ampuma-aselupien peruuttamista koskeva asia ratkaistaan erikseen siinä asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella. X on syyllistynyt ampuma-aserikkomukseen ja ampuma-aserikokseen. Poliisilaitos on voinut katsoa näiden rikosten osoittavan X:n sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Turun HaO 8.3.2011 Dnro 00878/10/1602

X:llä on ollut määräaikainen ampuma-aseen hallussapitolupa, joka on umpeutunut 31.12.2009. X on 1.1. – 22.2.2010 pitänyt kyseistä asetta luvatta hallussaan, mikä vuoksi hänelle on 9.4.2010 määrätty lievästä ampuma-aserikoksesta 10 pvs rangaistus.

HaO:n johtopäätös:

X on syyllistynyt lievään ampuma-aserikkokseen pitäessään kyseistä asetta hallussaan ilman hallussapitolupaa, mikä sinänsä osoittaa huolimattomuutta ja piittaamattomuutta ampuma-aselain sääntöjä kohtaan. Kuin kuitenkin otetaan huomioon X:n antama selvitys siitä, miksi hän ei ole aseensa hallussapitoluvan voimassa ollessa hakenut uutta lupaa, ja se, että hän on toimittanut aseensa poliisille välittömästi saatuaan poliisilta muistutuksen hallussapitoluvan vanhentumisesta, ei tämä yksittäinen lievä ampuma-aserikos osoita X:n käyttäytymisessä sellaisia piirteitä, joiden perusteella hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

**Kommentti [KTS34]:** Tässä tärkeää on huomata juuri se, että kun jokainen asia ratkaistaan erikseen, yksittäistapaukselliset perustelut ovat avainasemassa.

### 2.3.8 Ampuma-aseella tehdyt muut rangaistavat rikokset

Ampuma-aseella tehtyjä muita kuin ampuma-aserikoksia tai -rikkomuksia voivat olla useat erityyppiset rikokset, joista osa voi olla aseturvallisuuden kannalta hyvin moitittavia, vaikka niiden rikosoikeudellinen moitittavuus olisikin suhteellisen vähäinen esimerkiksi rikoslain 44 luvun 12 §:n mukainen varomaton käsittely. Niiden merkitystä on arvioitava ampuma-aselain mukaisessa lupa- ja peruutusharkinnassa aina ensisijaisesti aseturvallisuuden kannalta.

Tahallisten ampuma-aseella tehtyjen rikosten tulee pääsääntöisesti muodostaa ampuma-aselain mukaisessa lupaharkinnassa esteen uuden ampuma-aselain mukaisen luvan myöntämiselle ja peruutusharkinnassa ne muodostavat pääsääntöisesti perusteen ampuma-aselain mukaisten lupien peruuttamiselle.

Tuottamuksellisten tekojen osalta lupa- ja peruutusharkinnassa on kiinnitettävä huomiota aseturvallisuuden lisäksi tuottamuksen asteeseen.

Peruutusharkinnassa ampuma-aseella tehdyt rikokset tulevat arvioitavaksi ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisina tekoina.

Esimerkkejä

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Laiton uhkaus, joka on tehty käyttäen ampuma-asetta	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä
Vahingonteko, joka on tehty käyttäen ampuma-asetta	Vähintään 3 vuotta, normaali vaihteluväli 3 - 5 vuotta	Kyllä
Ampuma-asetta käyttäen tehty varomaton käsittely	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 3 vuotta	Kyllä
Metsästysrikkomus tai luvaton pyynti	0 - 1 vuotta	Pääsääntöisesti ei, peruutusharkinnassa huomioitava teon moitittavuus aseturvallisuuden kannalta
Kaksi tai useampia metsästysrikkomuksia tai luvattomia pyyntejä 3 vuoden kuluessa	0 - 2 vuotta	Kyllä

Metsästysrikos	Vähintään 1 vuosi, normaali vaihteluväli 1 - 5 vuotta	Kyllä
Törkeä metsästysrikos	Vähintään 5 vuotta, normaali vaihteluväli 5 - 10 vuotta	Kyllä

*KHO 19.1.2005/110*

*Poliisilaitos oli peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, kun X oli tuomittu kärjääoikeuden päätöksellä metsästysrikoksesta, kun hän oli osallistunut laittomasti kaadetun hirven nylkemiseen, kätkemiseen ja lihojen kuljettamiseen pois ko. paikalta. HaO oli hylännyt X:n valituksen. KHO, ei muutosta.*

*Rovaniemen HaO 8.12.2011 Dnro 00357/11/1602*

*Kärjääoikeuden 31.3.2011 antaman lainvoimaisen tuomion mukaan X on syyllistynyt 2.11.2010 tapahtuneisiin metsästysrikokseen ampumalla rauhoitusaikana ja vastoin kulkuneuvon käytön rajoitusta metson. josta hänet on tuomittu 40 pv:n suuruiseen sakkorangaistukseen ja määrätty metsästyskieltoon 1,5 vuodeksi.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Hallinto-oikeus toteaa, ettei kärjääoikeuden X:n syyksi lukemaa metsästysrikosta voida pitää hallituksen esityksessä tarkoitettuna ampuma-aseen vähäisenä väärinkäytöksenä. Näissä oloissa X:ää on kokonaisarvostelun perusteella pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 2 kohdan perusteella voinut peruuttaa X:n päätöksessä ilmenevien aseiden hallussapitoon oikeuttavat luvat.*

### **2.3.9 Lupaehtojen rikkominen tai muu piittaamattomuuden osoittaminen ampuma-aseita koskevien säännösten noudattamisessa**

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan poliisi voi peruuttaa luvanhaltijan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, jos luvanhaltija on rikkonut lupaehtoja tai muuten osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita, aseiden osia, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia koskevien säännösten noudattamisessa.

Normaalisti ampuma-aselain mukaisten lupaehtojen rikkominen tulee arvioitavaksi ampuma-aserikkomuksena samoin kuin muutkin ampuma-aseita ja muita ampuma-aseita tarkoittuja esineitä koskevat sääntöjen rikkomiset.

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3 kohtaa voidaan peruutusharkinnassa käyttää niissä tilanteissa, joissa lupaehtorikkomukset tai muut ampuma-aseita koskevien säännösten rikkomiset eivät syystä tai toisesta tule ainakin syyttäviviranomaisten syyteharkintaan. Tätä perustetta voidaan käyttää myös niissä harvinaisissa tilanteissa, joissa lupa- tai peruutusharkinnassa joudutaan arvioimaan luvanhaltijan sellaista ampuma-aselain mukaista menettelyä, jota ei ole lainkaan kriminalisoitu. Kyseeseen saattavat tulla siten useat hyvinkin erilaiset tapaukset.

**Esimerkkejä**

	<b>Este uudelle luvulle</b>	<b>Peruutusperusteena</b>
Lupaehtorikkomus	0 - 2 vuotta	Kyllä, peruutusharkinnassa aina huomioitava tekemuodon merkitys aseturvallisuuden kannalta
Piittaamattomuus ampuma-aseita ja vastaavia koskevien säännösten noudattamisesta	Vähintään 2 vuotta, normaali vaihteluväli 2 - 5 vuotta	Kyllä

*Helsingin HaO 24.4.2012 Dnro 03413/11/1602*

*Poliisilaitos on peruuttanut ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat.*

*X on säilyttänyt pistoolia, jossa oli kuudella patruunalla lipastettuna lipas kiinni, kirjoituspöydän ylimmässä vetolaatikossa, haulikko asunnon vaatekaapissa lataamattomana ja pienoispistoolia saman kaapin ylä-*

osassa liinaan käärittynä ja lataamattomana, lipas tyhjänä. Samasta kaapista löytyi yhteensä 4.663 pienoiskivääriin patruunaa. Rangaistusta siitä ei ole hänelle vaadittu.

X on vaatinut päätöksen kumoamista, jotta hän voisi jatkaa ampumaharrastustaan.

HaO:n johtopäätös:

X on säilyttänyt aseitaan ja niihin kuuluvia patruunoita vastoin ampuma-aselain säännöksiä ja osoittanut näin piittaamattomuutta ampuma-aseita koskevien säännösten noudattamisesta. Poliisilaitos on voinut ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 3 kohdan nojalla peruuttaa X:n ampuma-aseluvat ja ottaa mainitut aseet poliisin haltuun. Poliisilaitoksen päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Hämeenlinnan HaO 21.1.2011 Dnro 00268/10/1602

X on marraskuussa 2009 ollut hirvijahdissa ampujana päihtyneenä, jolloin hänet on poistettu jahdistista. Lisäksi hän on ollut tammikuussa mukana peurametsällä osallistumatta jahtiin. Tuolloin hän on ollut alkoholin vaikutuksen alaisena ja hänellä on ollut ase mukanaan.

HaO:n johtopäätös:

Olosuhteet kokonaisuudessaan huomioon ottaen X:ää on pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on käyttänyt sille kuuluvaa harkintaa valta mukaisesti peruuttaessaan X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvat ja ottaessaan ampuma-aseet haltuun.

Rovaniemen HaO 29.11.2010 Dnro 00219/10/1602

Sanomalehdessä oli elokuussa 2008 julkaistu artikkeli, jossa oli kerrottu X:n erään toisen henkilön pitkään kestäneistä erimielisyyksistä. Artikkelista saattoi saada sen käsityksen, että X oli halunnut tehdä tietäväksi hänen kanssaan riidoissa olevalle henkilölle, että hän on aseistautunut ja kantoi asetta mukanaan kyseisen henkilön varalta. Poliisilaitos on todennut artikkelista ilmenevän, että X kantoi ampumaurheiluperusteella myönnettyä asetta täysin eri tarkoituksessa kuin mihin se oli myönnetty. Aseen julkinen esittely etenkin siinä mielessä, että aseeseen esittelyllä halutaan lisätä aseeseen omistajan "pelotusvaikutusta" ei ole aseeseen asianmukaista käyttöä. Poliisilaitoksen mukaan X:n aseeseen julkinen esittely tiedotusvälineissä osoittaa piittaamattomuutta ampuma-aseita koskevien säännösten noudattamisesta.

Poliisilaitos on päätöksellä 6.4.2010 antanut X:lle ampuma-aselain 67 §:n ja 69 §:n nojalla varoituksen. Seuraamuslajin valinnassa poliisilaitos on ottanut huomioon artikkelin julkaisemisesta kuluneen ajan ja sen, ettei X ole täysin itse kyennyt vaikuttamaan artikkelin sisältöön.

HaO:n perusteluiden mukaan X on artikkelissa kertonut pistoolin mukana pitämisestä metsästyskauden ulkopuolella lammassaareissa karhujen varalta. Asiakirjoista ilmenee, että X:lle on myönnetty hallussapitolupa ko. pistooliin ampumaurheiluperusteella. X on siten kantamalla ja kuljettamalla ampumaurheiluperusteella saamaansa pistoolia täysin eri perusteella kuin mihin lupa on myönnetty, rikkonut lupaehtoja ja osoittanut piittaamattomuutta ampuma-aseita koskevien säännösten noudattamisesta.

HaO:n johtopäätös

X:n edellä kuvattua menettelyä on, riippumatta siitä, onko ase konkreettisesti esitetty toimittajalle, pidettävä kokonaisuutena arvostellen sellaisena, että häntä on käytettyvuosiensa vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. X:n menettely muodostaa ampuma-aselain 67 §:ssä tarkoitettua perusteen ampuma-aseiden hallussapitolupien peruuttamiselle. Tästä syystä poliisilaitos on voinut antaa X:lle ampuma-aselain 69 §:n mukaisen varoituksen hallussapitolupien peruuttamisen asemasta.

Kuopion HaO 19.1.2011 Dnro 01629/10/1602

Käräjäoikeus on 27.4.2010 hylännyt 13.9.2008 tapahtumista nostetut kahden laittoman uhkauksen ja pahoinpitelyn syytteet. Kyseisen ratkaisun mukaan X on oikeudessa kertonut haulikon olleen esillä ja että hän on pihalla ampunut sillä jonkin kerran erään toisen henkilön ollessa kanssaan ulkona. X on tapahtumaiikaan ollut melko lailla juovuksissa. X ei ole kiistänyt aseeseen käsittelyä alkoholin vaikutuksen alaisena.

HaO:n johtopäätös

Aseen käsittely päihtyneenä 13.9.2008 osoittaa piittaamattomuutta omasta ja toisten turvallisuudesta. Asiaa kokonaisuutena arvioitaessa X:n voidaan katsoa olevan sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvan peruuttamisen edellytykset ovat näin ollen olleet olemassa. Poliisilaitos on käyttänyt sille lupaviranomaisena kuuluvaa harkintavalttaa peruuttaessaan X:n ampuma-aseiden hallussapitoon oikeuttavan luvan.

Hämeenlinnan HaO 5.10.2011 Dnro 01507/10/1602

X:llä on ollut ampuma-aseiden hallussapitoon määräaikainen lupa. Poliisilaitos on ennen luvan umpeutumista kirjeitse kehottanut X:ää uusimaan luvan. X ei ole määräaikaan mennessä, työkiireisiinsä vedoten, uusinnut lupia niiden voimassa ollessa. X on hakenut lupaa vasta määräaikaisen luvan umpeuduttua. Poliisilaitos on vedonnut myös siihen, että X:lle 2007 myönnetty hankkimislupa on umpeutunut, koska X ei hakenut sitä luvan voimassaoloaikana poliisilaitokselta, joten hän joutui tuolloin hakemaan uudet hankkimisluvat aseille.

*Poliisilaitoksen mukaan X:n välinpitämätön ja ampuma-aselain vastainen menettely aselupa-asioiden hoidossa osoittaa sellaista käyttäytymistä, että X:ää ei ole pidettävä sopivana pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

*HaO:n perusteluiden mukaan, kun lisäksi otetaan huomioon X:n ampuma-aselupa-asioiden hoidossa ilmenneet puutteet, poliisilaitos on voinut hylätä hankkimislupahakemukset.*

### **2.3.10 Muu omaa tai toisten turvallisuutta vaarantava elämäntapa tai käyttäytyminen**

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisen käyttäytymisen, joka perusteella henkilöä pidetään sopimattomana hankkimaan tai hallussapitämään ampuma-aseita, ei tarvitse täyttää jonkin tietyn rikoksen tunnusmerkistöä, vaan tällöin tarkastelun kohteena on yleensä henkilön omaa tai toisten turvallisuutta vaarantava elämäntapa ja käytös kokonaisuutena tai yksittäisen teon perustela arvioituna.

Myös yksittäinen lainvastainen teko voi osoittaa luvanhaltijassa sellaista omaa tai toisten turvallisuutta vaarantavaa käytöstä niin, että hänen ampuma-aselain mukaiset lupansa voidaan sen perusteella peruuttaa. Jotta lainvastaista tekoa voidaan käyttää peruutusharkinnassa ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisena käyttäytymisenä, edellytetään pääsääntöisesti, ettei teko ole syystä tai toisesta tullut rikosoikeudellisesti lainkaan arvioitavaksi.

Jos peruuttamisen perusteena oleva käyttäytyminen on ollut tuomioistuimen tai syyttäjän arvioitavana rikoksena ja syyte on hylätty tai jätetty kokonaan nostamatta puuttuvan näytön johdosta, ei samaa tekoa yleensä enää voida käyttää ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisena peruuttamisperusteena. Jos syyte on hylätty tai jätetty kokonaan nostamatta sillä perusteella, että ratkaisija on katsonut, ettei se, mitä on asiassa näytetty, täytä minkään rikoksen tunnusmerkistöä, lupaviranomainen voi käyttää asiassa hankittua näyttöä arvioidessaan, onko kuitenkin näytetty luvanhaltijan käyttäytyminen ollut sellaista, että se osoittaa luvanhaltijassa omaa tai toisten turvallisuutta vaarantavaa elämäntapaa, vaikka rikoksen tunnusmerkistö ei olekaan täyttynyt.

*Hämeenlinnan HaO 4.10.2011 Dnro 01604/10/1602*

*X:n puoliso on tehnyt ilmoituksen elokuun lopulla 2009 tapahtuneesta lievistä pahoinpitelystä. X on puolisonsa mukaan työntänyt hänet päin ovea niin, että hän on loukannut käsivartensa. Lisäksi X:n puoliso on tehnyt ilmoituksen 21.2.2010 tapahtuneesta lievistä pahoinpitelystä. X on tuolloin pahoinpidellyt puolisoaan kurkusta kuristamalla ja seinää päin "ruttaamalla", jolloin puoliso on lyönyt päänsä.*

*Myöhemmin X:n puoliso on peruuttanut tapahtumiin liittyvät rangaistusvaatimuksensa sekä suostumuksensa lääkärintilauksen tilaamiseen.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Vaikka X:n puoliso on peruuttanut yllä mainittuihin tapahtumiin liittyvät rangaistusvaatimukset, asiaa kokonaisuutena harkiten voidaan arvioida, että X:ää on pidettävä ampuma-aselain 67 § 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on käyttänyt sille kuuluvaa harkintavaltaa lain mukaisesti peruuttaessaan X:n ampuma-aseiden hallussapitoluvat.*

*Kuopion HaO 22.9.2011 Dnro 02581/10/1602*

*X on 14.2.2009 yöllä ravintolassa sanaharkan jälkeen esitellyt lompakossaan olevia aselupia ja uhannut voivansa hakea aseet ravintolaan. A ja B ovat kokeneet tilanteen uhkaavana. C:llä vaikkakaan ei ole kokenut tilannetta uhkaavana, on kuitenkin ollut perusteltua aihetta olettaa, että X voisi tarvittaessa hakea aseet ravintolaan ja käyttää sitä.*

*HaO:n johtopäätös:*

*X:ää on toisten turvallisuutta vaarantavan käyttäytymisensä vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Näin ollen poliisilaitos on voinut peruuttaa X:n ampuma-aseen hallussapitoluvat. Sillä seikalla, että syyttäjävirsto on tehnyt päätöksen jättää syyttämättä X:ää 14.2.2009 tehdystä laittomasta uhkauksesta, ei ole tässä asiassa merkitystä.*

Kouvolan HaO 14.7.2011 Dnro 01426/10/1602

Hätäkeskusilmoituksen perusteella poliisipartio oli soittanut A:lle, joka kertoi X:n uhanneen laittaa perheensä "lihoiksi", jos A ja lapset muuttavat kotoa. Tällöin X oli A:n kertoman mukaan uhannut tehdä jotain itselleen ja kertonut, ettei lähde täältä yksi.

Hätäkeskuksen ilmoituksen 15.11.2010 ja tutkintailmoituksen 19.11.2010 mukaan tilanne X:n ja A:n kotona on ollut siinä määrin uhkaava, että A on kokenut tarvitsevansa ulkopuolista apua. Vaikka A on myöhemmin kertonut, ettei X ole uhannut aseella tai ottanut aseita esille vahingoittamistarkoituksessa, hän ei ole kiistänyt kotihälytystilanteessa poliisille kertomaansa. Poliisilaitos on päätöksessään todennut, että X on suusanallisesti käyttäytynyt uhkaavasti A:ta kohtaan ja että X ei sillä hetkellä ollut sopiva pitämään hallussaan ampuma-aseita.

HaO:n johtopäätös:

Kokonaisuutena arvioiden X:ää on omaa tai toisten turvallisuutta vaarantavan käyttäytymisensä vuoksi pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Poliisilaitos on tehnyt ampuma-aseen peruuttamispäätöksen sille kuuluvan harinnan rajoissa eikä päätöstä ole syytä kumota.

Ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen HE 183/1997 45 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan joidenkin luvan peruuttamisen perusteina olleiden tekijöiden voitaisiin katsoa estävän uuden luvan saamisen pidempään kuin muiden. Ainakin aseiden käyttöön liittyvän turvallisuuden kannalta väärän elämäntavan voitaisiin katsoa estävän uuden luvan saamisen melkoisen pitkään, yleensä useita vuosia.

Soveltamisohje

Luvan peruuttaminen aseiden käyttöön liittyvän turvallisuuden kannalta väärään elämäntavan johdosta muodostaa esteen uuden ampuma-aselain mukaisen luvan myöntämiselle vähintään viisi vuotta, normaalin vaihteluvälin ollessa 5 - 10 vuotta.

## 2.4 Aseen kantamisen lopettaminen

Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan poliisi voi peruuttaa ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan, jos luvan haltija on muuten kuin tilapäisesti lopettanut ampuma-aseen kantamisen. Kantamisella tarkoitetaan ampuma-aselain 13 §:n mukaan ampuma-aseiden käyttämistä ampuma-aseilaisissa säädettyihin hyväksyttäviin käyttötarkoituksiin.

Kyseessä olevan kohdan nojalla voidaan peruuttaa mikä tahansa ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa, ei siis vain niitä ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavia lupia, jotka koskevat pistoolin, pienoispistoolin, revolverin tai pienoisrevolverin hallussapitoa.

Ampuma-aseilaisissa on lähtökohtana käyttötarkoitussidonnaisuusperiaate. Lupa ampuma-aseen hankkimiseen ja hallussapitoon annetaan vain lain 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuun hyväksyttävään käyttötarkoitukseen. Käyttötarkoitussidonnaisuusperiaate on pääsääntöisesti voimassa hankkimisluvan hakuvaiheessa, luvan saamisen jälkeen ampuma-asetta voi käyttää mihin tahansa hyväksyttävään käyttötarkoitukseen, ellei käyttöä ole laissa tai lupaehdoissa rajoitettu. Ampuma-aseen omistaminen ei ole laissa tarkoitettu hyväksyttävä käyttötarkoitus. Käyttötarkoitussidonnaisuuden johdonmukainen seuraus on se, että jos luvan haltija ei enää käytä ampuma-asetta mihinkään hyväksyttävään käyttötarkoitukseen, lupa voidaan peruuttaa.

Säännöksen mukaan ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa voidaan peruuttaa, jos luvan haltija on muuten kuin tilapäisesti lopettanut ampuma-aseen kantamisen eli käyttämisen hyväksyttävään käyttötarkoitukseen. Käyttötarkoituksen päättymisen tulee olla pysyvää. Koska ampuma-ase on pääsääntöisesti harrastusväline, on selvää, että harrastuksen aktiivisuus vaihtelee elämäntilanteen mukaan. Esimerkiksi ulkomailla oleskelun, työesteen, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi harrastus saattaa keskeytyä pitkäksi aikaa. Tällainen keskeytyminen ei ole säännöksessä tarkoitettua muuta kuin tilapäistä ampuma-aseen kantamisen päättymistä. Säännöksessä tarkoitettu keskeytyminen olisi pysyvää harrastuksen päättymistä. Tilanne on todettavissa yksiselitteisesti vasta usean vuoden käyttämättömyyden jälkeen.

Pääsääntöisesti tilanne, jossa luvan peruuttaminen voi tulla harkittavaksi, syntyy silloin kun ampuma-aseen hallussapitoluvan voimassaolo tulee jostain muusta syystä arvioitavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa lupaviranomaisen tietoon on tullut, ettei luvan haltija terveydentilansa vuoksi ole enää sopiva pitämään hallussaan ampuma-asetta.

Kun ampuma-aseen omistaminen ei ole laissa tarkoitettu hyväksyttävä käyttötarkoitus, ei myöskään sen säilyttäminen, jotta voisi myöhemmin luovuttaa aseensa perinnöksi jollekin tai sen säilyttäminen niin pitkään, että joku toinen voisi saada siihen hankkimisluvan.

Lupaviranomaisella on velvollisuus osoittaa ampuma-aseen kantamisen päättymisen ja näyttökynys siitä, että kantaminen on päättynyt pysyvästi, on korkea.

## 2.5 Lähestymiskiellon merkitys lupaharkinnassa

Lähestymiskiello voidaan määrätä henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan tai muun vakavan häirinnän torjumiseksi. Sen määrääminen ei edellytä välttämättä toteutunutta rikosta tai sen uhkaa ja siten myös muu vakava häirintä voi olla peruste lähestymiskiellon määräämiselle. Lähestymiskiellon määrääminen perustuu tuomioistuimen tekemään arviointiin siitä, että on olemassa uhka, että lähestymiskieltoon määrätty henkilö tekee yllämainitun rikoksen tai häiritsee vakavasti toista.

Jos luvan hakija on määrätty lähestymiskieltoon, on voimassa olevan lähestymiskiellon katsottava olevan varsin vanha osoitus siitä, että hakijaa on lupaharkinnassa pidettävä sopimattomana hankkimaan ja pitämään hallussaan ampuma-asetta tai muuta ampuma-aselain tarkoittamaa esinettä. Lähestymiskiellon on katsottava muodostavan esteen uuden ampuma-aselain mukaisen luvan myöntämiselle yhden vuoden ajan lähestymiskiellon päättymisestä, sillä on syytä seurata sen päätyttyä, ettei henkilö jatka häirintää.

Hallussapitoon oikeuttavien lupien peruutusharkinnassa pelkkä lähestymiskiellon toteaminen ei riitä, vaan tapauskohtaisesti kiellon määräämisen perusteet tulee ottaa huomioon ja tapauksittain arvioitava, osoittavatko lähestymiskiellon perusteet ja lähestymiskieltoon määrätyn suhtautuminen lähestymiskieltohakemukseen hänet sopimattomaksi pitämään hallussaan ampuma-aseita.

*Eduskunnan apulaisoikeusasiemies 28.9.2010 Dnro 709/4/09*

*Lähestymiskiello voi olla sinänsä vahva peruste arvioitaessa väliaikaista haltuunottoa, mutta ainakaan luvan peruuttamisen perusteeksi ei mielestäni ole riittävä pelkkä lähestymiskiellon toteaminen. Aina pitää kussakin yksittäistapauksessa arvioida, osoittavatko lähestymiskiellon perusteet konkreettisesti henkilön sopimattomaksi ampuma-aseen hallussapitoon.*

Muuten Eduskunnan apulaisoikeusasiemiehen ratkaisua 28.9.2010 Dnro 709/4/09 voitaneen tulkita siten, että hän katsoo pelkän lähestymiskiellon toteamisen olevan riittävän vahva peruste käynnistää ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavien lupien peruutusmenettely ja sillä perusteella ottaa lähestymiskieltoon määrätyn ampuma-aseet väliaikaisesti poliisin haltuun.

### Soveltamisohje

Arvio lähestymiskiellon merkityksestä ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavien lupien peruutusharkinnassa tulee tehdä sen luvan haltijan käyttäytymisen perusteella, jonka johdosta lähestymiskiello on määrätty, eikä pelkästään sen perusteella, että luvan haltija on määrätty lähestymiskieltoon.

Voimassa oleva lähestymiskiello on pääsääntöisesti osoitus siitä, että luvan hakijaa on lähestymiskiellon aikana ja jonkin aikaa vielä sen päättymisen jälkeen pidettävä sopimattomana hankkimaan ja pitämään hallussaan ampuma-aseita.

**Kommentti [KTS35]:** Vanha osoitus? Lienee tarkoitettu sanaa "vankka" eikä "vanha".

*Kuopion HaO 25.11.2011 Dnro 01439/11/1602*

*Laajennettuun lähestymiskieltoon määrääminen ja törkeään rattijuopumukseen syyllistyminen osoittavat X olevan omaa ja toisten turvallisuutta vaarantavan käyttäytymisensä vuoksi sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.*

*Kuopion HaO 2.3.2012 Dnro 02123/11/1602*

*Poliisilaitos on 19.10.2011 antanut luvanhaltijalle ampuma-aselain mukaisen varoituksen, koska luvanhaltija on 19.10.2010 määrätty lähestymiskieltoon hänen soitettuaan uhkaavia ja epäasiallisia puheluita entiselle naisystävälleen. Luvanhaltijalle annettu varoitus, koska lupien peruuttaminen olisi tapauksessa ollut kohtuutonta.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Lähestymiskielto on määrätty sillä perusteella, että asiassa on perusteltu aihe olettaa, että valittaja tulisi ilman lähestymiskieltoon määräämistä ainakin vakavasti häiritsemään entistä avopuolisoaan. Lähestymiskielon määrääminen osoittaa valittajan olevan toisen turvallisuutta vaarantavan käyttäytymisensä vuoksi sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita. Ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädetyt edellytykset ovat siten täytyneet. Poliisilaitos on suorittamansa kokonaisharkinnan perusteella voinut antaa valittajalle ampuma-aselain 69 §:n nojalla varoituksen.*

## **2.6 Lähipiirin merkitys lupa- ja peruutusharkinnassa**

Ampuma-aselain 18 §:n 2 momentin mukaan lupa mm. ampuma-aseen hankintaan ja hallussapitoon voidaan antaa, jos luvan antamiselle on hyväksyttävä peruste eikä ole syytä epäillä, että lupa tai sen nojalla hankittuja tai hallussapidettyjä esineitä käytetään väärin.

Ampuma-aselain 105 §:n mukaan ampuma-aseen, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten haltija on velvollinen pitämään ampuma-aseesta, aseiden osista, patruunoista ja erityisen vaarallisista ammuksista sellaista huolta, ettei vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ole.

Näin ollen lupa- ja peruutusharkinnassa lupaviranomaisen tulee arvioida luvan hakijan tai -haltijan kyky käyttää ja säilyttää ampuma-aselain tarkoittamia esineitä niin, ettei niitä edes luvanhaltijan lähipiirin toimesta käytetä väärin, sekä se, kykeneekö luvanhaltija säilyttämään omistamiaan ampuma-aseita niin, ettei vaaraa niiden joutumisesta asiattomien haltuun ole.

Tätä arviota tehdessään lupaviranomaisen voi arvioida myös luvan hakijan tai -haltijan lähipiirin aiheuttamaa riskiä aseturvallisuuden kannalta.

Lupaharkinnassa rikoksia varten järjestäytyneeseen ryhmään kuulumisen tulee aina osoittaa henkilön käyttäytymisensä perusteella sopimattomaksi ampuma-aselain tarkoittaman esineen hallussapitoon oikeuttavan luvan haltijaksi. Kyseiset rikollisryhmät teettävät rikoksia henkilöillä, jota ovat pyrkimässä niiden jäseniksi. Se, että luvanhakijan tai -haltijan lähipiiriin kuuluu rikoksen tekemistä varten järjestäytyneen ryhmän jäsen, aiheuttaa huomattavan riskin siitä, että ampuma-ase päätyy väärin käsiin. Siksi myös rikoksen tekemistä varten järjestäytyneen ryhmän lähipiiriin kuulumisen on este uuden luvan antamiselle.

Tällaiseen ryhmään kuulumista tulee pitää luvan peruutusharkinnassa toisen turvallisuutta vaarantavana elämäntapana ja käyttäytymisenä. Luvan peruutusperusteena se on silloin, kun tällainen yhteys johtuu luvanhaltijan omasta käyttäytymisestä eli siitä, että hän on itse hakeutunut ryhmään kuuluvien seuraan. Lähipiirillä tarkoitetaan tässä henkilöitä, joiden kanssa luvanhaltija tai -hakija on säännönmukaisesti tekemisissä siten että on olemassa lisääntynyt vaara aseiden joutumisesta väärin käsiin esimerkiksi anastusrikoksen tai painostuksen johdosta.

*Helsingin HaO 18.10.2011 Dnro 01053/11/1602*

*X on KRP:n tietojen mukaan jäsen kansainvälisen Hells Angeles MC -rikollisryhmän Suomen Nomas-alaosastossa, jonka on KRP:ssä luokiteltu järjestäytyneeksi rikollisryhmäksi. Lausunnon mukaan X on lisäksi osallistunut juhlisiin, joihin on osallistunut muiden järjestäytyneiden rikollisryhmien jäseniä ja henkilöitä, jotka*

ovat syyllistyneet vakaviin rikoksiin, muun muassa törkeisiin huumausainerikoksiin. Näihin juhliin voivat osallistua ainoastaan jengien lähipiiriin kuuluvat henkilöt.

Hallinto-oikeus katsoo, että kuuluminen puheena olevaan ryhmään on omiaan johtamaan tilanteisiin, joihin saattaa liittyä vakava ampuma-aseiden väärinkäytön ja niiden väriin käsiin joutumisen vaara. Hallinto-oikeus katsoo asiaa kokonaisuutena arvioitaessa X menettelyn osoittaneen, että X:ää on elämäntapansa ja lähipiirinsä perusteella pidettävä ampuma-aseissa tarkoitettulla tavalla sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Vastaava ratkaisu Helsingin HaO 26.1.2012 Dnro 02811/11/1602

Luvanhaltija on kuulunut Diablos MC -moottoripyöräjengiin. Vaikka hän ei enää ole jengin jäsen, hän hänellä on jatkuvasti yhteyksiä henkilöihin, joilla on taustaltaan muun muassa huumausaine- ja kiristysrikoksia.

#### Käänteinen ratkaisu:

KHO 19.1.2000/82

KHO muutti peruutuksen varoitukseksi perustelleen päätöstä mm. sillä, ettei päätöksen perusteena olevista asiakirjoista ilmene, että X:n tuttavapiiriin kuuluisi useita rikoksiin syyllistyneitä henkilöitä. Tähän nähden X:lle myönnettyjen ampuma-aselupien peruuttamista olisi olosuhteisiin huomioon pidettävä kohtuuttomana.

**Kommentti [KTS36]:** Mitä tämä tarkoittaa? Oliko henkilöllä tässä tapauksessa tuttavapiirissään yksi rikoksiin syyllistynyt henkilö?

Vaikka luvanhaltija ei kuuluisikaan rikoksia varten järjestäytyneeseen ryhmään jäsenenä, perusteltu epäily ampuma-aseen joutumisesta väriin käsiin voi syntyä myös tilanteessa, jossa luvanhaltijan kanssa yhteistaloudessa asuu henkilö, jolta ampuma-aseen hallussapitoluvat on jouduttu peruuttamaan lähimenneisyydessä tai joka muutoin käyttäytymisensä perusteella itse ei voisi saada laillisesti haltuunsa ampuma-aseita. Lupaharkinnassa on otettava myös huomioon, onko olemassa kohonnut riski siitä, että luvan hakijan kanssa yhteistaloudessa asuva henkilö voisi painostaa aseensa omistajaa luovuttamaan sen itselleen. Kohonnut riski painostukseen syntymiseen on olemassa ainakin puolisoitten sekä vanhempien ja lasten välillä.

Tällöin lupaharkinnassa hakemus tulee pääsääntöisesti hylätä, jos luvan hakija ei kykene täysin riidattomasti osoittamaan, että hän kykenee säilyttämään ampuma-asetta niin, ettei hänen kanssa yhteistaloudessa asuvalla missään tilanteissa ole pääsyä tilaan, jossa sitä säilytetään.

Turun HaO 29.8.2012 Dnro 0076/12/1602

Poliisilaitos on hylännyt X:n kahta ampuma-asetta koskevat hankkimislupahakemukset, koska hän asuu samassa taloudessa henkilön kanssa, jonka ampuma-aseiden hallussapitoluvat on peruutettu lähimenneisyydessä.

X:n on valittanut poliisilaitoksen päätöksestä ja perustellut valitustaan sillä, että hän täyttää laissa säädetyt edellytykset ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitoluvan saamiseen ja hänellä on hyväksytyt käyttötarcoitus aseille. Hän ei koe avomiestään tällä hetkellä millään tavalla uhkaavana. Avomies ei ole aselupien peruutuksen jälkeen kolme vuotta sitten millään tavalla ollut poliisin kanssa tekemisissä väärinkäytösten takia.

HaO:n perustelut:

X asuu yhteistaloudessa avomiehensä kanssa. Poliisilaitos on 28.7.2009 peruuttanut avomiehen hallussapitoluvat, koska tämä on uhannut X:n henkeä. X:n avomies on, vaikkakin jo vuosia sitten, yrittänyt itsemurhaa ampumalla itseään leuan alle. X on ilmoittanut tulevansa säilyttämään aseitaan lainmukaisesti ja X:n avomies on luvannut ymmärtää, ettei hänellä ole aseisiin ja patruunoihin asiaa.

HaO:n johtopäätös:

Vaikka X on ilmoittanut tulevansa säilyttämään aseita lainmukaisesti lukollisessa paikassa ja piilottavansa avaimen, tämä ei poista vaaraa siitä, että X:n avomies saa aseet haltuunsa. Poliisilaitos on voinut hylätä X:n hakemukset, koska on olemassa vaara, että aseet joutuvat sellaisen henkilön haltuun, joka ei ole sopiva pitämään hallussaan ampuma-aseita ja joka voi käyttää aseita väriin.

Peruutusharkinnassa sellaisella lähipiirillä, johon luvanhaltija ei itse ole hakeutunut, eli esim. lähisukulaiset, voi olla merkitystä vain tilanteessa, jossa jokin konkreettinen seikka on jo osoittanut, että luvanhaltija ei kykene säilyttämään aseitaan ilman riskiä niiden joutumisesta väriin käsiin.

## 2.7 Seuraamuslajin valinta peruutusharkinnassa

Ampuma-aselain mukaisten seuraamusten käyttö edellyttää aina, että seuraamuksen kohdehenkilöllä on voimassa oleva jokin ampuma-aselain mukainen lupa. Näin ollen poliisi ei voi enää antaa ampuma-aselain mukaista varoitusta henkilölle, jonka ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa on esim. väliaikaisen haltuunoton aikana rauennut aseensa omistajan myytyä aseensa pois, koska ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat ovat tuolloin rauenneet.

Ampuma-aselain 69 §:n mukaan lupaviranomainen voi ampuma-aseen, aseensa osan tai ampumatarvikkeiden hankkimiseen tai hallussapitoon oikeuttavan luvan taikka hyväksynnän peruuttamisen sijasta antaa varoituksen, jos luvan tai hyväksynnän peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta. Ampuma-aselain mukainen varoitus ei siten ole täysin itsenäinen ampuma-aselain mukainen seuraamus, vaan varoituksen antamisen edellytyksenä on, että tapauksessa olisi myös edellytykset ampuma-aselain mukaiseen luvan tai hyväksynnän peruuttamiseen.

*Kuopion HaO 9.4.2002 Dnro 00320/00/5740*

*Ampuma-aselain mukaisen varoituksen antamisen edellytyksenä on näin ollen oltava se, että asiassa olisi edellytykset myös hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttamiseen.*

Hallintolain 45 §:n mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Kun samassa asiassa on olemassa useampia ratkaisuvaihtoehtoja, lupaviranomaisen tulee päätöksessään perustella, miksi valittuun ratkaisuvaihtoehtoon on päädytty.

### Soveltamisohje

Lupaviranomaisen tulee ampuma-aselain mukaisessa peruutusharkinnassa aina perustella, miksi seuraamuslajin valinnassa on päädytty joko peruuttamiseen tai varoituksen antamiseen.

Varoituksen käyttäminen ampuma-aselain mukaisena seuraamuslajina on mahdollista vain niissä tilanteissa, joissa luvan tai hyväksynnän peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta. Ampuma-aselaki koskevassa hallituksen esityksessä HE 183/1997 ei ole tarkemmin määritelty, mitkä voivat olla tilanteista, joissa peruuttaminen olisi olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

Hallinto-oikeuksien käytännöissä kohtuuttomuus voi liittyä joko peruuttamisen perusteena olevaan tekoon tai aseluvan menettämisen kohtuuttomuuteen luvanhaltijan kannalta.

Tekoon liittyviä seikkoja, jotka saattavat osoittaa ampuma-aselain mukaisten lupien peruuttamisen olevan kohtuutonta voivat olla:

- teon yksittäisyys,
- teosta tai osasta niistä kulunut aika,
- tekijän aktiivisuus tai paremminkin sen vähäisyys moitittavassa teossa tai yksittäisen teon vähäisyys.

Näissä itse tekoon liittyvissä seikoissa tulee aina ottaa huomioon, mikä on ollut peruutusperusteena olevan teon merkitys aseturvallisuuden kannalta. Näin ollen rikosoikeudellisesti suhteellisen vähäisetkin teot, esim. aseiden säilyttämistä koskevien säännösten rikkominen, ovat harvoin sellaisia, että niiden osalta peruuttamisen voitaisiin katsoa olevan luvanhaltijan kannalta kohtuutonta. Myös väkivaltakäyttäytymistä osoittavat rikokset ja muut väkivaltaa osoittavat teot ja niillä uhkaaminen, jotka ovat kohdistuneet luvanhaltijan perheen jäseniin tai muihin läheisiin, ovat hallinto-oikeuksien linjausten mukaan lähes aina niin moitittavia, että niiden osalta hyvin harvoin peruuttamisen voitaisiin katsoa olevan luvanhaltijan kannalta kohtuutonta.

Kuopion HaO 13.10.2011 Dnro 00611/11/1602

Haulikon ampuma-aselain vastaisen säilyttämisen vuoksi X:lle on annettu 22.12.201 tiedoksi ampuma-aserikkomuksesta 10 pvs suuruinen rangaistusvaatimus. Kihlakunnansyyttäjä on 1.2.2011 vahvistanut rangaistusvaatimuksen, joten se on lainvoimainen.

Hallinto-oikeus katsoo, että edellä selostettu ampuma-aserikkomus, johon X on syyllistynyt, osoittaa hänen olevan sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Hallussapitoluvan ja rinnakkaisluvan peruuttamista ei ole pidettävä olosuhteisiin nähden kohtuuttomana. Näin ollen peruuttamisen sijaan annettavaa varoitusta ei voida katsoa asiassa riittäväksi seuraamukseksi.

Rovaniemen HaO 2.5.2012 Dnro 00026/12/1602

X on 19.11.2011 ampunut puoliautomaattiväärillä yöaikaan alkoholin vaikutuksen alaisena asunnostaan sisältä oven kautta ulos sekä ulkona ainakin 15 laukausta. Osa oven kautta ulos ammutuista laukauksista on vahingoittanut X:n asuinrakennusta. X on kertonut ennen ampumista nauttineensa alkoholia runsaasti.

Poliisilaitos on mainitusta syystä peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoo oikeuttavat luvat.

X on valittanut poliisilaitoksen peruutus päätöksestä ja vaatinut peruutuksen muuttamista varoitukseksi. X on myöntänyt sinänsä ampuneensa humalassa useita laukauksia omistamallaan ampuma-aseella. Laukaukset hän on ampunut lähinnä hetken mieltäohjeesta suuntaan, jossa käytännössä ei voi oleskella tai liikkua keuhkiaan. X:ää ei voi pitää sopimattomana yksittäisen tapahtuman johdosta, jossa harkintakyky on peittänyt, sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. X on toiminut aktiivisesta osakeyhtiön osakasyrittäjänä ja hallitustehtävissä 20 vuoden ajan ja hän toimii aktiivisesti kotikuntansa yrittäjäin yhdistyksessä sekä aktiivijäsenenä metsästysseurassa. X:ää ei ole aiemmin rangaistusta ampuma-aseisiin liittyvistä rikkomuksista eikä muistakaan rikoksista.

HaO:n johtopäätös

Hallinto-oikeus toteaa, että X:n edellä kuvattu käyttäytyminen on kokonaisuutena arvostellen sellaista, että siihen liittyy ampuma-aseiden väärinkäytön vaara siitä huolimatta, että ammuskelu on tapahtunut kyläalueen ulkopuolella. X:ää on teon kokonaisarvostelun perusteella pidettävä sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Käyttäytymisen vakavuuteen nähden X:n yhteiskunnallisella aktiivisuudella, yrittäjätaustalla tai harrastuksilla taikka sillä, että X on pystynyt ampumaan tähdätyjä laukauksia, ei ole ratkaisevaa oikeudellista merkitystä arvioitaessa aseiden hallussapitolupien peruuttamisen edellytyksiä. Kun otetaan huomioon X:n käyttäytymisen vakavuus, varoitusta ei voida pitää riittävässä seuraamuksena eikä lupien peruuttamista kohtuuttomana.

Toisaalta teot, jotka eivät täysin suoranaisesti liity aseturvallisuuteen, esim. syyllistyminen törkeään rattijuopumukseen, ovat usein sellaisia, että ampuma-aselain mukaisten lupien peruuttaminen olisi niissä kohtuutonta. Kohtuuttomuutta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota teon yksittäisyyteen ja teosta kuluneeseen aikaan.

Helsingin HaO 13.12.2010 Dnro 07894/09/1602

X:ää voidaan kärkeäoikeuden tuomiosta ilmenevällä perusteella pitää ampuma-aselain 67 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla sopimattomana pitämään hallussaan ampuma-aseita. Ottaen kuitenkin huomioon törkeästä rattijuopumuksesta 27.9.2007 ja nyt valituksenalaisen poliisin peruutus päätöksen 23.10.2009 välissä kuluneen ajan sekä sen seikan, ettei tällä ajanjaksolla X:n käytöksessä ole ollut poliisin osalta huomautettavaa sekä X:n metsästysharrastuksen, joka on kestänyt 50 vuotta, hallinto-oikeus katsoo, että ampuma-aseiden hallussapitolupien peruuttamisen sijaan varoitusta on pidettävä X:lle riittävässä seuraamuksena.

KHO 19.1.2000/82

Poliisilaitos oli peruuttanut X:lle myönnetty hallussapitoluvat, koska X oli tuomittu KO:ssa varkaudesta ja kätkemisrikoksesta sakkorangaistukseen. X valitti poliisilaitoksen päätöksestä lääninoikeuteen, joka ei muuttanut poliisilaitoksen päätöstä.

KHO muutti peruutuksen varoitukseksi perustellen päätöstä sillä, ettei X:n rikoksiin oli liittynyt väkivaltaa tai sillä uhkaamista. Poliisilaitoksen päätöksen perusteena olevista asiakirjoista ei ilmene, että X:n tuttavapiiriin kuuluisi useita rikoksiin syyllistyneitä henkilöitä. Tähän nähden X:lle myönnettyjen ampuma-aselupien peruuttamista olisi olosuhteisiin huomioon pidettävä kohtuuttomana.

**Kommentti [KTS37]:** Tämän tapauksen merkittyytään osaan on viitattu ohjeessa jo aiemmin. Minusta aiempi viittaus ei ole asianmukainen, koska tapausta ei voi irrottaa omasta kokonaisuudestaan (kohtuuttomuusarviointi ei perustunut pelkkään lähipiiriin vaan myös muihin seikkoihin)

Kuopion HaO 28.5.2012 Dnro 00157/12/1602

Poliisilaitos on peruuttanut X:n ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavat luvat, koska X on 27.10.2010 ja 16.10.2011 ollut niin päihtynyt, ettei ole kyennyt poistumaan yksityisasunnosta omin avuin, mikä vuoksi hänet on otettu poliisilain nojalla säilöön.

HaO:n johtopäätös:

Edellä mainitut poliisilakiperusteiset kiinniotot osoittavat valittajassa liiallista alkoholin käyttöä. Kun otetaan kuitenkin huomioon, että molemmissa kiinnioissa on ollut kysymys yksityisasunnossa tapahtuneesta alkoholin käytöstä ja säilöönottojen välillä kulunut aika, että hallussapitolupien peruuttaminen olisi asiaa kokonaisuutena arvioiden olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

Peruuttamisen kohtuuttomuus voi liittyä myös luvanhaltijan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin esim. tilanteissa, joissa ampuma-aselain mukainen lupa on tarpeen luvanhaltijan työn tai elinkeinon harjoittamisen kannalta. Myös ampuma-aseen tarve aktiivisen ja pitkäaikaisen harrastuksen kannalta voi olla, joskin harvoin, seikka, joka osoittaa peruuttamisen kohtuuttomaksi luvanhaltijan kannalta.

Kouvolan HaO 12.9.2011 Dnro 00309/11/1602

Kokonaisuutena arvioiden poliisilaitoksen päätöksessä mainitut teot osoittavat, että X: on omaa ja toisten turvallisuutta vaarantavan elämäntapansa ja käyttäytymisensä vuoksi sopimaton pitämään hallussaan ampuma-aseita.

Tarve käyttää aseita metsästyksen ei ole riittävä peruste päätöksen kumoamiseen. Lupien peruuttaminen ei ole olosuhteisiin nähden kohtuutonta.

Helsingin HaO 29.4.2011 Dnro 02258/10/1602

Kun otetaan huomioon, että ampuma-aseita oli säilytetty X:n kotona ampuma-aselain säännösten vastaisesti vain väliaikaisesti, eikä X ole myötävaikuttanut ampuma-aseiden anastamiseen sekä selvitys X:n ampumaharrastuneisuudesta, halliton-oikeus katsoo, että näissä olosuhteissa aseiden hallussapitolupien peruuttamisen sijasta varoitusta on pidettävä riittävänä seuraamuksena niiden ampuma-aseiden osalta, joita ei ole anastettu tai jotka poliisi oli saanut anastuksen jälkeen takaisin.

Helsingin HaO 10.6.2011 Dnro 02909/1071602

Kun kuitenkin otetaan huomioon 2.6.2007 tapahtuneesta tilanteesta, jossa X on maannut sammuneena ravintolan lattialla eikä ole kyennyt huolehtimaan itsestään, kulunut aika sekä X:n metsästysharrastus, hallinto-oikeus katsoo, että näissä olosuhteissa aseiden hallussapitolupien peruuttamisen sijasta varoitusta on pidettävä riittävänä seuraamuksena.

Peruutusharkinnassa seuraamuslajin valinta tulee harkita jokaisen lupatyypin osalta erikseen. Joissakin yksittäisissä tilanteissa ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttavan luvan peruuttaminen saattaa olla kohtuutonta luvanhaltijan kannalta, mutta erityistä luotettavuutta osoittavan hyväksynnän, esim. ampuma-asekouluttajahyväksynnän osalta peruuttaminen ei sitä välttämättä olisi, koska sen hyväksynnän peruuttaminen ei johtaisi luvanhaltijan harrastuksen loppumiseen.

## 2.8 Poliisihallituksen toimivaltaan kuuluvat asiat

Poliisihallitus peruuttaa asealan elinkeinoluvat ja kaupalliset luvat sekä suostumukset. Poliisihallitus myöntää myös rinnakkaisluvat ERVA-aseeseen ja ERVA-aseen yksityistä valmistamista tai muuntamista koskevat luvat.

Ampuma-aselain systematiikan mukaan viranomaisen, jonka toimivaltaan kuuluu luvan myöntäminen, on myös yksin toimivaltainen peruuttamaan luvan. Sääntö ei ole kuitenkaan poikkeukseton, sillä ERVA-aseen hallussapitoluvan myöntää poliisilaitos, mutta hallussapitoluvan perustustoimivalta on Poliisihallituksella.

Näin ollen Poliisihallituksen yksinomaiseen toimivaltaan kuuluu kaupallisten lupien ja suostumusten peruuttamisen lisäksi:

- hallussapitoluvan peruuttaminen ERVA -aseeseen
- Yksityinen valmistusluvan peruuttaminen ERVA -aseeseen
- rinnakkaisluvan peruuttaminen ERVA -aseeseen

**Kommentti [KTS38]:** Tarkoitetaanko tällä erityisen vaarallista ampuma-asetta? Jos tarkoitetaan, miksi sitä ei voi kirjoittaa ohjeeseen auki?

- Asekeräilijähävyksynnän peruuttaminen

Poliisihallitus ei suorita luvanhaltijoiden soveltuvuuden seurantaa, joten poliisilaitosten tulee ilmoittaa Poliisihallitukselle omassa seurannassaan ilmi tulleista tapauksista, jotka mahdollisesti johtaisivat sellaisten lupien peruuttamiseen, joissa toimivalta on Poliisihallituksella. Tällöin on erityisesti kiinnitettävä huomiota asekeräilijöiden ja ase-elinkeinonharjoittajien sekä näiden vastuuhenkilöiden rikkeisiin.

Jos luvanhaltijalla, jonka aseluvat ovat tulossa peruutusharkintaan, on sekä sellaisia aselupia, joiden peruuttamisen toimivalta kuuluu Poliisihallitukselle että sellaisia, joiden peruuttamisen toimivalta kuuluu poliisilaitokselle, poliisilaitoksen ja Poliisihallituksen tulee neuvotella ennen päätösten tekoa yhtenäisestä linjasta niin, etteivät niiden päätökset tule olemaan toistensa kanssa ristiriidassa keskenään.

Aseenkäsitteilyluvan myöntää ja peruuttaa hakijan kotikunnan poliisilaitos. Ase-elinkeinonharjoittajan vastuuhenkilöllä tulee olla voimassaoleva aseenkäsitteilylupa. Näin ollen, jos poliisilaitos peruuttaa ase-elinkeinonharjoittajan vastuuhenkilönä toimivan aseenkäsitteilyluvan, poliisilaitoksen tulee viipymättä ilmoittaa aseenkäsitteilyluvan peruuttamisesta Poliisihallitukselle.

## 3 Ampuma-aseen soveltuvuus ilmoitettuun käyttötarkoitukseen

### 3.1 Yleistä ampuma-aseen soveltuvuudesta

Ampuma-aselain 44 §:n 1 momentti sisältää ampuma-aseen soveltuvuuden arviointia koskevat säännökset. Niiden mukaan hankkimislupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta varten, joka ei liippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen.

Ennen soveltuvuuden arviointia aseiden ilmoitettuun käyttötarkoitukseen lupaviranomaisen tulee kuitenkin aina arvioida, onko ilmoitettu käyttötarkoitus todellinen.

*Kouvolan HaO 16.3.2006 Dnro 01276/04/1602*

*Poliisilaitos on hylännyt X:n metsästysperusteisen hankkimislupahakemuksen kal 20 haulikkoon. Poliisilaitos on hylännyt hakemuksen, koska X:llä on entuudestaan hallussapitolupa 15 haulikkoon ja hänellä on vireillä poliisilaitoksessa 4 haulikon hallussapitolupahakemusta. Poliisilaitos on ottaen huomioon X:llä jo entuudestaan olevien haulikoiden suuren määrän pitänyt selvänä, että X:llä ei ole tosiasiallisesti mitään mahdollisuutta eikä edes aikomusta käyttää asetta esittämiinsä käyttötarkoituksiin. Aseiden suuri määrä ja niiden hankkiminen kuolinpesistä, huutokaupoista jne. viittaa enemminkin keräilytarkoitukseen, johon X:llä ei ole lupaa. X on hakenut muutosta poliisilaitoksen päätökseen perustellen valitusta sillä, että asetta todella tullaan käyttää metsästykseen. Aseiden lukumäärästä huolimatta hänellä ei ole yhtään rautakelpoista asetta, jota käytetään sorsastuksessa.*

*HaO:n päätös:*

*Luvanhakijalla ei ole ehdotonta oikeutta ampuma-aseen hankkimisluvan saamiseen. Luvan antaminen riippuu aina viranomaisen harkinnasta. Kun otetaan huomioon X:n haulikoiden suuri määrä, niiden hankkimista pa ja tosiasiallinen mahdollisuus niiden käyttämiseen, ei ampuma-aseen hankkimisluvan myöntämiseksi ole katsottu esitetyn hyväksyttävää syytä. Syytä poliisipäällikön päätöksen muuttamiseen ei ole.*

Ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen HE 183/97 pykälää 44 koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan eräitä ampuma-aseita on tulivoimansa, tehonsa, käsiteltävyytensä, helpon kätkevävyytensä, epätavanomaisen ulkomuotonsa tai muiden ominaisuuksiensa vuoksi pidettävä muita aseita vaarallisempina. Siksi on tarkoituksenmukaista, että näiden aseiden hankkimiselle asetetaan erityisiä ehtoja ja rajoituksia.

Aseen soveltumista käyttötarkoitukseen arvioidaan näin ollen ainakin neljän eri osatekijän perusteella. Arvioitavia tekijöitä ovat aseiden tulivoimaisuus, tehokkuus, kätkevävyys ja sen yleinen soveltuvuus hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Edellytyksistä tulivoimaisuus, tehokkuus ja yleinen soveltuvuus hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen ovat ehdottomia, sillä ampuma-aselain 44 §:n 1 momentin mukaan lupa voidaan antaa vain, jos aseiden soveltuvuutta koskevassa arvioinnissa kaikki kolme eri osa-aluetta täyttyvät samanaikaisesti.

Aseen kätkevävyyttä koskeva vaatimus tulee sovellettavaksi arvioitaessa aseiden soveltuvuutta ilmoitettuun käyttötarkoitukseen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta. Tämä arviointikohta koskee lähinnä vain taskuaseita, muuksi esineeksi naamioituja esineitä ja muu ampuma-ase-luokkaan kuuluvia aseita.

Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästys, arvioidaan hankittavan aseiden soveltuvuutta lisäksi metsästyslain ja -asetuksen säädösten valossa.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Pykälän 2 momentin mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista.

Hallintolain mainittu säännös huomioon ottaen lupaviranomainen ei ole oikeutettu ratkaisemaan ampuma-aselain mukaista lupahakemusta ennen kuin lupaviranomainen on saanut kaikki tarvittavat tiedot sen arvioimiseksi, täyttääkö lupahakemuksen tarkoittama ampuma-ase ampuma-aselain 44 §:n edellytykset. Lupaviranomainen ei voi arvioida kaikkia aseeseen soveltuvuutta koskevia seikkoja pelkästään sillä perusteella, että hakija ilmoittaa hankittavan aseeseen ampuma-aselain 6 §:n mukaisen tyyppin, 7 §:n mukaisen toimintatavan ja 43 §:n mukaisen hyväksyttävän käyttötarkoituksen sekä hankittavan aseeseen kaliperin.

Tästä syystä lupaviranomaisen tulee vaatia luvan hakijalta aina tarkempi selvitys ampuma-aseeseen hyväksyttävästä käyttötarkoituksesta. Ampumaurheilu/-harrastusperusteisissa hakemuksissa luvan hakijalta tulee vaatia selvitys lajista, jossa asetta käytetään, ja lajin säännöstä. Lupaviranomainen ei ole velvollinen tuntemaan ampumaurheilun lajien sääntöjä, vaan näyttövelvollisuus sääntöjen sisällöstä kuuluu hakijalle.

Metsästysperusteisten hakemusten osalla lupaviranomainen on velvollinen tuntemaan metsästyslainsäädännön käytettävälle ampuma-aseelle asettamat säännöt.

Soveltamisohje:

Ampumaurheilu/-harrastus perusteisissä hakemuksissa lupaviranomaisen on edellytettävä, että hakija selvittää ampumaurheilun laji, johon asetta käytetään, sekä kyseisen ampumaurheilun lajin sääntöjen vaatimukset lajissa käytettävälle aseelle.

Metsästysperusteisissa hakemuksissa lupaviranomaisen on edellytettävä, että hakija selvittää, minkä eläimen metsästyksen asetta tullaan käyttämään.

Hakija voi esittää ampuma-aseen hankinnalle samanaikaisesti useampia perusteita. Tällöin lupaviranomaisen on harkittava hankittavan aseeseen soveltuvuutta jokaisen ilmoitetun käyttötarkoituksen osalta erikseen. Jos hankittava ampuma-ase soveltuu toiseen käyttötarkoitukseen rajoituksetta ja toiseen vain tietyillä rajoituksilla, hakemus ratkaistaan hakijan kannalta edullisimmalla tavalla. Esim. jos hankittava ampuma-ase on itselataavalla toimintatavalla toimiva kivääri ja ilmoitetut hyväksyttävät käyttötarkoitukset ovat metsästys ja ampumaurheilu, ei aseeseen lipaskapasiteettia ole syytä rajoittaa.

Soveltamisohje:

Ampuma-aseeseen hankintaa koskevat hakemukset, jotka on tehty useammalla käyttötarkoitusterusteella, tulee ratkaista jokaisen perusteen osalta erikseen ja tällöin hakemus ratkaistaan hakijan kannalta edullisimmalla tavalla.

### 3.2 Ampuma-aseen tulivoimaisuus

Aseen toimintatapa ja lippaallisen aseeseen lipaskapasiteetti ovat tärkeimmät aseeseen tulivoimaisuuteen vaikuttavista ominaisuuksista. Toimintatavoista lippaattomalla kertatulella toimivan yksipiippuisen aseeseen tulivoimaisuus on pienin ja sarjatuli-toimintatavalla toimivan aseeseen tulivoima on suurin. Lipaan suuri kapasiteetti kasvattaa aseeseen tulivoimaisuutta.

Itselataava kertatuli toimintaperiaatteella toimivia kivääreitä käytetään ampumaurheilussa normaalisti vain osassa kivääripractical -lajeista sekä osassa Reserviläisurheiluliiton alaisissa SAR-ammunnoissa, joissa osassa lisäksi edellytetään, että lajissa käytettävän aseeseen lipaskapasiteetti on vähintään 20 patruunaa.

Useimpiin haulikkolajeihin riittävän tulivoimainen ase on kaksipiippuinen kertatulitoimintoinen haulikko, vaikka osassa Metsästysampumaurheiluliiton alaisissa haulikkolajeista käytettävän haulikon

**Kommentti [KTS39]:** Valvotaanko aseiden käyttämistä käyttötarkoitukseensa mitenkään? Eikö soveltamisohjeesta seuraa, että jos käyttötarkoituksia on kymmenen ja ase soveltuu niistä yhteen, lupa on myönnettävä?

toimintatapaa ei ole rajoitettu. Haulikkopractical -lajeissa taas käytetään vain lippaallinen kertatuli-toimintoista tai itselataava kertatuli -toimintoista haulikkoa.

#### Soveltamisohje

Hankittavan aseiden tarpeellisuutta tulivoimaisuutta tulee ampumaurheilu/-harrastus perusteisissa hakemuksissa arvioida sen ampumaurheilulajin sääntöjen valossa, jossa hankittavaa ampuma-asetta on ilmoitettu käytettävän.

Metsästysperusteisten hakemusten osalta ks. jäljempänä kohta 3.6 "Metsästyslainsäädännön ampuma-aseella asetettava vaatimukset ja rajoitukset"

### 3.3 Ampuma-aseen tehokkuus

Aseen tehokkuus määräytyy aseesta käytettävästä ampumatarvikkeesta. Aseen ammuksen aiheuttamaan vammaan tai muuhun vahinkoon vaikuttaa ensisijaisesti ammuksen osumaenergia niin, että mitä suurempi osumaenergia ammuksella on, sitä suurempi on ammuksen aiheuttama vammavaikutus tai muu sen aiheuttama vahinko. Metsästysasetus määrittelee metsästyksessä käytettävien luotiaseiden sallittavuuden osin luodin osumaenergian perusteella.

Aseen kaliiperi määrittelee pääsääntöisesti aseella ammuttavan ammuksen energiatason, minkä vuoksi se on käyttökelpoisin mittari arvioitaessa aseiden tehokkuutta, vaikka myös ampumatarvikkeissa käytetty lataus vaikuttaa tehokkuuteen. Kaliiperilla tarkoitetaan tässä yhteydessä ns. täyttä kaliiperia, joka ilmoitetaan esim. muodossa 7,62x39, .308Win tai 12/76. Aseen väljyys, esim. 7,62 tai 12, ei vielä ilmaise aseesta käytettävän ampumatarvikkeen ja näin ollen aseiden tehoa.

Hankittavan aseiden tehokkuutta tulee ampumaurheilu/-harrastus perusteisissa hakemuksissa arvioida sen ampumaurheilulajin sääntöjen valossa, jossa hankittavaa ampuma-asetta on ilmoitettu käytettävän.

Osassa ampumaurheilulajeissa käytettävän aseiden tehokkuutta ei ole lajia koskeissa säännöissä rajoitettu. Näitä lajeja ovat esim. osa SAR -ammunnoista ja kivääripractical -lajit sekä siluettiammunta. Tällöin hakemuksen koskiessa poikkeuksellisen tehokasta asetusta, esim. kaliiperin .500 S&W Magnum revolveria tai kivääriä, jonka käyttää poikkeuksellisen tehokasta patruunaa, esim. 7,2x64, .300WinMag, .338 Lapua Magnum tai .50BMG, hakijalta tulee vaatia selvitys siitä, että hänellä on mahdollisuus aseiden käyttämiseen sellaisella ampumaradalla, jossa aseella saa ampua ja jossa aseiden poikkeuksellisen suuresta tehosta on pitkän ampumamatkan johdosta tosiasiallista hyötyä. Kiväärikaliiperisilla aseilla ampumaradan suurimman sallitun ampumamatkan tulee olla vähintään 300 metriä.

#### Soveltamisohje

Aseiden, joiden kaliiperi on poikkeuksellisen tehokas, hallussapitolupaa asetetaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ehto, jonka mukaan aseella saa ampua vain ampumaradalla, jonka ratasäännöt sallivat näin voimakkaan aseiden käytön.

Hämeenlinnan HaO 18.11.2011 Dnro 02854/10/1602

Poliisilaitos on hylännyt X:n hakemuksen saada hankkimislupa isokaliiperiselle .44/.45 pistoolille tai revolverille urheiluammuntaperusteella, koska X ei esittänyt hyväksyttävää syytä hankkia kuvattua kaltaista ase.

HaO:n johtopäätös:

Koska kysymyksessä on tulivoiminen ja tehokas käsiase, poliisin on tullut arvioida X:n harrastuneisuus erityisen huolellisesti. X:n esittämä selvitys ammunnan harrastamisesta ei osoita hänen harrastaneen aktiivisesti lajinomaista urheiluammuntaa. X:llä ei ole käytössä kyseiseen lajiin soveltuva ampumarata, eikä hän ole sellaisen urheiluammuntaseuran jäsen, jonka jäsenenä hänellä

*olisi mahdollisuus harrastaa lajinomaista siluettiammuntaa. X:n ampumaharrastusta ei voida pitää ampuma-aselain 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuna ampumaurheiluna tai -harrastuksena. Poliisilaitos on voinut hylätä X:n hakemuksen. Pääöstä ei ole syytä muuttaa.*

Ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen 44 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan ylitehokkaan aseiden hankinta voi olla metsästysperusteisen luvan haltijan kannalta perusteltu, sillä tällöin hänen ei tarvitse hankkia uutta ampuma-asetta siirtyessään entistä suurempien eläinten metsästämiseen. Näin ollen lupaharkinnassa lupaviranomaisen on metsästysperusteisissa hakemuksissa vain varmistauduttava siitä, että hankittava ampuma-ase on riittävän tehokas ilmoitetun riistan metsästyksen.

Perusampumataidon säilyttäminen edellyttää, että aseiden omistaja suorittaa säännönmukaisesti tietyn määrän ampumasuorituksia. Perusampumataidon säilyttämiseksi ampumasuorituksen ei tarvitse välttämättä tapahtua samalla aseella, jota ampuja käyttää ampumaurheilussa/-harrastuksessa tai metsästyksessä, vaan usein perusampumataidon ylläpitämiseksi tehtävä ammunta voidaan suorittaa pienoiskiväärillä tai muulla pienoiskiväärin patruunaa käyttävällä ampuma-aseella, jonka patruunakustannukset ovat alhaisemmat kuin ampumaurheilussa/-harrastuksessa tai metsästyksessä käytettävällä aseella. Tällöin ilmoitettuun käyttötarkoitukseen nähden alitehokkaan ampuma-aseiden hankkiminen on perusteltua.

Soveltamisohje:

Hakijalla, jolla on hyväksyttävä käyttötarkoitus ampumaurheilu/-harrastus-perusteella kivääriin, pistooliin tai revolveriin, voidaan katsoa olevan hyväksyttävä käyttötarkoitus myös vastaavaan pienoiskivääriin, pienoispistooliin tai pienoisrevolveriin.

Hakijalla, jolla on hyväksyttävä käyttötarkoitus metsästysperusteella kivääriin, voidaan katsoa olevan hyväksyttävä käyttötarkoitus myös pienoiskivääriin.

Metsästysperusteisten hakemusten osalta ks. jäljempänä kohta 3.6 "Metsästyslainsäädännön ampuma-aseella asetettava vaatimukset ja rajoitukset".

### **3.4 "Muu ampuma-ase" -tyypin ampuma-ase**

Ampuma-aselain 6 §:n 2 momentin 12 kohdan muulla ampuma-aseella tarkoitetaan asetta, joka rakenteeltaan, mitoiltaan tai muilta ominaisuuksiltaan poikkeaa pykälässä määritellyistä ampuma-aseista. Yleensä tällöin on kyse kahdella kädellä olkapäätä vasten tuettavaksi valmistettua rihla- tai haulipiippuisesta ampuma-aseesta, jonka pituusmitat eivät täytä kiväärin tai haulikon kokonaispituudelle tai piipun pituudelle asetettuja vaatimuksia, vaan aseiden kokonaismitta tai piipun pituus taikka molemmat alittavat kiväärille tai haulikolle asetetut mitat.

Ampuma-aselaki ei aseta "muu ampuma-ase" -tyypin ampuma-aseelle lupaharkinnassa suoraan erityisiä edellytyksiä. "Muu ampuma-ase" -tyypin ampuma-ase ei ole ampuma-aselain 9 §:n säännösten mukaan "erityisen vaarallinen" ampuma-ase.

Ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen HE 183/1997 44 §:n tarkempien perusteluiden mukaan eräitä ampuma-aseita on mm. käsiteltävyytensä ja helpon kätkevävyytensä vuoksi pidettävä muita ampuma-aseita vaarallisempina. Siksi on tarkoituksenmukaista, että näiden aseiden hankkimiselle asetetaan erityisiä ehtoja ja rajoituksia.

Muu ampuma-ase -tyypin ampuma-aseet ovat normaalisti aseita, joita, vaikka ne eivät olekaan erityisen vaarallisia ampuma-aseita, tulee pitää käytettävyytensä ja kätkevävyytensä johdosta vaarallisempina kuin esimerkiksi saman tehokkuuden omaavia kivääreitä, mikä seikka on otettava huomioon niitä koskevassa lupaharkinnassa. Muu ampuma-ase -tyypin aseiden yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta vaarallisten ominaisuuksien johdosta asetyyppejä koskevassa lupahar-

kinnassa on noudatettava erityistä harkintaa. Lupaharkinnassa pelkästään aseeseen normaalia kivääriä tai haulikkoja helpompi käsiteltävyys tai kuljetettavuus ei ole milloinkaan peruste asetyypin koskevan luvan myöntämiselle.

Ampumaurheilussa "muu ampuma-ase" -tyypin ampuma-ase on sallittu eräiden lajien lajisääntöjen mukaan. Näitä lajeja ovat eräät practical -ammunnan lajit, sovellettu reserviläisammunta ja eräät muut Reserviläisurheiluliiton harjoittamat ampumaurheilun lajit.

Metsästyslainsäädäntö ei rajoita "muu ampuma-ase" -tyypin aseeseen käyttöä metsästyksessä, jos ase on rakenteensa puolesta olkapäätä vasten tuettavaksi valmistettua ampuma-ase. Useat "muu ampuma-ase" -tyypin ominaisuudet heikentävät kuitenkin sen käytettävyyttä metsästyksessä, jossa tavoitteena on saaliseläimen saaminen niin, ettei eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä, jonka tavoitteen saavuttamisessa aseeseen tarkkuus on aseeseen ominaisuuksista tärkein. "Muu ampuma-ase" -tyypin ampuma-aseeseen normaalia lyhyempi piippu mm. heikentää aseeseen tarkkuusominaisuuksia verrattuna pitempiipiippuiseen aseeseen.

KHO 24.8.2012 Dnro 1282/1/11

Helsingin HaO 31.3.2011 Dnro 04342/10/1602

Poliisilaitos on hylännyt X:n ampumaurheiluperusteisen hankkimis- ja hallussapitolupahakemuksen MP5 tyyppiseen kal. 9x19 "muu ampuma-ase" -tyypin ampuma-aseeseen, koska asetta voidaan sen kivääriä helpomman kätkevävyytensä vuoksi pitää kivääriä vaarallisempana aseena väärin käsiin joutuneena.

X on hakenut muutosta poliisilaitoksen päätökseen ja perustellut muutoksenhakemustaan mm. sillä, että tulivoimaltaan ase vastaa tavallista 9 mm patruunaa ampuvaa itselataavaa pistoolia. X:lle on jo aikaisemmin myönnetty useita aseita, jotka ovat tulivoimaisuudeltaan vastaavia tai tehokkaampia, ja helpommin kätkeviä kuin nyt hakemuksen kohteena oleva ase. X:llä on useita hallussapitolupia niin itselataaviin pistooleihin kuin kivääreihin ja hän on harrastanut ampumista jo useita vuosia. X harrastaa kahta lajia, joihin ase soveltuu hyvin, ja joista toisessa hän kilpailee aktiivisesti.

HaO:n ratkaisu:

Hallinto-oikeus kumoo poliisilaitoksen päätöksen ja palauttaa asian sille uudelleen käsiteltäväksi.

KHO:n perustelut:

Kysymyksessä olevassa aseessa on taittuva tai kokoon työnnettävä perä, joka mahdollistaa kiväärin tapaan olkapäähän tuettujen nopeiden ja tarkkojen laukauksien ampumisen. Aseen koko perä taitettuna mahdollistaa sen kätkemisen paremmin kuin normaalin kivääri -tyyppien aseeseen. Mahdollisuus pienentää ase täysin toimintakuntoisena normaalia kokoaan huomattavasti pienemmäksi tekee siitä rikollisiin käyttötarkoituksiin sopivan ja halutun aseeseen.

Poliisilaitoksen päätös ei ole perustunut pelkästään siihen, että ase kuuluu muu ase -luokkaan ja on sen vuoksi vaarallisempi, vaan hakemuksessa tarkoitettua asetyypin ominaisuuksien arviointiin verrattuna siihen onko tällainen ase hakijan ampumaharrastuksen kannalta tarpeellinen.

KHO:n päätös:

Kun otetaan huomioon edellä esitetty ja asiakirjoista muutoin ilmenevä selvitys sekä ampuma-aselain 18 §:ssä tarkoitettu hakemuksen kohteena oleviin aseisiin liittyvät väärinkäytönmahdollisuus ja vaarallisuus väärin käsiin joutuneena, korkein hallinto-oikeus katsoo, ettei luvan antamiselle ole hyväksyttävää perustetta ja että poliisilaitos on voinut hylätä X:n hakemuksen päätöksessään mainitsemistaan yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvistä syistä.

Soveltamisohje

Hankkimis- ja hallussapitolupa muu ase -tyypin ampuma-aseeseen ei saa antaa, vaikka ase soveltuisikin hyvin ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, jos ilmoitettuna käyttötarkoituksena on ampumaurheilu/harrastus, metsästys tai muistoesineenä säilyttäminen.

Hankkimis- ja hallussapitolupa muu ase -luokan aseeseen voidaan antaa vain, jos ase on ilmoitettuun käyttötarkoitukseen välttämätön. Tällöin kyseeseen tulee yleensä vain tilanne, jossa tämän asetyypin ase on välttämätön hakijan työn takia, tai asetyypin kuuluu asekeräilijän hyväksytyyn keräilysuunnitelmaan.

### 3.5 Ampuma-aseen soveltuvuus ilmoitettuun käyttötarkoitukseen

Ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen HE 183/97 44 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan säännöksellä, jossa edellytetään hankittavan ampuma-aseen soveltuvan hyvin ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, lupaviranomainen veloitetaan arvioimaan hakemuksen kohteena olevan aseiden ominaisuuksia suhteessa hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Aseen ei tarvitse soveltua ilmoitettuun käyttötarkoitukseen erittäin hyvin, vaan riittää, että sitä ominaisuuksiensa puolesta voidaan käyttää siinä käyttötarkoituksessa, joka on ilmoitettu hakemuksen perusteeksi.

Vaikka ase tehonsa, tulivoimaisuutensa ja kätkettävyytensä puolesta soveltuu hyvin ilmoitettuun käyttötarkoitukseen, aseeseen jotkin muut ominaisuudet voivat olla sellaiset, ettei se sovellu siihen hyvin.

Lupaharkinnassa säännöksen soveltaminen voi tulla kyseeseen useissa erityyppisissä tilanteissa. Normaalisti näitä tilanteita ovat tapaukset, jossa hakijalla ei ole tosiasiallista hyväksyttävää käyttötarkoitusta ampuma-aseen hankintaan ja jossa hakija pyrkii verhoamaan tämän ilmoittamalla tosiasiaa vastaamattoman käyttötarkoituksen aseiden hankinnalle.

*Rovaniemen HaO 4.4.2012 Dnro 00208/11/1602*

*X on hakenut hankkimis- ja hallussapitolupaa kal. 357Mag revolverille työperusteella. Hän on perustellut hakemustaan sillä, että ase on hänelle tarpeen yritystoiminnassaan, johon kuuluu lähinnä hevosten, mutta myös pieneläinten kotiteurastus ja lopetus. Poliisilaitos on hylännyt hakemuksen, koska ase ei sovi hyvin ilmoitettuun käyttötarkoitukseen.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Siltä osin kuin X:n harjoittamassa toiminnassa on kyse suurikokoisten tuotantoeläinten lopettamisesta eläimen pitopaikalla sekä kotitarveteurastus, hallinto-oikeus toteaa, että kyseessä olevaa revolveria tosin voidaan käyttää kyseisiin tarkoituksiin. Tuotantoeläimen voidaan kuitenkin lopettaa ja teurastaa turvallisemmin tainuttamalla eläin pulttipistoolilla ja suorittamalla verenlasku. Tähän nähden ja kun otetaan huomioon, että X voi käyttää suurikokoisten eläinten lopettamiseen ja teurastamiseen tietyn edellytyksenä myös hallussaan pitämiään kivääreitä, lupahakemuksessa tarkoitettua ominaisuuksiltaan vaarallisena pidettävää revolveria ei ole tältä osin pidettävä kyseessä olevaan käyttötarkoitukseen hyvin soveltuvana. Siltä osin kuin asiassa on kyse lemmikkieläinten ja muiden pienikokoisten eläinten lopettamisesta eläimen pitopaikalla, pienikokoiset lemmikki- ja seuraeläimet voidaan tappaa tehokkaasti pienoispistoolilla tai -kiväärillä. X:n hakemuksessa tarkoitettu revolveri on edellä mainittuun käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas. Poliisilaitos on voinut hylätä X:n hakemuksen. Valituksenalaisen päätöksen kumoamiseen ei siten ole syytä.*

*Helsingin HaO 201.2.2011 Dnro 00148/11/1602*

*Poliisilaitos on hylännyt X:n haulikko-aseen koskevan hankkimislupahakemuksen, jota X:n on perustellut mm. tuhoeläinten eli rottien torjunnalla.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Hallinto-oikeus katsoo, että metsästyslainsäädäntö ei edellytä haulikon käyttämistä rottien torjunnassa, koska haulikko ei sovellu hyvin X:n ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Haittaeläinten torjunta ei ole ampuma-aseen mukainen hyväksyttävä peruste haulikon hankintaan. Tähän nähden poliisilaitos on voinut hylätä X:n hankkimislupahakemuksen.*

*Hämeenlinnan HaO 16.2.2011 Dnro 00800/10/1602*

*Poliisilaitos on hylännyt X:n ampumaurheiluperusteisen hankkimisluvan Jatimatic-mekkiselle kal 9 mm itselataavalle kertatulitoimintatavalla toimivalle pistoolille. X on perustellut hakemustaan aseiden soveltuvuudella reserviläisurheiluliiton määrittelemiin palveluammuntoihin PA3 ja etenkin PA4. X on harrastanut ampumaurheilua 20 vuotta.*

*HaO:n perustelut:*

*Kyseistä asetta, joka on sarjatuliaseen itselataava kertatuliversio, ei ole pidettävä erityisen sopivana esitettyyn ampumaurheilutarkoitukseen eli reserviläisurheiluliiton palveluammuntaan rakenteensa ja ominaisuuksiensa puolesta. Erityisen tulivoimaisuutensa vuoksi ase aiheuttaa jo sinällään vakavaa vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Hallinto-oikeus on ottanut huomioon asiassa esiin tuodut Jatimatic-aseiden muunneltavuuteen liittyvät mahdollisuudet.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Kun otetaan huomioon perusteluissa esitetty, ettei nyt puheena oleva ase ole erityisen hyvin soveltuva tarkoitettuun ampumaurheiluharrastukseen sekä aseeseen liittyvä, sen helposta muunneltavuudesta johtuva väärinkäyttömahdollisuus sekä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle aiheutuva vaara vääriin käsiin joutu-neena, hallinto-oikeus katsoo, ettei luvan antamiselle ole hyväksyttävää perustetta.*

### **3.6 Metsästyslainsäädännön ampuma-aseella asettava vaatimukset ja rajoitukset**

Ampuma-aselain 44 §:n 1 momentin mukaan hankittavaa ampuma-asetta koskevien edellytysten arvioinnissa, jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästys, on lisäksi otettava huomioon, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään.

Metsästyslain 33 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan metsästyksessä on kielletty automaattiset aseet ja sellaiset itselataavat aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa.

Kivääreitä, joiden toimintatapana on itselataava kertatuli, on useita erilaisia. Osa niistä on valmistettu puhtaasti metsästyskäyttöön ja osa niistä on alun perin sotilaskäyttöön valmistettujen sarjatu-liampuma-aseiden siviilikäyttöön valmistettuja itselataava kertatuli -muunnoksia. Alun perin met-sästyskäyttöön valmistetuissa kivääreissä, joiden toimintatapana on itselataava kertatuli, on pää-sääntöisesti kiinteä lipas ja niiden lipaskapasiteetti on harvoin yli kolme patruunaa, joten ne eivät lupaharkinnassa yleensä ole ongelmallisia. Alun perin metsästyskäyttöön valmistettuja kivääreitä, joiden toimintatapana on itselataava kertatuli ja joihin on saatavissa yli 3 patruunan lippaita, on kuitenkin olemassa.

Pienoiskiväärin käyttö metsästykseseen on sallittua. Niiden itselataavalla kertatuli -toimintatavalla toi-mivia aseita on olemassa sekä irtolippaallisina että kiinteällä lippaalla varustettuja versioita, joiden lipaskapasiteetti lähes aina ylittää kolme patruunaa. Irtolippaallisiin pienoiskivääreiden lippaaseen voidaan asettaa rajoitin, mutta kiinteiden putkilippaiden rajoittaminen vain kolmeen patruunaan edellyttää normaalisti asesepän asettamaa rajoitinta.

Itselataavalla kertatuli toiminnolla toimiviin haulikoihin on lähes aina saatavissa rajoitin, jolla lippaan kapasiteetti voidaan rajoittaa metsästyslainsäädännön edellyttämään kolmeen patruunaan, joten haulikot eivät tältä osin ole lupaharkinnassa ongelmallisia.

#### **Soveltamisohje**

Metsästysperusteisiin itselataava kertatuli toimintoista koskevan kiväärin ja pienoiski-väärin hankkimis- ja hallussapitolupiin asetetaan ehto, jonka mukaan hankittavan ampuma-aseen lipaskapasiteetti rakenteellisesti tai rajoittimella rajoitettuna saa olla enintään 3 patruunaa. Asetta esitettäessä aseeseen on oltava varustettuna ehdon mukaisella lippaalla.

**Kommentti [KTS40]:** Onpas vaikeasti avautuva lauseen alku...

*Vaasan HaO 29.6.2012 Dnro 01633/11/1602*

*Poliisilaitos on myöntänyt X:lle hallussapitoluvan metsästysperusteella itselataava kertatuli -toimintavalla toi-mivaan pienoiskivääriin ja asettanut lupaehdon, jonka mukaan aseeseen lipaskapasiteetti rakenteellisesti tai rajoittimella rajoitettuna saa olla enintään 3 patruunaa.*

*X on vaatinut hallinto-oikeutta muuttamaan lupaehtoja siten, ettei ehto rajoita ampumista ampumaradalla.*

*HaO:n päätöksen perustelut:*

*X:n lupahakemuksen perusteena on ollut metsästys. Ampuma-aselaki ei estä aseeseen käyttämistä muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten lupa on annettu. Lupaharkinta, johon kuuluu myös mahdollisten lupaeh-tojen asettaminen, koskee kuitenkin lupahakemuksessa ilmoitettua perustetta, tässä tapauksessa siis met-sästystä. Metsästyslaki asettaa ehdottomia rajoituksia itselataavien kertatulityyppisten aseiden lipaskokoihin. Itselataavassa aseessa ei lippaaseen saa mahtua enempää kuin kolme patruunaa. X:n lupahakemuksen mukainen pienoiskivääri suurella lipaskapasiteetilla varustettuna tarpeettoman tulivoimaisena ja tehokkaana ei sovellu ilman lupapäätöksessä asetettua lipaskapasiteetin rajoittavaa ehtoa hakijan ilmoittamaan käyttö-tarkoitukseen.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Hankkimislupa on ollut myönnettävissä vain lipaskapasiteettia rajoittavan ehdon kanssa, joten poliisilaitoksen päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen ei ole syytä.*

Lupaharkinnan kannalta ongelmallisia ovat alun perin sotilaskäyttöön tarkoitettujen aseiden siviilikäyttöä varten valmistetut itselataava kertatuli -versiot, joissa lähes aina on irrotettava lipas ja joihin on lähes aina saatavissa yli kolmen patruunan lippaita. Ampuma-aselakia koskevan hallituksen esityksen HE 183/97 lain 44 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan on tarkoituksenmukaisinta, että perusteena itselataava kertatuli -toimintatavalla toimivien ampuma-aseiden tiukemmalle lupaharkinnalle ovat ampuma-aseen ominaisuudet eikä se, mihin käyttötarkoitukseen ase on alun perin valmistettu. Myöskään ampuma-aseen ulkonäölle ei tulisi antaa lupaharkinnassa merkitystä. Esityksen perusteluiden mukaan nykyaikaisten sotilasaseiden, lähinnä rynnäkkökivääreiden itselataavien kertatuliversioiden lupaharkinnan tulisi olla muita aseita tiukempaa.

#### Soveltamisohje

Nykyaikaisten rynnäkkökivääreiden kertatuliversioihin, joissa on irtolipas, ei ilman erityisperusteita tule myöntää hankkimislupaa metsästysperusteella.

Metsästysperusteisen hankkimislupahakemuksen koskiessa itselataava kertatuli -toimintatavalla toimivaa kivääriä, luvan hakija on veloitettava esittämään tarkemmat tiedot hankittavasta aseesta ja sen ominaisuuksista.

*Hämeenlinnan HaO 16.2.2011 Dnro 00937/10/1602*

*Poliisilaitos on hylännyt X:n hankkimislupahakemuksen, joka on koskenut .223 kaliiperin itselataava kertatuli toimintaiseen kivääriin niin sanottua kaliiperin vaihtosarjaa, jossa on piippu, patruunapesä, lukko, etutukki ja tähtäimet. Hakemuksen perusteena on ollut mm. metsästys. Poliisilaitoksen perusteluiden mukaan ase on sotilaskäyttöön alun perin valmistetun sarjatuliaseen itselataava kertatuliversio. Aseen valmistaja on valmistanut aseeseen lipaskapasiteetiltaan yli 10 patruunan lippaita, ja ase on metsästystarkoitukseen liian tulivoimainen.*

*HaO:n perustelut:*

*Jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on metsästyslainsäädännön mukaan sallitun eläinten ampuminen, ampuma-aseen soveltuvuutta arvioitaessa noudatetaan lisäksi, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään. Metsästyslain 33 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan metsästyksessä on kielletty automaattiset aseet ja sellaiset itselataavat aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Jos itselataava kertatulikivääri on metsästyksessä ylipäättään tarpeen, ei lippaan patruunamäärän tulisi ainaakaan lähtökohtaisesti ylittää metsästyslain 33 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaista enimmäispatruunamäärää. Edellä selostettu ja ampuma-aselain 44 §:n 1 momentin säännös sekä sitä koskevat hallituksen esityksestä ilmenevät tulkintaperiaatteet huomioon ottaen poliisilaitos ei ole ylittänyt toimivaltaansa hyljätessään X:n hakemuksen.*

*Rovaniemen HaO 17.11.2009 Dnro 00416/09/1602*

*X on hakenut hankkimislupaa metsästysperusteella kal 7,62x39 kiväärille, jonka toimintatapa on ollut itselataava kertatuli. X on hakemuksessaan myöntänyt, ettei hänellä ole kokemusta metsästyksestä, mutta hänellä on useamman vuoden kokemus ampumaurheiluharrastuksesta.*

*Poliisilaitos on hylännyt hakemuksen katsottuaan, että kyseinen ase on tarpeettoman tulivoimainen ottaen huomioon X:n vähäinen kokemus metsästäjänä.*

*HaO:n perustelut:*

*Eräitä ampuma-aseita on tulivoimansa, tehonsa, käsiteltävyytensä, helpon kätkettävyytensä, epätavanomaisen ulkomuotonsa tai muiden ominaisuuksiensa vuoksi pidettävä muita aseita vaarallisempina. Siksi on tarkoituksenmukaista, että näiden aseiden hankkimiselle asetetaan erityisiä ehtoja ja rajoituksia. Suurilla lippaila varustettujen itselataavien kertatuliaseiden on katsottava olevan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta hyvin ongelmallisia ampuma-aseiden joutuessa väärin käsiin.*

*Metsästyslain 33 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan itselataavien kertatuliaseiden käyttäminen metsästyksessä on kiellettyä, jos aseeseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa.*

*HaO:n johtopäätös:*

*HaO katsoo, ettei X ole esittänyt aseiden ominaisuudet huomioon ottaen erityisiä perusteita hankkimisluvan myöntämiselle toimintatavaltaan itselataavalle kertatulikiväärille metsästystarkoitusta varten.*

Metsästyksessä käytettävän rihlatun luotiaseen tehoa koskevat vaatimukset on säädetty ampumaseasetuksen 16 §:ssä ja haulikon kaliiperia koskevat vaatimuksena asetuksen 17 §:ssä.

Metsästyksessä käytettävän rihlatun luotiaseen luodin osumaenergian piipun suusta mitattuna tulee olla vähintään 100 J ( $E_0 > 100$  J). Käytännössä tämän energiatason täyttävät kaikki käytössä oleva tehdasvalmisteiset ampumatarvikkeet, myös .22Short pienoiskiväärin patruuna.

Tiedot muista metsästysasetuksen 16 §:n mukaisista teho vaatimuksista ilmenevät alla olevasta taulukosta.

Tehovaatimus	Sallittu riista	Esim. sallituista kaliipereista
$E_0 > 100$	kyyhky, pyy, vesilinnut (ei hanhi), villikani	.22LR, .17REM, .17HMR
$E_{100} > 200$ J, luoti min. 2,5 g	kettu, tarhattu naali, mäyrä, saukko, supikoira, pesukarhu, rämemajava, metsäjänis, rusakko, metso, teeri, hanhi	.22Hornet
$E_{100} > 800$ J, luoti min. 3,2 g	metsäkauris, hylje, susi, ilves, ahma, majava, muflon	.222Rem, .223Rem, 7x33Sako, 7,62X39
6 g luodilla $E_{100} > 2000$ J 8 g luodilla $E_{100} > 1700$ J	valkohäntäpeura, saksanhirvi, metsäpeura, kuusipeura, japanipeura, villisika	.243Win, 25-06Rem, 30-30Win
9 g luodilla $E_{100} > 2700$ J 10 g luodilla $E_{100} > 2000$ J	hirvi, karhu	30-06, .308Win, 6,5x55SE, .270Win, 7x57, 7 mmRemMag, 7,62x53R, 300WinMag, 9,3x53R, 9,3x62

Riistaeläimen ampumiseen käytettävän haulikon kaliiperin on oltava 10–20. Pienempikaliiperista haulikkoa saa kuitenkin käyttää villikanin, piisamin, oravan, karpän, riekon, kiirunan, pyyn, peltopyyn, lehtokurpan ja sepelkyyhkyn ampumiseen, ei kuitenkaan haulikkoa, jonka kaliiperi on pienempi kuin 36.

Käytännössä kaikki tehdasvalmisteiset ja myynnissä olevien haulikoiden käyttämät ampumatarvikkeet täyttävät metsästysasetuksen 17 §:n vaatimukset.

Metsästysperusteisissa hakemuksissa lupaviranomaisen on varmistuttava, ettei hankittava ase ole ilmoitettuun käyttötarkoitukseen ja metsästettävään riistaan nähden liian heikkotehoinen.

Metsästysasetuksen 16 §:n 4 momentin mukaan käsiasetta ei saa käyttää metsästyksessä. Asetuksen 19 §:n mukaan sen estämättä, mitä edellä säädetään, saa luolassa, loukussa tai muutoin vastaavissa olosuhteissa olevan eläimen sekä haavoittuneen tai loukkaantuneen eläimen ampumiseen käyttää tarkoitukseen sopivaa ampumaseettä.

Vaikka metsästysasetus ei tarkemmin säätele, minkälaista käsiasetta metsästyksessä saa käyttää luolassa, loukussa tai muutoin vastaavissa olosuhteissa olevan eläimen lopettamiseen, ampumaseelain 44 §:n 1 momentin säännökset huomioon ottaen, lupa voidaan myöntää vain pienoispistooliin ja pienoispistooliin, jonka toimintatapana on kertatuli.

### 3.7 Aseen soveltuvuutta koskevia erityissääntöjä

Suoraan ampumaseelain säännöistä johtuu tiettyjen asetyypinen osalta eräitä rajoituksia, jotka on huomioitava aseiden soveltuvuutta koskevassa lupaharkinnassa.

Nämä säännöt koskevat pistooleita, pienoispistooleita, revolvereita ja pienoispistoolin, näiden taskuasemalleja sekä erityisen vaarallisia ampumaseitä.

### 3.7.1. Pistooleita, pienoispistooleita, revolvereita ja pienoisrevolvereita koskevat erityisrajoitukset

Ampuma-aselain 44 §:n 1 momentin mukaan metsästyslainsäädännön mukaan sallittua eläinten ampumista varten hankkimis- tai rinnakkaislupa taikka lupa aseeseen yksityiseen muuntamiseen tai valmistamiseen voidaan antaa vain pienoispistooliin, jonka toimintatapana on kertatuli, tai pienoisrevolveriin, jonka toimintatapana on lippaallinen kertatuli.

Näin ollen metsästysperusteella ei voida lupaa lainkaan myöntää mihinkään pistooliin tai revolveriin eikä pienoispistooliin, jonka toimintatapana on jokin muu kuin kertatuli.

Hyväksyttävää käyttötarkoitusta koskeva arvio tehdään Suomessa voimassa olevan lainsäädännön perusteella. Näin ollen, vaikka metsästys pistoolilla olisikin sallittua jossain toisessa maassa, metsästysperusteella ei voida myöntää lupaa pistoolin hankintaan, vaikka hakija ilmoittaisi käyttävänsä asetta metsästykseseen jossain sellaisessa maassa, jossa pistoolin käyttö metsästykseseen on sallittua.

*Helsingin HaO 26.1.2012 Dnro 01743/11/1602*

*Poliisilaitos on hylännyt X:n hakemuksen Smith & Wesson kal. 44 Magnum revolverin hankkimislupaa koskevan hakemuksen, jota X on perustellut ulkomailla mahdollisesti Afrikassa tapahtuvalla metsästyksellä.*

*HaO:n johtopäätös:*

*Kyse on tulevaisuudessa mahdollisesti tapahtuvasta yksittäisestä metsästysmatkasta Afrikkaan. Tähän nähdään ja koska käsiasetta ei metsästyslainsäädännön mukaan saa käyttää Suomessa metsästyksessä, hallinto-oikeus katsoo, että X ei ole esittänyt sanotulle revolverille hyväksyttävää käyttötarkoitusta.*

### 3.7.2 Taskuasetta koskevat erityisrajoitukset

Ampuma-aselain 8 §:n 1 momentin mukaan taskuaseella tarkoitetaan revolveria tai pienoisrevolveria, joka mahtuu suorakulmaiseen, sisämitoiltaan 140 x 190 mm:n suuruiseen laatikkoon, sekä sellaista muuta 6 §:ssä mainittua ampuma-asetta, joka mahtuu suorakulmaiseen, sisämitoiltaan 130 x 180 mm:n suuruiseen laatikkoon siten asetettuna, että aseeseen piippu ja perä ovat laatikon pohjan tason suuntaisina.

Ampuma-aselain 44 §:n 2 momentin mukaan lupa taskuasetta tai sen osaa varten voidaan antaa museossa tai kokoelmassa pitämiseen, muistoesineenä säilyttämiseen sekä työhön, jossa ase on välttämätön.

Näin ollen taskuaseen määritelmän täyttävän pistooliin, pienoispistooliin, revolveriin tai pienoisrevolveriin ei voida lainkaan myöntää hankkimis- tai rinnakkaislupaa metsästys-, ampumaurheilu-/harrastus- eikä merkinantoperusteella.

Vaikka eräissä Suomessa harrastettavissa ampumaurheilulajeissa lajien säännöt sallivat taskuaseen määritelmän täyttävän pistoolin tai revolverin käytön lajissa, ei hankkimis- tai rinnakkaislupaa siten voida myöntää taskuaseen määritelmän täyttävän aseeseen hankintaan ampumaurheilu-/harrastus perusteella, vaikka ase soveltuisi hyvin lajin harrastamiseen.

Museossa tai kokoelmassa säilyttämisperusteella lupa taskuaseen määritelmän täyttävään aseeseen hankintaan voidaan antaa vain, jos hankittava taskuaseen määritelmän täyttävä ase kuuluu hakijan hyväksytyyn keräilysuunnitelmaan.

Työperusteella lupa ampuma-aseeseen hankintaan voidaan antaa vain, jos ase on perusteena käytetyn työn tai tehtävän johdosta välttämätön. Harkinta aseeseen välttämättömyydestä koskee myös sen arviointia, onko työ sellainen, että työssä kannettavan ampuma-aseeseen tulee täyttää taskuaseen määritelmän. Siten taskuaseen määritelmän täyttävän aseeseen hankkimis- tai rinnakkaislupa voidaan myöntää työperusteella vain, jos työ tai tehtävä on sellainen, että se edellyttää aseeseen kantamista

asusteiden alla siten, että ne eivät ole muiden havaittavissa. Kyseeseen tällöin voivat tulla lähinnä vain ne yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain mukaiset vartijat, joilla on yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 29 §:n mukainen voimassa oleva lupa ampuma-aseen kantamiseen työtehtävissään.

### **3.7.3 Erityisen vaarallisia ampuma-aseita koskevat erityisrajoitukset**

Ampuma-aselain 9 §:n mukaan erityisen vaarallisella ampuma-aseella tarkoitetaan sinkoa, kranaatinheitintä, takaaladattavaa tykkiä sekä rakenteeltaan ja käyttötarkoitukseltaan vastaavaa ampuma-asetta sekä ohjus- ja raketinheitinjärjestelmää ja sarjatuliasetta sekä muuksi esineeksi kuin ampuma-aseeksi naamioitua ampuma-asetta.

Ampuma-aselain 42 §:n 1 momentin mukaan luvan erityisen vaarallisen ampuma-aseen hankkimis- tai rinnakkaislupaa koskevan hakemuksen sekä vastaavan aseiden yksityistä muuntamista tai valmistamista koskevan hakemuksen ratkaisee aina Poliisihallitus. Paikallispoliisi voi myöntää vain hallussapitoluvan erityisen vaaralliseen ampuma-aseen hallussapitoon Poliisihallituksen myöntämän hankkimis- tai yksityisen valmistamis- taikka muuntamisluvan nojalla.

Ampuma-aselain 44 §:n 3 momentin mukaan lupa sarjatuliasetta, sinkoa, kranaatinheitintä, takaaladattavaa tykkiä tai rakenteeltaan ja käyttötarkoitukseltaan vastaavaa ampuma-asetta taikka ohjus- tai raketinheitinjärjestelmää taikka näiden aseiden osaa varten voidaan antaa vain, jos hakijan ilmoittama käyttötarkoitus on näytös, kuvaus tai muu vastaava esitys taikka museossa tai kokoelmassa pitäminen. Lupa edellä mainittuja ampuma-aseita tai niiden osia varten voidaan erityisestä syystä antaa myös työhön, jossa ase on välttämätön.

Jotta lupa erityisen vaarallisen ampuma-aseen hankintaan voidaan myöntää museossa tai kokoelmassa pitämisperusteella, tulee hankittavan aseiden kuulua hakijan keräilysuunnitelman mukaisiin hankittaviin ampuma-aseisiin.

Lupa muuksi esineeksi kuin ampuma-aseeksi naamioitua ampuma-asetta tai sen osaa varten voidaan antaa vain erityisestä syystä. Kyseeseen tulevana erityisenä syynä voi olla vain asetyypin kuuluminen asekeräilijän hyväksytyyn keräilysuunnitelmaan.